

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Olaf Stapledon

Yaşlı Adam Yeni Dünyada

Bilim Kurgu Öyküleri

Anlatılan senin yolculuğun...

Laputa Kitap 35
Edebiyat/ Öykü / Bilim Kurgu

Olaf Stapledon
Yaşlı Adam Yeni Dünyada

İngilizce Aslından Çeviren
Atakan Karaduman

Özgün Adı
Old Man in New World

Yayına Hazırlayan: *Doğan Hezer*
Redaksiyon: *Hümevra Ayar*
Son Okuma: *Aleyna Seyhan*

Kapak: *Never More*
Sayfa Düzeni: *Dagon*

1. Baskı Mayıs 2021

Baskı
Akademi Basım
Davutpaşa Caddesi Güven İş Merkezi C Blok D. 320
Topkapı - İstanbul Tel: 0 (212) 493 24 67
Matbaa Sertika No. 47610

Laputa Kitap
Yeşilkent Mahallesi 1805. Sokak No. 17/19
Daire No. 15 Esenyurt/İstanbul 0 (539) 894 56 70

Sertifika No. 35963
ISBN: 978-605-70329-4-2

William Olaf Stapledon (10 Mayıs 1886 - 6 Eylül 1950)

Olaf Stapledon olarak bilinir - İngiliz filozof ve bilim kurgu yazarıydı.

Stapledon, William Clibbett Stapledon ve Emmeline Miller'in tek oğlu olarak Seacombe, Wallasey'de, Cheshire'daki Wirral Yarımadası'nda doğdu.

Stapledon'un yazıları doğrudan Arthur C. Clarke, Brian Aldiss, Stanisław Lem, Bertrand Russell, John Gloag, Naomi Mitchison, C. S. Lewis, Vernor Vinge, John Maynard Smith vb. isimleri etkiledi. Özellikle bilim kurgu edebiyatını derinden etkiledi.

2014 yılında Bilim Kurgu ve Fantezi Onur Listesi'ne alındı.

William Olaf Stapledon

Yaşlı Adam Yeni Dünyada

-Bilim Kurgu  yk leri-

Çeviren

Atakan Karaduman

İçindekiler

Yaşlı Adam Yeni Dünyada

9

Modern Sihirbaz

37

Doğu Batıdır

51

Kontrolden Çokmuş Kollar

75

Ses Dünyası

101

Tohum Ve Çiçek

111

Yardımcı Mahalline Giden Yol

123

Yaşlı Adam Yeni Dünyada

Londra'daki büyük kutlamaya tanık olması amacıyla Northumberland'daki evinden alınması için devletin özel bir uçak göndermesiyle yaşlı adam, gururunun okşanmasından kendini alamıyordu. Birinci Dünya Savaşı sırasında doğmuş, şimdi yaklaşık seksen yaşındaydı, yine de öyle inanıyordu ki akli son derece başındaydı. Bugün muazzez olsa da gittikçe önemini kaybeden Devrimin Babaları topluluğunda yerini alacaktı. Asıl gerekçe otuz yıl önce, ve İkinci Dünya Savaşı'ndan yirmi üç yıl önce, Yeni Dünya Düzeni'nin kuruluşunu anmak için dünyanın bazı seçilmiş şehirlerinde her yıl organize edilen Halkların Alayı'ydı. Bu sefer alaya ve son törene gençliğe özel bir referansla yeni bir kişilik verilecekti; zira bugün insanlık aynı zamanda "Yeni Dünya'nın İlk Kuşağının Yirmi Beşinci Yıl Dönümü"nü, dünya çapındaki devrim tamamlandıktan beş yıl sonra ilk kez tam anlamıyla yürürlüğe giren Yeni Eğitim Planı zamanında doğan gençleri kutluyordu. Bu çok özel duruma ev sahipliği yapmak büyük bir şansla Londra'ya

düşmüştü. Bu etkinliğe ortam sağlama ayrıcalığına İngiliz metropolünün sahip olması elbette yerindeydi, zira Britanya'nın azalan nüfusu bütün ekonomisinin merkezine gençliğin bakımı ve eğitimini almasıyla kaderindeki en can alıcı değişimlere ulaşmayı başarmış oldu.

Küçük, çevik, iki kişilik uçak çimenliğine hafif bir iniş yaptığında yaşlı adam cebine bir kitap sıkıştırdı, telaşa dışarı çıktı ve genç pilotu selamlayarak yerini aldı. Uçak dik bir şekilde ağaçların üzerine yükseldi, sonra helikopter kanatlarını gövdesine katlayarak ileri doğru ilerledi. Tanıdık manzara kayıp giden yeşil ve kahverengi bir örtüye dönüştü.

Sessizleştirilmiş uçağın mırlayan sesinin sohbete pek mani olmaması yaşlı adamın çok hoşuna gitti.

Muhabbet kısa sürede refakatçisiyle dostane bağlantılar kurmasını sağlasa da yaşlı devrimciyle Devrim'in genç ürünü arasında kaçınılmaz surette bir boşluk kaldı. Güçlük yalnızca yıllardan ibaret değildi. Yaşlılar ve yeni gençlik arasında güç algılanan bir zihinsel doku farkı vardı, öyle derin ve kapsamlı bir farktı ki biri bu genç zihinlerin kendisinden farklı bir biyokimyasal yapıya dayalı olduğuna neredeyse inanabilirdi. Elbette, her daim saygılı ve hatta dostaneydiler, yüzeysel bir şekilde ama daima bir şeyler saklıyor gibiydiler. Öyleydi ki yaşlı adam onları acı çekmiş ve çarpık geçirmiş ve hiçbir zaman gerçekten büyüymeyecek bir çocuğun gönlünü almaya çalışır gibi fantastik bir şekilde hayal etti. Bazı nadir anlarda kendilerini rahat bırakınca en tuhaf şeylerden konuşmaya başlıyorlardı. Yeni Eğitim Planı'nın gerçekten yolunda olup olmadığını sorgulatıyordu. Fakat öyleyse, bu yeni İngiltere'nin kendisi yolunda mıydı? Yeni Dünya yolunda mıydı? Bazı açılardan, elbette, muh-

teşemdi ama çok sayıda tuhaf yeni değer ayyuka çıkmıştı. Onlardan kuşku duyuyordu. Pekâlâ, belki de tanık olmak üzere olduğu gösteri meseleye biraz ışık tutabilirdi. Şaşırtıcı türden yenilikler olacağına dair söylentiler vardı ve bunlar yeni ve hayli genç Dünya Federasyon Başkanı ve onun birçok meslektaşının insanlık yaşamındaki geniş çaplı tabiat değişikliğini onayladıklarını ve onu geliştirmeye niyetli olduklarını belirtmek için tasarlanmıştı.

Yaşlı adam Londra'ya yapılan bu geziyi, giderleri devlet tarafından gizliden gizliye karşılanan hoş bir gezintiden fazlası olarak görüyordu. Bir denetleme göreviydi. Geçmişten gelen özel bir görevliydi ve bugünün başarılarını değerlendirmekle yükümlüydü. Önceki kuşakların onlarca yıl kriz ve kahramanca mücadeleden sonra kendileri için kazanmış olduğu büyük fırsatı şimdi hayatın bahrında olan kuşaklar ellerinden geldiğince iyi kullanabilmiş miydi?

Araştırmasına genç havacıdan başlamaya karar verdi. "Bu refah zamanlarında genç olmak muhteşem olmalı," dedi, "bütün sıkıntıların son bulmasıyla." Genç adam hızla ona baktı ve güldü. Nedense endişeli bir hâlde, yaşlı adam oldukça itinalı ve bilimsel bir şekilde yetiştirilen yeni gençliğin barbar devrim öncesi çağın nasıl olduğunu hatırlayıp hatırlayamayacağını merak etti. Bu oğlan sap eğitimi kaçırılmıştı.

"Pekâlâ," dedi yaşlı, "artık savaş veya tahakküm veya açlık veya yapacak bir şey olmadan çürüyüp gitme veya ölümüne çalışma korkusu yok. Yaşamın dünya standardı yüksek ve hızla artıyor ve çağ dışı kalmış halklar da neredeyse genel seviyeye getirildi. Sanırım herkes epey dolu ve tatminkâr bir hayat sürüyor. Siz genç insanlar başa

geçtiğinde ciddi hiçbir problem kalmayacak, her şeyi her yönden geliştirmeye devam etmekten başka yapacağınız bir şey olmayacak. Daha ne istiyorsunuz?"

Genç adam konuşmaya başlamadan önce uzun bir duraksama oldu. "Yeni zamanlar, yeni fikirler," dedi, "ve yeni problemler."

Tekrar bir duraksama oldu ve bu kez yaşlı adam araya girdi. "Hiç şüphesiz atom-altı gücü tam olarak ticarileşince kendimizi başka bir endüstriyel devrimin eşiğinde bulacağız. Fakat..."

"Ben onu düşünmüyordum," dedi pilot, "kuşkusuz birkaç yıl içinde atom-altı gücü uygun bir şekilde idare edilmezse felaket güçlüklerle sebep olacak. Yeni vasıflar, yeni sosyal gruplaşmalar ve tamamen yeni bir ekonomik yaşam dokusu olacak. Arktığı ısıtacak, tropikleri soğutacak, kıtaları tekrar şekillendirecek, çölleri sulandıracağız, uzun mesafe seyahati için herkesin kendine özel roket uçağı olacak. Çok yakında, gezegenleri keşfedeceğiz. Fakat o devasa ekonomik değişim yeterince pürüzsüz işleyecek eğer ki..."

"Eğer ki toplumsal disiplin uygun bir şekilde sağlanırsa," dedi diğeri.

"Ah, o olacak. Sorun o değil. Bugün tehlike daha ziyade şöyle, dünya çapındaki ideoloji zihinlerimize öyle kazınacak ki radikal orijinalitenin, kültürün genel düzeninin dışında kalan orijinalitenin, bütün gücünü kaybedeceğiz. Öyle ki radikal yenilik gerektiren durumlarla hiçbir şekilde başa çıkamayacağız. Atom-altı enerjisi o durumlardan biri olabilir. Eğitimsel psikolojideki yeni ilerlemeler kesinlikle öyle. Sizin zamanınızda arzu edilen şeyler di-

siplin ve birlikti ama bugün çeşitlilik, orijinalite ve tam ifade. Sonra, can alıcı olan şey insanlara topluluğu hissetmenin, ve onu yaşamanın, ve uğruna savaşmak için her şeyden vazgeçilmenin öğretilmesiydi. Ama o savaş çoktan kazanıldı. Artık teşvik edilmesine, gelişmesine, kendisini derinleştirmesine, olabildiğince çok sayıda yeni biçimlere yol açmasına yardım edilmesi gereken şey bireysellik. Baştaki insanlar bunun ne kadar önemli olduğunu bir türlü göremiyorlar. Hâlâ devrim öncesindeki yarı vahşi, eski insan açısından düşünüyorlar.”

“O benim, kabul ediyorum,” diye araya girdi yaşlı adam.

Genç adam güldü. “Hiç şüphesiz zamanının ötesinde çok sayıda insan vardı. Fakat çoğunluk yarı vahşiydi; doğumdan itibaren cahil, çarpık ebeveynler, öğretmenler, düşmancıl bir ekonomik çevre ve kendini arayışa büyük önem atfeden bir kültürle zihinleri çarpıtıldı.”

“Meseleleri hiç yumuşatmıyorsun,” yaşlı adam güldü, “ama söylediklerinde haklısın.”

“Demek istediğim şu ki,” pilot devam etti, “insanlar birbirlerinden insan-altı hayvanların olabileceğinden çok daha farklı ve üstelik birbirlerinin çok daha farkında olabilir ve birbirlerini zenginleştirebilirler. Pekâlâ, hemen hemen bütün devrim sonrası insanlar bu açıdan devrim öncesi insanların ortalamasının ötesine gidebiliyorlar çünkü daha bilinçliler. Devrim dönemi öncesi olaylar hâlihazırda çoğu insanı kendilerinden daha etkili bir biçimde haberdar olmaya itiyordu, ve Yeni Eğitim Planı gençleri daha ileri taşıdı. Fakat eğitim sistemimiz ve Devletimizin bizi eski usulde sıkı denetim altında tutma girişimi arasında korkunç bir çelişki var. Çok aptalca, çocuksu. Artık kimse anti sosyal olmak istemiyor, öyleyse neden onla-

rı disipline edelim ki? Eski günlerdeki ekonomik sistem insanları kendini aramaya ve anti-sosyal olmaya zorladı, ama şimdiki sistem öyle yapmıyor. Tek ciddi kendini arayış şimdi sosyal servisteki bencil rekabet olabilir.”

“Ekseriyetle doğru,” dedi yaşlı adam, “ama insan doğasının temellerini hatırlamalıyız. Esasında hâlâ kendini önemsemeye meyilli hayvanlarız ve toplum bizim kökleşmiş bireyselliğimizi sağlam bir disiplinle telafi etmek zorunda. Nitekim, topluluk kontrolsüz bir kendini ifade edişe karşı özlemle yanıp tutuşma içindedir. Bunu sakın unutma.”

“Yapmayacağız, yapmayacağız,” dedi genç adam, “ama topluluk, kendinin ve başkalarının farkında kişilerden oluşan gerçek topluluk, aynı zamanda gerçek farklar içerir, aksi takdirde—karınca yuvasına döner. Ve gerçek kişiler için, disiplin öz-disiplin olmalıdır, yoksa kendi kendini bozguna uğratar. Dahası—Yeni Eğitim Planı yeni tür bir insan yaratma amacındaydı; çarpık olmayan, tamamen şahsi vesaire. Daha şimdiden büyük mesafeler katetti; psiko-sentez ve telepatik nüfuzun yeni teknikleri mükemmelleştirilince daha da ileri gidecek. Belki şimdi bile düşündüğünden daha iyi olmuş olabilir. Belki başarısı yeni toplumsal ilkeleri, belki yeni bir devrimi zorunlu kılacak. Sanıyorum sizin zamanınızda can alıcı sorunlar ekonomikti, ama şimdi psikolojik.”

Sessizlik oldu, uçağın sakın mırıldaması ve hava akımının sesi haricinde. Çok aşağıda, sol taraftaki gümüş karalama Tyne nehriydi. Yeni dumansız İngiltere’nin berrak atmosferi boyunca kasaba ve limanlar kol mesafesindeki bir model kadar net görülebilirdi.

Yaşlı adam kıvrak bir zihni yeni fikirlere açık tutma

konusunda kendisiyle gurur duyardı ve bu genç ona ciddi değerlendirmeyi hak edecek bir şey vermişti. Uzun bir müddet sessizce dalıp gitti, bu sırada uçak iller üzerinde usulca ileri doğru süzülüyordu. Sonunda bu yeni icat edilmiş fikirlerin gerçekten tehlikeli olduğuna kanaat getirdi. Onların tehlikeli olduğu gence gösterilmeliydi.

“Siz gençler kendi dünyanızda çok şanslısınız,” dedi, “uygarlığın cilasının ne kadar ince olduğunu ve çok kıskanç bir şekilde korunmadığı takdirde ne kadar kolay bozulabileceğini fark edemiyorsunuz.”

“Düşünüyoruz ki,” dedi genç adam, “sizin nesliniz gençliğinde öyle talihsizdi ki değişimin ne kadar kapsamlı olduğunu gerçekten anlayamıyorsunuz.”

Yaşlı adam iç çekti ve “İzin verirsen sana geçmişî canlandırayım,” dedi. “Tamam!” dedi genç adam, “O kuleler Ripon. Daha çok vaktimiz var.”

Yaşlı devrimci derse başladı.

“Birinci Dünya Savaşı’nın ana neticesi yeni Rusya’ydı, sıradan insanların refahı için planlanıp kontrol edilen gelmiş geçmiş ilk devlet. Disiplin ve cesur planlamayla büyük devrim yapılabilir ve bütün dünyadaki para adamlarına karşı korunabilirdi. Ben çok gençken, Birinci ve İkinci savaşlar arasında, Ruslar sabırla ve sıkıca yeni Toplumlarını kuruyordu ve neredeyse başka her yerde insanlar onların çeşit çeşit küçük özgürlüklerine körü körüne sarılıyordu—satın alma ve satma özgürlüğü, para gücüyle akranlarının omuzlarına tırmanma özgürlüğü, yalanların ve ahmaklığın ve nefretin propagandasını yapma özgürlüğü, dünya çapında disiplin girişimlerine karşı ulusal egemen devletler özgürlüğü, her bireyin parası ve eğilimi

varsa amaçsızca çarçur ederek kendisini yok etme özgürlüğü. Bunların hepsini tarih kitaplarından biliyordur. Ama o zamanda genç olmanın ne demek olduğunu anlam mümkün değil. Ölümcül hastalıklı dünyanın genç, arzu dolu zihinler üzerindeki etkisini anlayamazsın. İşsizken neler hissettiğimizi anlayamazsın. Bütün kalplerimize işleyip insanlığımızı mahveden iğrenç, pis kokulu, zehirli sis bulutunu anlayamazsın.”

“Bütün onurlarımı sunarım,” dedi genç adam, “büyüyü harika bir şekilde bozmayı başardığı için Ruslara ve aynı zamanda zehire karşı savaştığınız için size ve devrimci yoldaşlarınıza. Ama—pekâlâ, koşullar bize daha nazik davrandı. Biz zehirlenmedik. Ve böylece—”

Fakat yaşlı adam sessiz kalmayı reddetti. Refakatçisine vaaz vermektense onu incelemeye niyetlendiğini unutmuştu. “Rusya hakkında bilgiler,” dedi, “günden güne yayılıyordu. Derinleşmekte olan sefaletin yanı sıra karışıklığın aslında kaçınılmaz olmadığına dair derinleşmekte olan bir kanı vardı. En azından Rusya onu tedavi etmeyi biliyordu. Sonunda İkinci Dünya Savaşı geldiğinde, herkesin dilinde bu savaştan sonra yeni bir çağın başlayacağı dolanıyordu. Daha insani bir düzene duyulan arzu, aydınlık bir geleceğe duyulan arzu, hiç olmadığı kadar güçlüydü.”

Yaşlı adam hülyaya dalmış gibiydi, ta ki pilot, “Aydınlık bir geleceğe duyulan arzu! Evet, gerçekten de her zaman gittikçe daha güçlü ve daha berrak hâle gelmekteydi. Peki? Ya sonra?” diyene kadar. Neredeyse sanki bir çocuğa dersini tekrar ettirmeye çalışıyordu.

“Pekâlâ,” dedi ihtiyar, “En az benim kadar iyi biliyorsun. Savaşı kazandık ve barışı kaybettik. Ama siz gençle-

rin unutma tehlikesi içinde olduğunuz şey barışı neden kaybettiğimiz. Onu kaybettik çünkü savaşın bütün ümit verici disiplinlerini bir kenara attık. Tanrım! Barış geldiğindeki taşkın umudu nasıl da hatırlıyorum! Bir daha asla gangsterler hüküm sürmemeli! Bir daha asla paranın gücü her şeyi altüst etmemeli. Atlantik Sözleşmesi bütün dünya boyunca derhâl uygulanacaktı. İnsanlar gerçekten eski sistem kâbusunun böyle kolay bir şekilde değiştirilebileceğine inanıyordu! Maalesef her şeyin Amerikalılara dayandığını unuttular ve o geçmiş öncüler hâlâ on dokuzuncu yüzyılda takılıp kalmışlardı. Amerikalı para babaları bizim kendi sendeleyeni kapitalist hükümdarlarımıza destek olup devrimimize engel olabilmışlerdi.”

“Ve nitekim Amerikalılar başta iyi gidiyordu,” dedi genç adam, “Avrupa’yı ödeme beklemeksizin mal mülk ve yiyecek yağmuruna tutmuşlardı.”

“Evet,” dedi yaşlı adam, “ama düşün, nasıl da Amerikalı hükümdarlar, büyük iş adamları, Yeni Düzen’in gerilemesinden sonra devleti tekrar ele geçirdiğinde, erzak ve erzak dolabı gücünü kullanıp Avrupa boyunca iş yardımı sorumlusu olarak sürüsüyle kendi adamını yerleştirmişti. Bu ‘yardımcı’ Amerikalılar bir tür aristokrasi gibi yerleşti, çoğunlukla hayırsever, ama kör, esasen aydınlanmamış. Özgürlük ve merhamet adı altında neredeyse Hitler’ininki kadar katı bir despotizm kurdular.”

Pilot güldü. “Ve buna rağmen bütün sıkıntıların sebebinin toplumsal disiplin eksikliği olduğunu söylüyorsun.”

“Sevgili oğlum,” diye bağırdı yaşlı devrimci, “Bir bütün olarak topluluk altında kabul edilmiş bir disiplin istiyorum, onun kesimlerince empoze edilen disiplinleri önlemek için. İkisi çok farklı! Her neyse, ne olduğunu dü-

şün! Mağlup Almanlar Nazizm'den komünizme geçtiğinde, İtalyanlar ve çoğu diğer Avrupa ülkeleri onların taklit ettiğinde Amerikalı patronların nasıl da ödleri kopmuştu. Böylece ne pahasına olursa olsun komünizmi denetlemek için erzak güçlerini kullanmışlardı. Güçlerinin sonuna kadar kıymetli, eski, miadını çoktan doldurmuş liberal demokrasilerini vaaz ettiler. Bireysel inisiyatif, özel girişim, düşünce özgürlüğü ve bütün eski sloganlar, Avrupa boyunca kulakları çınlattı ve bir kişi bile onlara inanmadı. Ama Amerikalıların kendileri onlara inandı ve patronları onları görevlerinin insanlığı o cennete taşımak olduğuna ikna ettiler. Onlar Tanrı'nın adamlarıydı ve kaderlerini yerine getirmeliydiler. Hep aynı hikâye! Elbette, çoğu Amerikalı bunun laf salatası olduğunu biliyor olmalıydı ama Amerikalı kitleler üzerinde gayet işe yaradı, böylece patronlarını kolladılar. Ve neticede Avrupa'yı kurtarma bir işletme girişimine dönüştü. Avrupa endüstrisini gerçekten ayağa kaldırmak yerine, böylece komünizm nedeniyle, Avrupa'yı denetim altında tutabileceklerdi."

"Doğru, doğru," diye iç geçirdi genç adam, "ama gelmek istediğiniz nokta ne? Ne olduğunu hepimiz biliyoruz. Amerika, ki sırası gelmişken artık para adamlarınca değil, yeni bir yetenekli yöneticiler ve teknisyenler sınıfı tarafından yönetiliyordu, aynı sınıfın farklı düşüncelerle başta olduğu Rusya ile ihtilafa düştü. İki yönetici zümre arasında Avrupa'nın kontrolü ve Japonya ve Çin üzerinde rekabet halindeydi. Amerikalı patronlar dünya çapında bir ticari imparatorluk hedefliyordu; ve Rusya'nın liderleri ülkelerinin savaş tahribatını tamir ettikten hemen sonra, dünya çapında bir Komünist devrime önyayak olma temelli orijinal politikalarına geri dönme konusunda kararlılardı. Elbette çok geçmeden farkına vardılar ki Ame-

rikalı patronlar gezegeni ele geçirme niyetindeydiler. Ve böylece yeniden yapılanmanın yerini yavaş yavaş yeniden silahlanma almaya başladı. Ve elbette Amerikalılar da aynı yapıyordu. Pekâlâ, buna ne dersin?”

“Bunun yaşam koşulları yönünden ne anlama geldiğini düşünmeye çalış,” dedi yaşlı adam.

“Bizim Britanya’da maruz kaldığımız bütün o toplumsal sefaleti düşün ve üstelik savaşın kesinliği vardı. Britanya’da, İkinci Savaş’tan sonra, en başta her vatandaş için güvenlik, sağlık, eğitim ve boş zaman sağlayan yeni bir toplumsal düzen için cesur bir girişim oldu. Fakat şüphesiz kısa süre içinde Amerikalı büyük biraderlerinin yardımıyla paralı sınıf tarafından bu girişim yok edildi. Bizim finansal sermayedarlarımız ‘özgürlük’, özel girişim için savaş zamanı kısıtlamaların kaldırılması, eski güzel günlere geri dönüş vesaire için sert propaganda yaptı. Bütün üretim sistemimizin yeniden şekillendirilmesi ve yaşam koşullarımızın herkes için sağlıklı tutumluluğun bir araya getirilerek basitleştirilmesi görevini devlete vermek yerine, fabrikaları kapattılar ve milyonlarca işçinin işsizlik içinde perişan olmasına sebep oldular. Her yerde mahvolmuş fabrikalar, terk edilmiş madenler, bakımsız evlerle dolu sokaklar vardı; bütün şehirler ihmal edilmiş ve harabeye dönmüştü. Birkaç kasaba tamamen terk edilmişti. İşlevini hâlâ yerine getirenler ise giysileri yırtık pırtık ve sağlıksız, çoğu orta yaşlı, bütün umudunu kaybetmiş insanlarca iskân ediliyordu. Dahası, az sayıdaki kız ve oğlanlar büyüklerinin baskınlığıyla ezilmiş, yaşlarına göre yaşlı ve çirkin görünüyorlardı. Hepimizin batan gemiyi terk edememiş fareler olduğu, o hasta edici duyguyu nasıl da hatırlıyorum. Her günümüz o tutsaklık hissiyle geçi-

yordu. Devrimi vaaz etmek, gencine de yaşlısına da, sanki boynuna kadar bataklığa saplanmış bir adamı şafağın tadını çıkarmak için dağa tırmanmaya yüreklendirmek gibiydi. Sosyal servisler çürümüş, hastalıklar artmış, doğum oranları endişe verici bir biçimde düşmüştü. İnsanlar merhameten önce çocuklarını sonra kendilerini öldürürdü. Britanyalılar imparatorluklarının dağılışını güç bela fark ettiler, zira evin yakınında daha ciddi sorunlar vardı. Cehennem diye bir şey varsa o dünya üzerindeydi. Genel umutsuzluk ahlaki dokumuzu parçalarına ayırıyor gibiydi. Umutlar sıklıkla yeşerip soluyordu. Vadedilmiş dünya sıklıkla eli kulağında görünüp ortadan kayboluyordu. Aydınlık bir geleceğe duyulan arzu her daim zayıftı ama şimdi nihayet soluyor gibiydi, sanki şiddetli bir kar fırtınasına maruz kalmış bir filiz misali. İnsan ilişkilerinin standardı düşüyordu. İnsanlar birbirleriyle sıradan münasebetlerinde daha sorumsuz, daha katı, daha kaba, daha kindar oluyorlardı. Yalnız hatırası bile ecel teri dökmeme sebep oluyor.”

“Peki, öyleyse ne?” dedi pilot, gizliden gülümseyerek.

“Ne? Gayet benim kadar iyi biliyorsun. Daha başka eklenebilecek gelmekte olan Dünya Savaşı’nın dehşeti vardı. Stratosfer, roket uçakları ve atom-altı bombaları son savaştan çok daha kötüsünü vadediyordu.”

“Ama,” diye lafını kesti genç adam, “Üçüncü Dünya Savaşı hiç olmadı. Neden? Çok önemli bir şeyi unutuyorsunuz. Savaş çıktı çıkacakken iki tarafın da seferberlik ilan ettiği zaman tarihin başka bir döneminde yaşanması imkânsız bir şey yaşandığını unutuyorsunuz. Devletin savaş propagandasının her iki tarafta da nasıl hiç tutulmadığını ve iki tarafta da savaş ve toplumsal robotlaştırma kar-

şıtı, sıra dışı popüler bir yaygaranın nasıl kritik bir anda koptuğunu hatırlıyorsundur. Onun sorumlusu gerçekten kimdi? Tabii ki de yeni 'agnostik mistikler'di. Amerika ve Rusya'da dünya grevini başlattılar. On yıllar önce barışseverler popüler protestoyla savaşı durdurmayı denemişlerdi fakat feci şekilde başarısız oldular çünkü koşullar daha olgunlaşmamıştı. Fakat barışsever olmaktan çok uzakta, dinî bir güdüyle toplumsal devrimci olan yeni grup olgunlaşmış koşulları buldu ve işi halletti. O hikâyeyi şüphesiz biliyor olmalısın, herkesin greve gittiğini ve yeni umut uğruna ölmeye nasıl da hazır olduğunu. Binlercesi hapse atıldı, yüzlercesi vuruldu. Fakat kısa süre içinde devletler askerî kuvvetlerinin kazan kaldırmasıyla karşılaştı. Sonrasında Amerikan Devrimi ve Rusya'daki büyük değişim takip etti. Senin de şüphesiz bildiğin gibi, itici güç havacıların, nitelikli işçilerin ve agnostik mistiklerin tuhaf bir karışımıydı. O modern azizleri görmezden geliyorsunuz ama bütün harekete ilham verip devam etmesini sağlayan onlardı. Hatırla ki onlarca yıl boyunca büyük bir değişim insanların zihinlerinde derinden derine yavaşça şekilleniyordu. Ta İlk Savaş'ta başladı ve savaş arası dönemde sabit bir ilerleme katetti, İkinci Savaş sonrasına kadar hiç etkin olmadı. O savaşta genç savaşçıların arasında doruğa ulaştı, özellikle havacılar arasında, Avrupa'nın ezilen halklarında, Rusya ve Çin'in işgal edilen bölgelerinde ve sonra alaşağı edilen Britanya'da. Bu çok iki farklı grup, savaşçılar ve beli bükükler, Rusların ilk devrimlerinde yaptığı gibi yoldaşlığın gücünü tekrar keşfetti. Ama bu kez anlamının çok daha derin bilinciyle keşfedildi. İlk uyanıştan beri çok şey olmuştu. Bu kez, senin dediğin gibi, aydınlık bir geleceğe arındırılmış ve açığa kavuşmuş bir arzu vardı; tamamen daha insani bir yaşam için, zekâ için, insanların

birbirine saygı duyduğu bir topluluk için ve bütün insan işlerinde yaratıcı eylem için bir arzu vardı.”

“Onda yeni bir şey yok,” diye yaşlı adam araya girdi.

“Ah evet, vardı,” dedi genç, “yalnızca toplumsal refahın bir yolu değil, bu yaşam tarzına bir mutlak iyi olarak duyulan ahlaki bir tutkuydu. Aynı zamanda mistikti çünkü bu insanlar nihai gerçeklik hakkında herhangi bir inanca bağlı kalmasalar da, ve çoğunlukla bütün organize dinin dışında kalsalar da, entelektüel olarak ifade edemeseler de bir şekilde tam kesinlikte hissediyorlardı ki aydınlık bir gelecek için mücadele tüm bilinçli varoluşun gerçek anlamı ve amacıydı. Ve kendilerini o mücadele için sıkı bir eğitime alarak iyiyi, ‘bütün anlayışın ötesine geçen barış’ı buldular. Bu yeni tutum, bu naçizane agnostik, ne var ki son derece mistik, histi, düş kırıklığı büyüsünü bozan ve kalpten kalbe bir ateş gibi yayılan.”

Yaşlı adam koltuğunda huzursuz bir şekilde kımıldanıyordu ve şimdi sitem etti. “Bir dakika, bir dakika! Ne demek istiyorsun? Bu mistik his, senin tabirinle, insanları birlik olmaları gerektiğini yoksa yok olacaklarını görmeye zorlayan koşulların nesnel baskısının yalnızca öznel tarafından ibaretti. Elbette, mistiklerinin doğru taraftan geldiğini biliyorum ve sorgulamaya açık ideolojiye rağmen insanlara çok cesaret verdiler, Devrim tutkusunu ve dürtüsünü gözle görülür derecede güçlendirdiler. Fakat—”

“Hazırlık niteliğindeki Amerikan Devrimi’nde öncü bir rol oynadılar,” dedi pilot, “ve savaşı önlediler.” “Ah, evet,” diye kabul etti yaşlı adam. “Fakat—” “Rusya’da neredeyse ikinci bir Rus devrimi etkisi yapan bir değişime ilham kaynağı oldular. Rusya’yı yeni agnostik-mistik komünizmin kalesi yaptılar, eski tür komünizmde olduğu gibi.”

“Ama dur!” diye bağırdı yaşlı adam, “Ruslar bir parça mistisizme bulaşmış olsa da yeni dünya organizasyonunda mistisizm olduğu pek söylenemez. Devrimlerin on yılından sonra ortaya çıkan hiç şatafatlı bir şey değildi, yalnız dünya çapında sosyalist devletler federasyonu sağduyusundan ibaretti.”

“Evet,” dedi genç adam, “çünkü dünya çapındaki devrimin tutku ve dürtüsünü meydana getiren agnostik-mistikler olsa da yeni düzeninin kuruluşunu üstlenen aslında profesyonel devrimcilerdi. Onların işi büyük ekonomik ve toplumsal değişimin üstesinden gelmek ve onu güvenli kılmaktı. Ve böylece, haklı olarak, kendilerini destekleyen kitlelere öz disiplini ve rakiplerine empoze edilmiş disiplini odaklarına aldılar. Ve yeni düzen kesin olarak kurulduğunda, farklı bir şey gerekti, ama siz devrimin eski savaşçıları” (genç adam refakatçisine mahcubiyetle gülümsedi) “onu asla göremezdiniz. Yeni dinî hissin gücünü devrimi tesis etmek için siz anca yarım ağızla kullandınız. Sizin gözünüzde basit kitleleri içkinin verdiği cesaretle ateşlemek için gereken bir rom payından ibaretti. Onun gerçek bir uyanış olduğunu, insanlığın yaşamında derin ve kalıcı tabiat değişikliğine yol açması gerektiğini ve dolayısıyla sizin yeni dünya düzeninizin bütün tonunu dönüştürmeye ısrar edeceğini takdir edemediniz.”

“Ah, biz onu takdir ettik,” dedi yaşlı adam, “ve biz onda hem iyiyi hem de tehlikeyi gördük. İki kadim toplumsal zehrin hafif bir ilk dozunu andırıyordu, bireycilik ve batıl inanç. Arkadaşlarının epeyce düşkün olduğu ‘araç’ kelimesini ele al. Bireyin toplumsal ilerlemenin bir ‘aracı’ olduğunu söylemek içlerinden gelmiyor; bireylerin, ve bir bütün olarak ırkın, ‘ruhun’ gerçekleştirilmesinin ‘araçları’

olduğunu söylüyorlar. Bu düpedüz batıl inanç.”

“Biz insanoğlunun bir araç olduğunu söylediğimizde,” diye yanıtladı pilot, “sizin neslinizin neredeyse kaçınılmaz surette boş laf diye gözden düşürdüğü bir şeyi kastediyoruz. Ve biz muhakkak bunu entelektüel olarak kanıtlayamıyoruz. Fakat anlayış aksini de ispat edemiyor. Gerçekten, kanıta gerek yok. Gün ışığı kadar ortada, yeter ki göz açılıp bakılsın. Ve erken dönem agnostik-mistikleri Yeni Eğitim Planı’nızı ele geçirerek gençlerin gözünü açtı. Biz—” genç adam ifadesinin tumturaklı veya saldırgan olmasını önlemek amaçlı bir gülümsemeyle beyan etti, “aynı anda hem ilk defosuz nesil hem de ilk aydın nesliz. Bu konuda hakkı bize değil büyüklerimize teslim etmek gerekir ama biz böyleyiz ve biz bu şekilde muamele görmeliyiz, toplumsal emniyetsizliğe uygun düşen ve artık modası çoktan geçmiş havadan disiplinle değil.”

Havadaki çift sessizliğe gömüldü. Yaşlı adam uçağın altından geçen yeşil araziye, sanki önlerinde açılıp tekrar katlanan, büyük bir haritayı izler gibi izledi. Bu yükseklikten İngiltere gençliğinde görüldüğü hâlinin hemen hemen aynısıydı, ne var ki İngilizler ne kadar da farklıydı, özellikle yeni gençler!”

Çok geçmeden asıl niyetini hatırlayarak refakatçisine dedi ki, “Bana kendinden bahset. Siz harika gençlerin gerçekten ne türden süper insanlar olduğunuzu anlamama yardımcı ol.”

Diğeri güldü. Kısa bir duraksamadan sonra konuştu, “Pekâlâ, ben yirmi üç yaşındayım, profesyonel havacıyım, ve üniversite öğrencisiyim. Biyoloji okuyorum. Özel alanım, kuşların ve böceklerin uçuşu. Uçuş hâlindeki kuşların hoş bir dizi tele-sinematograf resimlerini, böceklerin

ise mikrosin resimlerini hazırlıyorum. Fakat gitgide psikolojiyle ilgilenmeye başlıyorum ve birinci sınıf uçuş için çok yaşlı olduğumda, belki birtakım psikolojik işler için yeterli olacağım. Olmazsa havacıları eğiteceğim. On sekiz ay önce evlendim. Eşim, elbette, gerçekten süper bir kadındır. Evlendiğimizde yirmi yaşındaydı ve şimdi bir bebeği olmak üzere. Londra Öğretmenler Koleji'nde çalışıyor ve çok yakında onların Annelik Evi'ne katılacak. Formuna tekrar kavuştuğunda çalışmalarına ve öğretmenliğine geri dönecek, yarım günlük ve sonra üç çeyrek zaman esasında. Kolej'in kendi kreşi ve anaokulu elbette ona yardımcı olacak. Onlara beş dakika mesafede bir dairemiz var."

"Oldukça erken bir evlilik, öyle değil mi?" diye araya girdi yaşlı adam.

"Bugünlerde değil. Sırf ülkenin çocuklara ihtiyacı var diye demiyorum. Bireysel bakış açısından öyle. Artık farkındayız ki kalıcı bir eş deneyimi olmadan dolu dolu yaşamak mümkün değil. İyi bir evlilik bütün topluluk deneyiminin mikrokozmosudur. Şüphesiz, başarısız olursa hatamızı kabul edip evliliği düşürebiliriz ama başarısız olmayacak. Elbette ilk önce başka ilişki deneyimlerimiz oldu ve ileride ara sıra da olsa yeni deneyimlerimiz olabilir. Ama temelde birbirimize aitiz ve bu gerçeği kayda geçirdik. Üstelik, çocuklarımızın en başından beri birbirimizden emin olduğumuzu bilmelerini istiyoruz."

Tuhaf, diye düşünceye daldı yaşlı adam, tek eşlilik nasıl da ıslah ediliyor! Tipik modern gencin zihnindeki tek züppelik aynı zamanda ebeveyn olan mutlu evlilerin züppeliği idi. Fakat yirmi iki ve yirmi yaşlarında birbirinden bu kadar emin olmak da! Girişim başarısızlığa mahkûm gibi göründü. Ve nitekim—belki de Yeni Eğitim Planı,

duygusal eğitime titiz özeniyle ve yeni psiko-sentez tekniğiyle gerçekten kendisinin ve başkalarının daha farkında ve tutkusal olarak daha istikrarlı bir tip üretmişti. Yeni gençlik kendi zamanlarındaki gençlikte eksikliği hissedilen bir içsel istikrar ve harmoniye sahip gibi duruyordu. Monogami, işe yaradığında, kuşkusuz iki partnere sıra dışı bir şekilde değerli, yola getiren ve güçlendiren bir şey sağlıyordu. Kendi yaşamındaki tatlı ama azap veren ve geçici ilişkileri tekrar bir baktı. O ve sevgilileri birbirlerinden ne kadar da üstünkörü bir şekilde haberdardılar! Son dönemdeki, çaresiz, çocuksuz evliliğini ve yıldırım hızındaki ayrılığını da hatırladı...

Uçak şimdi Londra'nın etekleri üzerindeydi ve yaşlı adamın dikkati aşağısında yayılan ve her yöne doğru boyu boyunca uzanıp yaz pusunda kaybolan devasa şehrin etkileyici manzarasına çekilmişti. Hiç duman yoktu. Alındaki her bina binlerce emsalinin arasındaki değerli küçük bir kristal gibi gün ışığında göze keskince çarpıyordu. Bütün, sanki bir kristalleşmenin ve birçok park ve bahçeden ve büyük yeni bulvarlarda sıra gibi dizilen ağaçların uzun saflarından oluşan yeşil kalıbın bir kırkymasası gibiydi. Thames Nehri rengini mavi gökyüzünden ödünç almış parlak bir kurdeleydi. Uçak daireler çizerek aşağı inerken tanıdık kent simgeleri yaşlı adamın gözüne ilişti; yeni Parlamento Binası'nın kulesi (önceki sıkıntılı dönemlerde yok edilmişti), St. Paul'un kadim kubbesi, Üniversite Koleji'nin büyük direği. Şimdi sokaklarda hareket eden arabaları görebiliyordu. Thames Nehri'ndeki botlar küçük su böcekleriydi. Kuleler ve külahları uçak indikçe yukarı kalkıyordu, ta ki rüzgârgülleri göz seviyesine gelene kadar. Uçak helikopter kanatlarını dışarı çıkardı ve pilot iyi bir iniş yeri için bakınırken çiçek seçen bir arı gibi orada

burada gezindi. Sonrasında hâlâ Leicester Meydanı adını taşıyan kalabalık, küçük bir uçak parkına iniş yapmak için alçaldı.

Devrim'in Babaları arasında yerini almadan önce biraz daha vakti olduğundan, yaşlı adam neşeli kalabalıklar arasından Bent'e ve favori restoranına doğru yolunu aldı. Londra'ya nadir ziyaretlerinin hepsinde modern, ıslık ıslık, sade bir şekilde giyinse de oldukça iyi görünümlü Londralılar ve zarafetin içler acısı ve başarısız taklidi dolayısıyla açık bir pejmürdelikle görgüsüz şatafat arasında dağılım gösteren kendi gençliğinin Londralıları arasındaki tezatla kalakalmıştı. Artık, Doğu Yakası'nda bile, pejmürdelik hem kıyafetlerden hem de evlerden yürürlükten kaldırılmıştı. Kenar mahalleler ve sakinleri ortadan kaybolmuştu. Önceki ve sonraki Londralılar arasında gözden kaçan gizli bir tezat daha vardı. Bu açıkça kendinden emin ve güleç yüzlere kıyasla, hafızasındaki eski kabalıkların yüzlerinin muhtelif resmî yerli samimiyetin güvensizce alevlendiği, rahatsız eden, kaygılı, sinsî, bazen kindar bir tabiatı ifade ediyordu.

Şimdi Thames Nehri'nin yanında duran geniş çimenliğin geçtiğinde, hemen suyun kıyısındaki restoranına geldi. Uzun zaman önce, şimdi ülkesine geri gönderilen, Kleopatra'nın İğnesi'nin durduğu yerin hemen oradaydı. Burada da, uzun zaman önce, kendisi işsiz bir genç olarak bir defasında evrene karşı aşağılama ve hiddetle Thames Nehri'ne tükürmüştü. Şimdiyse parlak küçük binaya girmiş ve uygun deliklere madeni paraları atmış, kendisine kahve ve kek almıştı. Tepsisini açık havadaki bir masaya taşıdı. Neredeyse geçmişle tek bağı St. Paul'un kubbesi idi, akıntı yönünün çok aşağısında olsa da hatları oldukça belirgin ve

berrak atmosferde gümüşü gri renkteydi. Gençlik günlerinde bir yenilik ve doğrusu yeni düzenin bir müjdecisi olan Waterloo Köprüsü vardı elbette. Dumansız römorkörleri ve mavna dizileriyle, eğlence futaları ve uzun bakımlı yolcu gemileriyle, neredeyse temiz suyu boyunca güney kıyısı dönüştürülmüştü. Eskiden çoğunlukla savaşa hırpalanmış, dökük binaların bir karmaşasıyla dolu yerde şimdi beton ve camdan oluşan ziyadesiyle ciddi bir biçim duruyordu, Britanya'daki Dünya Delegates Ofisi. Üzerinde açık mavi bir alanda beyaz bir küre, insanlığa sadakatin çoktan hikâyeleştirilmiş amblemini gösteren büyük bir bayrak dalgalanıyordu. Onlarca yıl süren trajedi ve kahramanlıktan sonra sonunda karşı konulmaz bir sağanakla kabarıp Yeni Dünya'yı kuran insanlığa tutkunun uzun zamandır odak sembolü olagelmmişti. Akıntının ters istikametinde, eskiden Charing Cross İstasyonu'na giden demir yolu köprüsünün olduğu yerde, yaşlı adam tek bir düzleştirilmiş kemerle nehrin üstünden geçen, yeni sentetik metallerin ortaya çıkmasından önce yapılması imkânsız yeni büyük kara yolu köprüsünü hayranlıkla seyretti. Onun ötesinde, yeni Parlamento Binası'nın kulesini bir kez daha görebiliyordu.

Yaşlı devrimcinin, onu mümkün kılmada mütevazı fakat işe yarar bir rol oynadığından, bu yeni Londra'dan gurur duymak için sebebi vardı. Yalnızca modern, gösterişli yapılarla süslü, yeni geniş bulvarları değil ayrıyeten eski George dönemi meydanları da seviyordu. Yeni mimariyi eski dönem binalarıyla kusursuz bir birliğe harmanlanmış hâlde buldu, İngiliz halkının yeni yaşamının sembolik bir birliği. Yine de eski dumanlı, sınıflarla dolu, züppe düşkünü, kültürsüz Londra'yı, sonuç olarak insanların bütün bu modern pohpohlama olmadan insanlığı öğrendiği Londra'nın nostaljisi mantıksızca ona musallat oldu. Ah

pekâlâ, hareket vakti gelmişti. Birkaç dakika yürüyüşten sonra tören alayının son merasim için yoğunlaşacağı yerde, yeni Büyük Londra Meydanı'nda uygun koltuk sırasındaydı. Efsanevi dönemin diğer kadim yadigârları arasında, bir şekilde aynı anda hem seçkin bir misafir hem de bir sergi gibi hissederek yerini aldı. Bando müziği tören alayının yaklaştığını müjdeledi. Kısa süre içinde ilk ulusal kol Büyük Meydan'a giriş yaptı, etrafında döndü ve yerine geçti. Liderler Çinliydi, dünyanın kıdemli uygarlığı. Bütün ulusların temsilcileri kol kol takip etti.

Öncekilerde olduğu gibi, her ulusal birlik kendi ulusal bayrağını taşıyordu. Neden, diye düşündü yaşlı adam, insanlar hâlâ bu gülünç ve oldukça tehlikeli yerel amblemlere sadık kalıyordu? Ne var ki, her ulus kendi bayrağının önünde, şeref konuğu yerinde, Dünya Federasyonu'nun basit sancağını gösteriyordu. Yürüyüşçülerden bazıları kendi zirai veya endüstriyel veya diğer mesleki üniformalarını giyinmişti. Toplumsal birleşmeye duyulan arzu kendini gösterdiğinden beri üniformaların sayısı bir hayli artmıştı ve dünyanın yeniden yapılanmasının kaygılı dönemi sırasında ekonomiye ihtiyaç bu eğilimi güçlendirmişti. Fakat bugünün alayı değişik ve acayip bir şekilde stillendirilmiş bireysel giyimi de içeriyordu. Her zaman ki gibi, ulusal kollar en karakteristik ulusal uğraşlarının araçlarını veya ürünlerini de beraberinde taşıyordu. Mısır demetleri, meyve, harika kumaş ve ipek ruloları, bilimsel ve optik araçlar, şık elektrikli makineler, gemi ve uçak modelleri omuzlar üzerinde taşınıyor veya traktörlerde sergileniyordu. Bazı halklar endüstriden ziyade kasten kültüre vurgu yapmıştı; özellikle Almanlar, kitaplarını, müzik enstrümanlarını, resimlerini, heykellerini gururla taşıyordu.

Halkların kabaca güncel nüfuslarına göre temsil edilmeleri gerektiğine karar verilmişti. Neticede yürüyüşçülerin yüzleri ezici bir çoğunlukla esmer veya “sarı” ya da siyahtı. Fakat Kuzey Amerika, Kuzey Avrupa ve Avrupalı Rusya gösterdi ki beyaz ten insan topluluğunda hâlâ dikkate değer bir unsurdur.

Uzun alayın sonunda üç ev sahibi halk, İngiliz, İskoç ve Galli küçük kollar hâlinde geldi. Bu küçük bölüklerin başında bebeklerini taşıyan genç anneler sırasının geldiği gerçeği seyirciler arasında büyük coşkuya ve hatırı sayılır derecede eğlenceye yol açtı. Bunların arkasındaki büyük çocuklar, sonra hemşireler ve çocuk esirgeme çalışanlarından oluşan üç sıra yürüyordu, hemen ardından eğitimle haşır neşir olan herkesin üniforması hâline gelmiş ve Ada’da şimdi en saygı değer giysi olan gri tüvitli öğretmenler geliyordu. Sonrasında Genç Öncüler geldi; hasat kaldırma, kazma, ağaçlandırma vesaire için donatılmış kızlar ve oğlanlar. Bunların arkasından üniversiteler ve teknik kolejler temsilcileri geldi ve sonunda Ada’nın endüstri ve ziraat karakteristiğinin alışıldık sıraları. Kendi kollarında annelik ve eğitime en yüksek mevkiyi atfederek Britanya halkları dünyaya göstermiş oldu ki nüfuslarının gerilemesini başarıyla önlüyorlardı ve tüm ekonomileri amaçlıca gelecek soylu vatandaşların yetiştirilmesine yönlendirilmişti.

Bütün bunlar hayranlık uyandırıcıydı. Fakat bir yenilik vardı, seyircilerde neşe ve alkışa sebep olsa da yaşlı adam için oldukça rahatsız ediciydi. Resmî programa göre inovasyon bir grup genç Fransız yazar ve sanatçıları tarafından tasarlanmıştı ve otoriteler onu, dikkatli bir değerlendirmeden sonra, “dünyanın her bir köşesinde

yükselmekte olan bireyselliğin yeni hissinin bir sembolü" olarak tasdik etmişti. Programın ilan ettiği üzere toplumsal harmoni, Yeni Dünya'nın kurucularının kahraman özverisini hor görmeden ya da hâlihazırdaki destekçilerinin sadakatini sarsmadan, gayet iyi bir şekilde sağlanmıştı ve insanlık disiplinini rahatlatacak ve zor kazanılan zaferlerini gülerek anacak bir konumdaydı. Program inovasyonun resmî tasdikinden önce gelen şiddetli fikir uyuşmazlığı hakkında bir şey söylemedi, öyle bir uyuşmazlıktı ki yüksek mevkilerden çok sayıda kişinin istifasına yol açmıştı.

Cüretkâr yeni özellik buydu. Birçok ulusal kol, görevleri yürüyüşçülerin yanında ve hatta sıralarının arasında, bir o yanda bir bu yanda soytarılık etmekte olan iki veya üç bağımsız bireyle eşlik edilecekti. Çoğu kolda bu garip katılımcılar yoktu; planı tasarlayan ve onu kendilerine özgü bir incelikte uygulayan Fransızların yanı sıra ilginç bir halklar karışımı daha onu benimsemişti. Kendilerini eleştirme huyuyla ve baleye olan yetenekleriyle Ruslar, mizahlarıyla Çinliler, otoriteye saygısızlığı her fırsatta hoşlayan İrlandalılar ve gösterimi incelikli olmaktan çok güler yüzlü olan İngilizler—yalnız bu halklar kendilerini eleştiri oklarının yağmuru altında tutacak yeterli ilgiyi ve ahlaki cesareti bulabilmişti.

Bu komedyenlerden her biri kendi ulusal grubunda öne çıkan bir kostümün biçimlendirilmiş ve ölçüsüz bir versiyonunu giyiyordu. Hepsi de açıkça ortalama insanın disipline edilmemiş bireyselliğini temsil ediyordu. Davranışlarında neredeyse efsanevi film yıldızı Chaplin'in imtiyazlı Orta Çağ'a özgü soytarı karakterleriyle yaptığını bir araya getirmiş gibiydiler. Bazen yalnızca kolun yanında şevkle ve etkisizce, akranlarının sistemli gidişine beyhude

uymaya çabalarken tökezliyorlardı; bazen bir anda sonuçsuz bir muzipliğe atılıp sonrasında utangaç bir hâle bürünüp ortak ritme ayak uydurmaya abartılı bir sevinçle başlayarak grubun büyüğü ve kişisel dürtü arasında gidip geliyorlardı. Bazen şakalaşmak için durup tek tek seyircilerin yanına gidiyor ve sonra endişeli ve pişman bir hâlde yerlerine hızla dönüyorlardı. Ara sıra içlerinden biri kolun liderinin yanına sokulup şatafatlı duruşunu ve askerî yürüyüşünü taklit ediyordu. Hiç şüphesiz, bu soytarılar çok özenle seçilmişti ve çok yetenekli sanatçılardı; zira liderlerin en ufak mekanik, çokbilmiş veya kibirli tavırlarını bir yolunu bulup ayırt ederek, aynı anda hem çarpıcı hem de sevecen olan bir tarzda karikatürize edebiliyorlardı. Onları kısmen sayesinde çocukların çoğunlukla büyüklerine hürmet ettiği, pohpohlayıcı ama bazen kırıcı taklit ve kısmen de sayesinde büyüklerin gençlerin kaba hevesini yumuşattığı dostane dalgaydı. Ve sanatları öyle bir boyuttaydı ki liderleri ve ortak coşkuyu eleştirmelerine rağmen bütün olayın ruhunu kabul ettikleri şüphe götürmezdi.

Bu cüretkâr inovasyonun şaşırtıcı zirvesi Büyük Meydan'ın kendisinde gerçekleşen son merasimde yer almıştı. Âdet olduğu üzere son ulusal kol da dünyanın ileri gelenlerini selamladı ve Meydan'daki yerine geçti. Bütün halkların bayrakları taşıyıcıları tarafından kürsü önündeki açıklığa doğru gereğince ileri taşındı ve birlikte büyük İnsanlık Sancağının önünde yere doğru eğildiler; sonra merasimin kalanında dik tutulmak üzere kaldırıldı. Ulusların başları birer birer kürsüye çıktı, Dünya Başkanı'nyı iyice eğilerek selamladı ve önceki yıl boyunca o ulusun başarılarının bir kaydının olduğu bir kitap takdim etti. Onu takiben ileri gelenlerin alışıldık, Dünya Başkanı'nın nutkuyla son bulan, insan türünün tüm çağdaş durumunu

değerlendiren, yayınlanmakta olan konuşmaları geldi.

Kürsüdeki olaylar alayda olduğu gibi kuşkusuz televizyonda yayınlanıyordu. Ama bu son merasim “yakın çekimlerle” birlikte genişçe yayınlanıyordu ki bütün dünya detaylarınca takdir edebilsin. Kürsüde bütün gezegenin ileri gelen şahsiyetleri insanlığın gözleri önünde bir araya gelmişti. Ve orada, aynı zamanda, bütün dünyada görünen, en cüretkâr yenilik vardı. Büyük isimlerin yanında ortada dolaşan bir tür saray soytarısı, soytarılının prensi, Sıradan İnsan’ı sembolize etmek için giyinmişti. Bu kişi alaydaki mütevazı meslektaşlarından çok farklıydı ve mizahına rağmen tüm performansında üzücü, şefkatli ve kafası karışık bir hâl vardı. Büyük kısmında sessizce oturup ulusal temsilcilerin selamlamalarını izliyor veya konuşmaları dinliyordu ama ara sıra kürsüde başıboş dolaşıyor, üzerinde kıtaların kabaca bir taslağının olduğu idrar kesesi bağlı olan Soytarı اساسıyla oynuyordu. Ve bazen, bir konuşmayı dinlerken, sessizce ve kendinden geçmiş, dalgın bir hâlde, konuşmacının hareketlerini taklit ediyor ya da bir kenara geçip alkışlayan bir ileri geleni karikatürize ediyordu. Böylelikle düşünceli ve kısa süren şaklabanlığıyla yanında yer aldığı politik yıldızların foyasını meydana çıkartacaktı. Genellikle kendilerine karşı yapılan şakaya dostane bir şekilde katılarak çetin sınava kaçınmadan katlandılar. Ama biri veya ikisi bazı açık göz şakaların karşısında aşağılanmalarını gizleyemedi ve sonra Soytarı, bunu fark ederek, soytarılığını aniden bıraktı ve kaşlarını kaldırarak başka yöne döndü.

Açıkça bu en şaşırtıcı inovasyon, çoğunun cep televizyonu setlerinden bu küçük dramaları, yaşlı adamın Devrim’in Babaları’nın arasındaki ayrıcalıklı konumundan gördüğü

kadar net bir şekilde görmüş olması gereken kalabalıkta bastırılmış güçleri ortaya çıkardı. Soytarının sanatına o da yanıt vermişti ama sanki gizli ve müstehcen bir şeyin tadını çıkarıyormuşçasına bir suçluluk duygusuyla. Bireysel dehaya böylesi bir müsamaha, her ne kadar hoş olsa da, ona maruz kalan kişilerin kuşkusuz otoritesini zayıflatmalı, aynı zamanda toplumsal dokunun genel bir gevşemesine yol açmalıydı. Hiç şüphesiz yalnızca güçlü bir devletin böylesine eleştiriye açık olabileceği söylenmiştir. Yalnızca zeki bir devlet, memnun ve zeki bir nüfusun sadakatine güvenebilecek bir devlet planda böylesi bir şeyi tanıyabilirdi; bu zayıflıktan ziyade bir güç gösterisidir. Dahası, yalnızca dünya halklarının değişen ruh halini sezmiş, ve onun onayını kaydetmeyi istemiş olan bir devlet kendisini bu fantastik, estetik yoruma arz etme zahmetine katlanabilirdi. Yaşlı adam bu argümanların gücünü entelektüel olarak kabul etmeliydi ama inovasyon, zihni daha ilkel bir çağda şekil almış birinin duygusal alışkanlığını ihlal ediyordu.

Nihai olayın gelmesine daha vardı. Birkaç on yıl içerisinde insanlığın başına gelmiş geçmiş olağanüstü değişimlerin bir araya getirilmiş çokluğu üzerinde belirgin güce sahip olandı. Böylesine ciddi önemdeki bir sembolü önceki halkların hiçbiri anlayamamıştı ve hâlâ da çok azı ondan derinlemesine etkileniyordu. Dünya Başkanı konuşmasının zirvesindeydi. Dünyanın her yerinde ortalama insanın talihlerindeki inanılmaz gelişmenin ayrıntısına giriyor ve yeni rejimi altındaki insan türünün başarısını ve geleceğini yüceltiyordu. Elbette sözü sıklıkla alkışlarla kesildi. Bu fevranların en gürültüsünden sonra, tam sessizlik geri kazanılmış ve Başkan konuşmasına devam etmek üzereyken Soytarı onun yanına çıktı, elini omzuna koydu

ve şaşkına dönmüş konuşmacıyı nazikçe mikrofonundan aldı. En şaşırtıcı olanı ise, Başkan, garip bir gülümsemeyle razı oldu. Ve kimse müdahale etmedi.

Sonra Soyтары, mikrofonla yüz yüze gelip dünyaya konuştu, “Mutlu, mutlu canlılar!” dedi ve kısık sesi şimdi ilk kez duyulmuştu. “Mutlu, mutlu canlılar! Fakat ölüm sizin peşinizde. Dünyanın fatihleri fakat yıldızların arasında bir kum tanesi! Yanıp sönen kıvılcımlardan ibaretiz. Bir tür olarak bile bizler sonradan görmeyiz, hayvanlardan ve balıklardan çok sonra doğduk; yakında yok olacağız. Bizden sonra gezegenimiz ebediyen dönecek ve hiçbir şey bizi hatırlamayacak. Hem neden, neden, neden buradayız ki?”

Sessizdi. Büyük Meydan boyunca olgun bir mısır tarlasından süzülüp giden bir havanın sesi gibi bir ses geldi. Bütün halk nefesini tutmuştu. Uzun bir müddet sessizlik ve durgunluk devam etti, yalnızca bayrakların sessiz hareketi ve Meydan’a gelen birkaç güvercinin kanatlarının sesi bozuyordu.

Sonunda Soyтары tekrar konuştu. “Yıldızlar cevap vermiyor. Ama bizim içimizde, birbirimizde ve birlikteliğimizde, cevap yatıyor; zira insalığımızın bilincinde teleskoplar ve mikroskoplarla gördüğümüzden daha derinini görüyoruz. Ve her birimizin derinliğinden ve birlikte topluluğumuzdan, bir istenç doğuyor; nereden bilmiyoruz ama amansız. ‘Yaşa, ah dolu dolu yaşa!’ diye bize emrediyor. ‘Farkında olmak, sevmek, yapmak—bütün enstrümanlarıma buyurduğum müzik bu işte. İzin verin kum taneniz müzik seliyle yankılsın; kendi içinde uyumlu ve yalnız benim duyabildiğim bütün kürelerin şarkısıyla ahenkli.’ Böyle buyurur içimizdeki istenç. Ve biz, küçük insan enstrümanları, ölüm bizi elbet yakalayacaksa da, tü-

rümüz gelip geçici olsa da, itaat etmeliyiz. Bizler zayıfız, ve körüz ama Görünmeyen bizimle müzik yapıyor.”

Sessizlik tekrardan Büyük Meydan’ı sardı ve ısrarla devam etti. Sıraya dizilmiş kollar ve etraftaki halk hareketsiz kaldı, Görünmeyen’le tutulmuş bir vaziyette. Sonunda Soyтары, başını eğerek görünürden kayboldu. Ve sonra Başkan, bir anlık tereddütten sonra mikrofona geri döndü ve şöyle dedi, “Kutlamamız beklenmedik ama uygun düşen bir doruğa ulaştı. Daha başka söyleyecek bir şey bulamıyorum ama liderleriniz, aynı zamanda yoldaşlarınız, sizinle ilerleyecek ve insan denen canlı müziği icra edecek.” Başkan çekilirken halktan bir mırıltı yükseldi ve kısa süre içinde bir okyanus gürültüsüne dönüştü. Sonunda gürültü durulduğunda, blok gruplar dünya marşının, “İnsanlığın Şarkısı,” bilindik nağmelerini söylemeye başladı ve bütün herkes esas duruşa geçerek eşlik etti. Sonrasında kollar, birer birer ilerledi ve çark etti ve Meydan’dan çıkmaya başladı ve büyük izleyici kalabalığı dağıldı.

Derin dalgınlık ve kafa karışıklığıyla, yaşlı adam sıkışık sokaklar boyunca kalabalığın arasında yolunu bulurken, şahit olduğu garip sahneyi kara kara düşündü. Gözlerinden yaşlar damladığını fark edince utandı. Ah evet, ustalık bir sahne sanatıydı. Etkilenmemek elde değildi. Fakat tehlikeliydi ve Devrim’in ruhuna ters düşüyordu. Dünya Başkanı, böylesine sorumluluk gerektiren bir makam için bir hayli gençti, o planlı müdahaleyi önceden bilmeliydi. Popülarite uğruna çok kurnazca bir teşebbüstü. Daha kötüsü, dine bir geri dönüştü, yeni hükümdarlarca beceriklice uygulunan, o kadim afyondan bir doz. Bu nereden son bulacaktı? Yine de gözlerinde gözyaşları vardı.

Modern Sihirbaz

BİR ÇAY MASASINDA YÜZ YÜZE GELDİLER, bir kulübe bahçesinde. Helen arkasına yaslanmış soğuk bir şekilde Jim'in yüzünü okumaya çalışıyordu. Kalın kaşı, kalkık burunlu ve bükülü dudaklarıyla garipçe çocuksu, neredeyse cenine benzer bir surattı. Çocuksu, evet ama yuvarlak karanlık gözlerinde deliliğin parıltısı vardı. Kabul etmeliydi ki bir açıdan bu genç adama kısmen belki oldukça çocuksu hâllerinden ve tuhaf masumane sevişme girişimlerinden dolayı çekilmişti; kısmen de o tekinsiz parıltıdan dolayı.

Jim öne doğru eğilmiş, sert konuşuyordu. Çok uzun bir süredir konuşuyordu ama o dinlemeyi çoktan kesmişti. Ona çekildiği gibi onu sevmediğine karar vermeye çalışıyordu. Neden onunla yeniden dışarı çıkmıştı ki? Çelimsiz ve bencil biriydi. Yine de gelmişti.

Söylediği bir şey dikkatini yeniden çekti. Dinlenmediği için rahatsız olmuşa benziyordu. Bir şeyden ötürü galeyana gelmişti. Şöyle dediğini duydu, "Beni hor gördüğünü

biliyorum ama büyük bir hata yapıyorsun. Sana anlatıyorum, güçlerim var. Seni sırrıma dâhil etmeye niyetim yoktu ama lanet olsun, yapacağım. Zihnın madde üzerindeki gücü hakkında birçok şey keşfediyorum. Belirli bir mesafeden, yalnızca isteyerek maddeyi kontrol edebiliyorum. Bir tür modern sihirbaz olacağım. Hatta yalnızca isteyerek bir şeyleri öldürdüm bile.”

Bir tıp öğrencisi olan Helen açığöz materyalizmiyle gurur duyuyordu. Aşağılar gibi güldü.

Jim’in yüzü öfkeden kıpkırmızı oldu ve “Ah çok iyi! Sana göstermem gerekecek,” dedi.

Çalıda bir kızılgerdan ötüyordu. Genç adamın bakışı kızın yüzünü terk etti ve dikkatlice kızılgerdana yerleşti. “O kuşu izle,” dedi. Sesi neredeyse bir fısıltı kadar kısıktı. Çok geçmeden kuş ötmeyi bıraktı ve bir süre perişan hâlde göründükten sonra kafası gövdesine gömülü bir şekilde, kanatlarını açmadan ağaçtan düştü. Bacakları havada, çimende uzanıp kaldı, ölüydü.

Jim kurbanına bakarak kısık bir zafer viyaklaması çıkardı. Sonra gözlerini Helen’a çevirdi. Soluk yüzünü mendiliyle silerek dedi ki, “İyi bir denemeydi. Daha önce hiç bir kuşta denememiştim, yalnızca sinekler ve böcekler ve bir kurbağa.”

Kız ona sessizce baktı, ürktüğünü belli etmemek için gerildi. Jim ona sırrını anlatmak üzereydi. Helen’ın canı artık sıkılmıyordu.

Söylediğine göre birkaç yıl önce “bütün bu paranormal fasa fisoyla” ilgilenmeye başlamıştı. Seanslara katılmış ve psişik araştırmalar hakkında okumuştı. Kendine böylesi garip güçler olduğundan şüphelenmese bu işlere

hiç bulaşmayacaktı. Hayaletler ve düşünce aktarımı ve böylesi şeylerle gerçekten hiç ilgilenmezdi. Onu cezbeden şey, bir zihnin maddeyi doğrudan etkileyebilme ihtimaliydi. “Psikokinezi,” adını vermişler bu güce ve hakkında çok az şey biliniyormuş. Ama teorik bulmacalar umurunda değildi. Tek istediği güçtü. Helen’a Amerika’da zarlarla ilgili yapılmış tuhaf deneylerden bahsetti. Zarları üst üste atıyordun ve iki altı gelecek şekilde düşmelerini istiyordun. Genellikle düşmezlerdi ama hayli çok sayıda deney yapılmış olduğunda sonuçları toplasan tamamen şans eseri gelmesi gerekenden çok sayıda altı gelmiş olduğunu bulurdun. Sanki zihnin az da olsa tesiri olmuş gibi duruyordu. Bu durum müthiş ihtimallere gebe oldu.

Araştırmacıların bulgularının yanı sıra kendi fikirleri doğrultusunda kendince küçük deneyler yapmaya başladı. Güç öylesine zayıftı ki en küçük etkinin fark edilebilir sonuçlara yol açtığı, yalnızca sonucu etkilediği, durumlarda denemek gerekiyordu.

Zarlarla pek başarı elde edemedi çünkü (açıkladığı gibi) ne yapması gerektiğini tam olarak kestiremedi. Zarlar onun için çok hızlı düşüyordu. Amerikalıların rapor verdiği o hafif tesire sahipti. Bu nedenle ona daha iyi bir fırsat tanıyacak yeni numaralar düşünmeliydi. Bilimsel bir eğitim almıştı, bu yüzden kimyasal reaksiyonlara ve basit fiziksel işleyişlere tesir etmeyi denemeye karar verdi. Çok sayıda deney yaptı ve birçok şey öğrendi. Suyun bir bıçağı paslandırmasını engelledi. Bir tuz kristalinin suda çözünmesini durdurdu. Bir su damlasında küçük bir buz kristali oluşturdu ve bütün sıcaklığın basitçe “uzaklaşmasını isteyerek”, aslında moleküler hareketi tamamen durdurarak, sonunda bütün damlayı dondurdu.

Helen'a ilk öldürme başarılarından bahsetti, tam anlamıyla mikroskopik bir başarı. Bir miktar pis ve durgun su demlemiş ve bir cam plakaya bir damla koymuş. Sonra mikroskopla boş boş dolanan mikroorganizma yığını izlemiş. Çoğunlukla dalgalı kuyruklarıyla yüzen bodur sosislere benziyorlarmış. Her boydan varmış. Onları filler, inekler, koyunlar, tavşanlar gibi düşünmüş. Düşüncesi şöyleymiş: Bu küçük yaratıklardan birindeki kimyasal işlemi durdurabilecek ve böylece onu öldürecekmiş. İçsel işleyişleri hakkında çok şey okumuş ve icabına bakacağı hangi hayati sürecin en iyi olduğunu öğrenmiş. Gelgelelim, lanet şeyler o kadar hızlı yer değiştiriyormuş ki içlerinden herhangi birine yeterli süre konsantre olamamış. Kurbanını kalabalıkta kaybedip duruyormuş. Sonunda "tavşanlar"dan biri cam plakanın kalabalık olmayan bir tarafına yüzmüş ve dikkatini ona işini görmeye yetecek kadar uzun bir süre sabitlemiş. Çok önemli kimyasal sürecin durmasını istemiş ve durmuş. Yaratık hareket etmeyi bırakmış ve olduğu yerde süresizce sabit kalmış. Neredeyse şüphesiz ölüymüş. Başarısı, dedi, "Tanrı gibi hissetmesine sebep olmuş."

Sonrasında sinekleri ve böcekleri beyinlerini dondurarak öldürmeyi öğrenmiş. Bir kurbağa denemiş ama başarı elde edememiş. Yeteri kadar fizyolojiye hâkim olmadığından kontrol edeceği anahtar işlemi bulamamış. Yine de okumaya devam etmiş ve sonunda başarıya ulaşmış. Kalp atışını kontrol eden omurilikteki belirli dokulardaki sinir akımını basitçe durdurmuş. Kızılgerdan üzerinde kullandığı yöntem de bu yöntemmiş.

"Bu daha başlangıç," dedi. "Yakında dünyaya diz çöktüreceğim. Ve bana katılırsan sana da diz çökmüş olacak."

Bu monoloğu boyunca kız dikkatlice dinledi, tiksinti ve hayranlık arasında kalmıştı. Bütün bunlardan gelen pis bir koku vardı ama bu günlerde çok da titiz olunmazdı. Dahası, her nasılsa ahlaki açıdan bir sıkıntı yok gibiydi. Yine de, Jim ateşle oynuyordu. Tuhaf, gerçi, konuştuğu sırada nasıl da büyümüş görünüyordu. Bir şekilde artık aval ve bebeksi durmuyordu. Heyecanı ve gücünün gerçek olduğu bilgisi onu nefes kesici bir biçimde tekinsiz gösteriyordu. Ama Helen tedbirli ve ilgisiz kalmaya karar verdi.

Jim sonunda sessiz kaldığında, kız ağzını kapatarak esnedi ve “Zekisin, değil mi! İyi numaraydı ama iğrençti. Böyle devam edersen darağacına çekileceksin,” dedi.

Jim homurdandı ve “Bu kadar korkak olduğunu bilmiyordum,” dedi.

İğneleme kendisini tahrik edince Helen içerlenerek cevap verdi, “Saçmalama! Neden sana katılacaktım, sırf ucuz bir numara veya onun gibi bir şeyle bir kuşu öldürebiliyorsun diye mi?”

Jim’in hayatında bahsini hiç açmadığı belli olaylar vardı. Mevcut meseleyle alakasız gibi görünse bile aslında öyle değildi. Hep zayıf karakterli biri olmuştu. Profesyonel bir futbolcu olan babası onu hor gördü ve çelimsiz anneyi suçladı. Çift neredeyse balayından beri kediyle köpek gibi yaşıyordu. Jim okulda enikonu zorbalığa uğruyordu ve sonuç olarak güçlüye karşı derin bir nefret besledi ve aynı zamanda güçlü olmak için kendi içinde obsesif bir özleme tutulmuştu. Parlak bir gençti ve bir taşra üniversitesinde burs kazanmıştı. Üniversite öğrenciliğinde kendi içine kapandı ve bilimsel bir diploma için çok çalıştı ve atomik fizikte araştırma kariyeri hedefledi. Hâlihazırda baskın tutkusu fiziksel gücü, bu yüzden onun en görkemli alanını

seçti. Ama bir şekilde planları tutmadı. Makul surette iyi akademik liyakatına rağmen, atomik fiziğe adanmış büyük enstitülerden birine kapak atana kadar idareten girdiği endüstriyel bir laboratuvarı, düşük kıdemli bir işte takılıp kalmıştı. Hiç gelişme olmayan bu yerde, doğuştan ters mizacı daha da körüklendi. Ona kendini kanıtlama fırsatı tanınmadığını hissetti. Kendisinden daha yeteneksiz olanlar onu geçiyordu. Kader onun karşısındaydı. Âdeta işkence manisi gibi bir şey geliştirdi. Ama işin aslı şuydu ki o kötü bir iş arkadaşıydı. Temel fizik araştırmasının son derece karmaşık işinde çok gerekli olan takım ruhunu hiç geliştiremedi. Üstelik fizik teorisine gerçek bir ilgi duymuyordu ve ileri teorik çalışmanın zorunluluğuna ise tahammülü yoktu. Tek istediği güçtü, bir birey olarak kendisi için güç. Fark etti ki modern araştırma takım çalışması gerektiren bir uğraştı ve onda biri baş döndüren prestije erişebilirdi ama birey olarak fiziksel güce erişemezdi. Diğer yandan psikokinezi ona gönlünden geçeni bir ihtimal verebilirdi. İlgisi hızla daha umut vaat eden alana kaydı. Bundan böyle laboratuvarındaki işi yalnızca bir geçim kaynağı aracı oldu.

Jim kulübe bahçesindeki sohbetten sonra girişimine hiç olmadığı kadar hevesli bir şekilde sarıldı. Helen'i etkilemek için daha gösterişli güçler edinmeliydi. Karar vermişti ki, her hâlükârda, odaklanması gereken, canlı ve cansız varlıklardaki küçük fiziksel ve kimyasal süreçlere müdahale etme yeteneğini geliştirmektir. Şimşek çakmasını engellemenin yolunu öğrendi. Psikokinezi gücünü atomdaki enerji salınımına uygulayarak bütün atomik araştırmayı dolambaca getirmeyi denedi. Fakat bu heyecan verici girişimde hiç başarı elde edemedi, belki de alıştırmalarına rağmen ne yeterli fizik teorisi bilgisini haizdi

ne de deneyi düzenlerken doğru türden ekipmana erişimi vardı. Biyolojik tarafta ise kızılgerdana uyguladığı sürecin aynısıyla küçük bir köpeği öldürerek başarıya ulaştı. Yeteri kadar pratikle yakın zamanda bir insanı öldürebileceğine güveni tamdı.

Endişe verici bir deneyimi oldu. Motosikletinin motorunun ateşlemesini durdurmaya karar verdi. Ayaklığı üzerinde motosikletini çalıştırdı ve ateşlemenin başarısız olmasını “istemeye” koyuldu. Dikkatini buji ve tutuşturma noktalarına yoğunlaştırdı ve noktalar arasındaki boşluğun geçirmez, bir yalıtkan, olmasını “istedi”. Bu deney, elbette, bir sinir dokuyu dondurmak ve şimşek çakmasını engellemek gibi fiziksel süreçlerden daha büyük bir müdahaleyi gerektiriyordu. Görevini yerine getirmede yaşadığı sıkıntı yüzünden ter içinde kaldı. Sonunda motor tutukluk yapmaya başladı. Ama başına tuhaf bir şey geldi. Korkunç bir vertigo ve mide bulantısına kapıldı ve bilincini yitirdi. Kendine geldiğinde motor yine normal bir şekilde çalışıyordu.

Bu kaza bir imtihandı. Deneylerinin kendi iyiliği için salt teorik kısmıyla hiç ciddi bir şekilde ilgilenmemişti ama artık mecburdu; bir “istenç eylemiyle” fiziksel bir sürece müdahale ettiğinde tam olarak ne olduğunu kendisine sormaya mecburdu. Açıklama barızdı, şöyle ki noktalar arasındaki boşluktan geçmesi gereken fiziksel enerji bir şekilde kendi bedenine yöneltilmişti; doğrusu noktalara dokunsa maruz kalacağı elektrik şokla çarpılmıştı. Doğru açıklamanın bu kadar kolay olup olmadığından şüphe edilebilir, zira semptomları elektrik şokla çarpılma semptomları değildi. O kadar çok fiziksel enerjinin engellenmesinin onda bir çeşit derin fiziksel kargaşaya yol açması daha

doğru olabilir; yahut kabaca anlatmak gerekirse fiziksel enerji bir şekilde ondaki fiziksel enerjiye dönüştürüldü. Bu teori doğruluğunu şu şekilde kanıtlıyor ki bilinci yerine geldiğinde, sanki bir tür uyaran uyuşturucu almişçasına büyük bir heyecan ve zihinsel dinçlik içindeydi.

Meselenin aslı ne olursa olsun, daha basit olan teoriyi benimsedi ve kendisini korumak için izinsiz gelen enerjiye farklı bir yön tayin etmeye koyuldu. Kaygı dolu denemelerden sonra, dikkatini hem bujiye hem de “elektriği çekip” dolayısıyla ceremesini de çeken canlı bir organizmaya yoğunlaştırarak enerjiye yön verebildiğini keşfetti. Bir serçe yeterli geldi. Kendisi motoru durdurmaya yetecek kadar uzun bir süre bilincini korurken kuş şok yüzünden can verdi. Başka bir durumda komşusunun köpeğini bir “paratoner” olarak kullandı. Hayvan bir anda yığılıverdi ama çok geçmeden bilincini geri kazandı ve bahçenin çevresinde yalpalayarak neşeyle havladı.

Bir sonraki deneyi daha heyecanlı ve çok çok daha menfurdu. Taşraya gitti ve yolun oldukça uzun bir bölümünü görebileceği bir tümsekte konumlandı. Derhâl bir araba görüş alanına girdi. Dikkatini bujilere yoğunlaştırdı ve elektrik enerjisinin sürücüye kaçmasını “istedi.” Araba yavaşladı, yolun iki tarafı arasında bocaladı ve emniyet şeridinde durup öylece kaldı. Direksiyona yığılıp kalan sürücüyü görebiliyordu. Arabada başka biri yoktu. Jim çok heyecanlı bir hâlde, ne olacağını görmek için bekledi. Kısa bir süre sonra ters şeritten başka bir araba geldi, şiddetli bir şekilde korna çaldı ve sert fren sesiyle birlikte kenara çekti. Sürücü arabasından çıktı, başıboş duran arabaya gitti, kapıyı açtı ve bilinci yerinde olmayan yolcuyla karşılaştı. Yeni gelen, telaş içinde ne yapacağını düşünürken

diğerinin bilinci yerine geldi. Aralarında kaygılı bir sohbet geçti ve sonunda ikisi de arabalarıyla kendi yollarına gitti.

Jim, kız arkadaşını etkilemek için kendisini artık hazır hissediyordu. Kızılgerdanın ölümünden beri tek tük buluşmuşlardı; Jim kendi garip ve yeni yetme tarzıyla sevişmeye çalışmıştı. Kız her seferinde onun hevesini kırmıştı ama belli ki kızılgerdan olayından beri onunla daha fazla ilgiliydi. Yine bazen onu hor görme eğiliminde olsa da hissetti ki gizliden gizliye ona çekiliyordu.

Ama bir gün hoş olmayan bir sürprizle karşılaştı. İşten eve giderken bir otobüse binmişti. Merdivenlerden çıktı ve bir koltuğa yerleşti. Birden birkaç koltuk ötede Helen'i spor ceketli, kıvrıcık saçlı genç bir adamla yan yana otururken gördü. Çift kafaları birbirine yaslanmış, derin bir sohbet içerisindeydi. Kızın saçları adamın yanaklarına değiyordu. Helen çok geçmeden Jim'in ondan daha önce hiç duymadığı kadar mutluluk dolu bir şekilde güldü. Yüzünü ona döndü. Hayat dolu ve aşkla ışıldıyordu. Ya da üç koltuk gerideki kıskanç âşığa öyle geldi.

Akılalmaz öfkesi onu ele geçirdi. Kızların alışkanlıklarından öylesine bihaberdi ve "kızının" (onu öyle görüyordu) başka bir erkeği dikkate almasına öylesine içerlemişti ki meseleyi farklı bir açıdan ele alamayacak kadar kıskançlığın esiri olmuştu. Rakibini yok etmekten başka bir şey düşünemiyordu. Bakışı kendisinde nefret uyandıran önündeki boynun ensesine kenetlendi. Gizli omurlar ve çevrelenmiş sinir lifi demeti görüntülerini tutkulu bir şekilde gözünde canlandırdı. Sinir akımı durmalı; kesinlikle ve kesinlikle durmalı. Tam bu sırada kıvrıcık kafası Helen'in omzuna indi ve sonra bütün vücudu ileri doğru yığıldı.

Katil aceleyle koltuğundan kalktı ve henüz başlamakta olan kargaşaya sırtını döndü. Felaketten haberi yokmuş gibi otobüsü terk etti.

Yolculuğuna yürüyerek devam ederken hâlâ o kadar heyecanlıydı ki zaferine duyduğu iftihadan başka bir şey aklına gelmiyordu. Fakat zaman ilerledikçe coşkunluğu yatıştı ve katil olduğu gerçeğiyle yüzleşmek durumunda kaldı. Derhâl kendisine ahlakın bir batıl inançtan ibaret olduğunu, dolayısıyla suçluluk duymasının bir anlamı olmadığını hatırlattı. Fakat ne yazık ki suçluluk duyuyordu, hem de fena hâlde; özellikle de yakalanma korkusu olmadığı için.

Günler geçerken Jim “irrasyonel” bulduğu suçluluk duygusu ve kendinden geçiren zafer arasında gidip geliyordu. Dünya sahiden de ayakları altındaydı. Yine de kartlarını dikkatli oynamalıydı. Maalesef suçluluk duygusu ona rahat vermiyordu. Doğru düzgün uyuyamıyordu ve uyusa bile korkunç rüyalar görüyordu. Gündüzleri ise deneyleri ruhunu şeytana sattığı fantezisi yüzünden aksıyordu. Bu mevhum abesliğiyle onu zıvanadan çıkarıyordu. Ne var ki onu yakasından atamıyordu. Hayli ağır bir şekilde içmeye başladı. Ama çok geçmeden alkolün psiko-kinetik gücünü azalttığını fark etti, bu yüzden alışkanlığını kesin olarak bıraktı.

Obsesif hâle gelen suçluluk duygusunu yatıştırmanın bir diğer muhtemel yolu da seksti. Ama bir şekilde Helen’la yüzleşemiyordu. Akla sığmaz bir biçimde ondan korkuyordu. Oysaki Jim’in sevgilisini öldürmüş olduğundan tamamen bihaber olmalıydı.

Sonunda şans eseri onunla sokakta karşılaştı. Ondan kaçınmanın hiçbir yolu yoktu. Sanki benzi atmış gibi, diye düşündü Jim ama Helen ona gülümsedi ve üstelik bir fin-

can kahve eşliğinde konuşmayı önerdi. Jim korku ve şehvetin arasında kalmıştı ama nitekim bir kafeye oturdular. Birkaç önemsiz laflamadan sonra Helen şöyle dedi:

“Lütfen beni teselli et! Yakın zamanda feci bir şoka uğradım. Üç yıldır Afrika’da olan kardeşimle bir otobüsün üst katındaydım. Konuştuğumuz sırada, yığıldı ve neredeyse ansızın vefat etti. Durumu gayet iyiydi. Omurilikte ortaya çıkan yeni bir virüs olduğunu söylediler.” Jim’in yüzünün ölü gibi soluduğunu fark etti. “Neyin var?” diye bağırdı. “Sen de mi yanı başımda öleceksin yoksa?”

Jim kendisini toparladı ve ona karşı duyduğu katıksız sempatiden dolayı baygın hissettiğine ikna etti. Onu çok seviyormuş. Nasıl olur da sevgilisinin talihsizliğiyle altüst olmasınmış? Helen bu açıklamaya kanınca rahatladı. İlk defa, kardeşine bakarken rastladığı ısıltılı gülümsemesini ona gösterdi.

Cesaretlenmiş bir hâlde avantajından sonuna kadar faydalanmaya karar verdi. Kendisinin de onu teselli etmek istediğini söyledi. Yakın zamanda tekrar buluşmalıydılar. Ve olur da bir şekilde deneyleri ilgisini çekerse, bir ara ona gerçekten heyecan verici bir şey gösterecekti. Gelecek pazara taşrada bir gezinti ayarladılar. Gizliden gizliye, seyir hâlindeki arabayla yaptığı numarasını onun hatırına tekrar etme kararı aldı.

Pazar, güneşli bir yaz günüydü. Birlikte boş bir demir yolu vagonunda oturdular, kardeşi hakkında epey konuştular. Daha çok sıkılmış olsa da Jim, gayretli bir sempati sergiliyordu. Böylesi bir sıcak kalbi olduğunu daha önce hiç hayal etmediğini söyledi. Jim kızın kolunu tuttu. Yüzleri gittikçe yaklaşıyordu, birbirlerinin gözlerinin içine bakıyorlardı. Helen bu garip, grotesk olmasına rağmen çocuksu

yüze, karşı konulmaz bir şefkat besliyordu, ne var ki, dedi kendi kendine, o yüzdeki çocukluk masumiyeti yetişkin bir güç bilinciyle harmanlanmıştı. Altında yatan gaddarlığı hissetti ve onu hoş karşıladı. Jim'e gelince, o da kızın gayet arzu edilebilir olduğunu fark ediyordu. Sağlığın canlı parıltısı yüzüne geri dönmüştü. (Yoksa o aşk parıltısı mıydı?) Dolgun, tatlı dudaklar, sevecen, gözlemci gri gözler, içini fiziksel arzusunun yanı sıra kendisi için yeni olan bayıltıcı bir suhuletle dolduruyordu. Suçluluğunu anımsaması ve hâlihazırdaki aldatmacası ise ona azap verdi. Yüzünü bir ızdırıp ifadesi sardı. Jim Helen'in kolunu bıraktı ve kafası ellerinin arasında öne doğru eğildi. Helen kafası karışmış ve merhametli bir tavırla Jim'in omuzlarının etrafına kolunu attı ve saçını öptü. Jim birdenbire gözyaşlarına boğuldu ve kafasını Helen'in göğsüne gömdü. Helen ona sarıldı ve sanki çocuğuymuş gibi şarkı mırıldandı. Helen neyin var diye ısrarla sordu ama söyleyebildiği tek şey, "Ah, ben korkunç biriyim! Senin için yeteri kadar iyi değilim," oldu.

Gelgelelim, günün ilerleyen saatlerinde morali yerine geldi ve orman içinde kol kola yürüdüler. Ona yakın dönem başarılarından bahsetti, sözünü araba hadisesiyle sonlandırdı. Helen etkilendi ve eğlendi ama ayrıca sırf Jim'in güçlerini test etmek adına ölümcül bir kaza riskine girme sorumsuzluğundan ahlaken şoke oldu. Aynı zamanda onu böylesi bir raddeye dek sürükleyen fanatizminden besbelli büyülenmişti. İlgisiyle mest olmuş ve şefkati ve fiziksel yakınlığıyla kendinden geçmişti. Şimdi araba numarasını yapmaya niyetlendiği küçük tümsekte dinleniyorlardı ve kafası kızın kucağında uzanıyor, yüzünü gözlüyordu, sanki hayatı boyunca eksik kalan bütün aşk tek bir yerde toplanıyor gibi. Bir sevgiliden ziyade küçük bir çocuk rolünde olduğunu fark etti. Ama kız öyle olmasına ihtiyacı var gibi

görünüyordu ve o da rolünde mutluydu. Çok geçmeden cinsel arzu ağırlığını koymaya başladı ve hemen ardından erkeksi öz saygı izledi. Jim güçlerinin hayranlık verici bir gösterisiyle tanrısal doğasını kanıtlamak için kontrolsüz bir şehvete gebe oldu. Sevgilisinin gözleri önünde düşmanını öldürmesi gereken ilkel bir vahşiye dönüştü.

Helen'in dalgalanan saçları arasından yukarı bakarken küçük bir nesnenin hareket ettiğini gördü. Bir an onu yakarca zannetti, ama sonra fark etti ki yaklaşmakta olan uzak bir uçakmış.

"O uçağa iyi bak," dedi ve sesinin tersliğiyle irkildi. Kız yukarı baktı ve sonra yüzünü tekrar ona çevirdi. Yüzü çabasının izleriyle buruştu. Gözleri parlıyor, burun delikleri açılıyordu. O kadar gaddar görünüyordu ki kendinden savurmak itkisine kapıldı. Fakat hayranlık duygusu üstün geldi. "Gözlerini uçakta tut," diye emretti. Yukarı baktı, sonra aşağı, sonra tekrar yukarı. Şeytansı büyüü bozması gerektiğini biliyordu. (Ahlak denen bir şey vardı ama muhtemelen bir kuruntuydu.) Hayranlık duygusu üstün gelmişti.

İlerleyen uçağın dört motoru da bir anda teklemeye başladı ve sırayla ateşlemesi kesildi. Uçak bir süre süzülür ama kısa süre içinde kontrol dışı kaldığını belli etti. Yalpaladı, bocaladı ve sonra spiral çizerek pike yaptı. Helen çılgılık attı ama bir şey yapmadı. Uçak uzak bir ormanın arkasında kayboldu. Birkaç saniye sonra boğuk bir çarpış sesi duyuldu, baca dumanı gibi eğik bir duman ormanın arkasından yükselmeye başladı.

Jim, Helen'in kucağından kalktı ve dönerek onu yere sırtüstü yatırdı. "İşte, seni böyle seviyorum," diye fısıldadı. Sonra ateşli bir şekilde dudaklarını, boynunu öptü.

Helen kendisini toparlamak ve bu kaçığa teslim olma dürtüsüne direnmek için şiddetli bir gayret gösterdi. Kavrışından kendini kopardı ve ikisi nefes nefese yüz yüze geldi. “Sen delisin,” diye bağırdı. “Ne yaptığına bir bak! Sırf ne kadar zeki olduğunu göstermek için insanları öldürdün. Ve sonra gelip benimle sevişiyorsun.” Yüzünü elleriyle kapattı ve hıçkırarak ağladı.

Hâlâ çılgın bir coşkunluk hâlindeydi ve güldü. Sonra ona sataştı. “Sen kendine realist mi diyorsun! Çok hassassın. Pekâlâ, şimdi gerçekte nasıl biri olduğumu biliyorsun; nelere kadir olduğumu. Ve bak! Sen benimsin. Seni istediğim zaman, nerede olursan ol öldürebilirim. Seninle canım ne isterse yaparım. Ve olur da beni durdurmaya çalışırsan, sonun kızılgerdanın ve otobüsteki adamınki gibi olur.” Helen ellerini gözyaşlarıyla ıslanan yüzünden çekti. Jim’e korku ve şefkatle karışık baktı. Sessizce, “Sen hayli delirmişsin, seni zavallı çocuk. Ve çok kibar görünüyordun. Ah, sevgilim, senin için ne yapabilirim?”

Uzun bir sessizlik oldu. Sonra Jim birdenbire yere yığıldı, bir çocuk gibi hüngür hüngür ağladı. Kız kafa karışıklığıyla başında dikildi.

Ne yapacağını düşünürken ve çok geç olmadan önce büyüğü bozmadığı için kendisini suçlarken, Jim kendinden nefret ederek acı içinde kıvranıyordu. Sonra tekniğini kendi üzerinde kullanmaya başladı, böylece daha fazla zararı dokunmayacaktı. Beklediğinden daha zordu çünkü bilincini kaybetmeye başlar başlamaz işleyişteki kontrolünü de kaybediyordu. Ama iradesini sonuna kadar zorladı. Helen onun durgunluğu fark edince yanında dizlerinin üzerine çöktü, ölmüştü.

Doğu Batıdır

BATI KIRBY'DEKİ PANSİYONUMDAN SABAHIN KÖRÜNDE ÇIKTIM ve nehir kıyısı boyunca yürüdüm, gelgit kil falezlerinin yalnızca birkaç yarda ilerisindeyken en sevdiğim yüzme yerime ulaşmak üzereydim. Kumsal, güzel bir pazar günü her zaman olduğu gibi partiler, yüzen ve güneşlenenlerle doluydu. Soyundum ve sahil, deniz ile gökyüzü arasında bir şerit hâlini alana dek yüzdüm. En uzak noktamda uzun bir müddet kendimi suya bıraktım, güneş kapalı göz kapaklarımdan akıp gidiyordu. Sersem ve biraz hasta hissetmeye başlayınca telaşla karaya döndüm.

Oldukça uzun süren yüzüşten sonra kalabalık olduğunu sandığım sahil ve falez tepesinin aslında ıssız olduğunu görünce çok şaşırdım. Fark edebildiğim ve dolayısıyla benim olduğuna inandığım bir kıyafet öbeği rengiyle kafamı karıştırdı. Sudan çıkıp ona doğru yürüdüğümde ve görünüşe bakılırsa birinin flanellerimi alıp yerine mavi brokardan yapılma, pijamaya benzer pantolon ve ceketten

oluşan, süslü püslü tuhaf, alengirli “Çinlimsi” bir kıyafet koyduğunu bulduğumda kafam daha da çok karıştı. Havlu bile Çinli veya Japon bir desenle dekore edilmişti ama bir köşesinde benim adım yazılıydı. Kendi kıyafetlerim için beyhude bir arayıştan sonra kurulandım, titreyerek ve şakacıya küfrederek alengirli kıyafeti denemeye koyuldum.

Ceplerin birinden bir florin büyüklüğünde, parlak gümüş bir madenî para düştü. Yerden alırken tuhaf görünüştünden dolayı şaşırdım. Yakından bakınca daha da çok şaşırdım, zira bir tarafı amansız fakat hiç de yakışksız durmayan bir kadın profiliyle ilişkilendirilmişti ve etrafı efsanevi “Godiva Dei Gra. Brit. et Gall. Reg.” ile çevriliydi. Diğer yüzünde, görünen o ki, Fransız zambaklarını içermesine rağmen İrlanda arpını dâhil etmeyen kraliyet armasının arkaik bir versiyonu vardı. Kenarının çevresinde şu yazılıydı: “Bir Florin 1934.” Ayrıca birtakım Japonca karakterler vardı ki hayretler içerisinde okudum. Anlamı şuydu: “Britanya Krallığı. İki şilin.” Ceplerdeki diğer madenî paralar da aynı fantastik türdendi. Aynı zamanda parçalanmış zarfında, Japonca karakterlerle yazılı bir mektup vardı. Yazan adın, kendi adımın Japonca transkripsiyonu olduğunu hemen fark ettim. Adres Liverpool’daki meşhur nakliyat firmasının adresiydi. Meşhur? Aklımı başıma toplayınca fark ettim ki her ne kadar tanıdık görünse de hakkında hiçbir şey bilmiyordum.

Bu sırada zihnimin hâletiyle iyice telaşlandım. Nasıl oluyor da Japonca okuyabiliyordum? Bu kıyafetler neyin nesiydi? Tatil kalabalığının başına ne geldi?

Mektup benim adıma gönderildiği için onu okudum. Yazar beni eşiyile birkaç günlüğüne ziyaret etme davetimi kabul etmiş. Bana tedirgin edici bir biçimde aşinalık ve

yenilikle gelen belli başlı nakliyat meselelerine istinat ettikten sonra, adını imzalamıştı, doğru hatırlıyorsam, "Azuki Kawamura."

Soğuk ve korkudan bezgin, kıyafetleri giyindim ve her hareketimin ilk kez süslü kıyafet giydiği için zorlanan birinin acemiliğinden ziyade iyi oturmuş alışkanlığın rahatlığıyla kendiliğinden uygulandığına değinmeden edemedim.

Batı Kirby'ye doğru kıyı boyunca aceleyle gittim. Yeni bir şokla binaların görüntüsünde bir terslik olduğunu keşfettim. Hilbre Adası'nın aşağı yukarı olması gerektiği gibi rahatlatıcı, nehrin karşısındaki Gal tepelerinin konturları ise gayet tatmin ediciydi. Karabaş martılar normal karşılaştıklarımından ayırt edilemezdi. Geri çekilen gelgitte yüzen yarım düzine kadar suna ördeğinin renk dağılımı da doğruyd.

İki kişi bana doğru yaklaştı. Süslü kıyafetim hakkında acaba ne düşüneceklerdi? Fakat görünüşe bakılırsa pek süslü değildi; bir centilmenin geleneksel kostümüydü. Çift ilerledikçe kol kola yürüyen bir erkekle bir kadın olduğu ortaya çıktı. Bana birkaç adım kala birbirlerinden ayrıldılar. Erkek şapkasına dokundu, kadın ise reverans yaptı. İlgisizce, neredeyse kibirlice selamlarını kabul ettim. Öylece birbirimizi geçtik.

Kıyafetlerinin ne modern Avrupa ne de benimki gibi Doğulu olduğunu görünce şaşırmıştım. Elizabeth Dönemi İngiltere'sinin daha mütevazı bir kesimce giyilmiş kostümünün çok alakasız ve yırtık pırtık bir versiyonu gibiydi. Ama adam sigara içiyor ve kadın ise havada soluk bir Japon güneşliği taşıyordu.

Kasabaya gelirken Batı Kirby'yle hiç alakası olmadığını gördüm, bildiğim Batı Kirby değildi. Yerin doğal düzeni normaldi ama yapılar tam anlamıyla tanınmaz hâldeydi. Kusursuz bir itimatla tamamen yabancı bahriye töreni boyunca yürüdüm. Evler çoğunlukla yarım keresteden yapılmıştı, hatta bazıları sazlandı. Fakat geri kalanlar Japon veya Çin kültürü etkisini şüphe götürmez bir şekilde gösteriyordu. "Pagodamsı" bir görünüşleri vardı. Bir iki tane uzun betonarme bina vardı, pencere alanları o kadar genişti ki sanki billur saraylara benziyorlardı. Bunlar bile dekorasyonlarında Asyalı bir esinlenmeyi ele veriyordu. Sanki neredeyse Çin veya Japonya "Amerikalılaştırmanın" etkin merkezi olmuş gibiydi.

Tören çoğu yarı-Asyalı tarzda giyinmiş her yaştan ve cinsiyetten insanla hınca hınç doluydu. Bazı durumlarda yerli bir İngiliz kostümü yabancı eklentilerle kaplanmıştı, bir yanında Çin ejderinden eşarp, diğer yanında renkli bir güneşlik. En iyi giyinmiş kadınlar ipek kimono diye tarif etmem gereken elbiseleri giyinmişti ama bu elbiselerin çoğu kolsuzdu ve hiçbir ayak bileklerine ulaşmıyordu. Benim kendi dünyamda, çok çeşitli ve parlak renkli olmaları haricinde Avrupalı ve modern sayılacak tarzda ipek çorapları vardı. Kadınlardan bir ikisi, anlaşılan daha cesurları, çok canlı renklerde ipek pantolonlar ve kolsuz yelekler giyiyordu. Erkeklerin bol, brokardan takımları çoğunlukla daha koyu renkteydi. Yürüyüşçülerin çoğunun, hatta en iyi giyimli olanlarının bile yüzlerinin çopur olduğunu görünce şaşırdım. Yine beni şaşırtan, sık üniformalı erkeklerin, belli ki subayların, büyük bir kısmının geniş kenarlı şapkalarıyla Robin Hood yeşili giyinmeleri oldu. Bellerindeki geniş kabızlı palalar ve tertipli tabanca kılıfları Orta Çağ ile moderni bir araya getiriyordu.

Bütün bu yabancı insanların dili İngilizceydi ama grotesk ve tahminime göre bir nebze arkaik tipte bir İngilizceydi. Japonca kökenli kelimeler dile getirilse bile çok sık değildi. Çoğu teknik kelime, görünüşe bakılırsa, Japonca veya Çince orijinlerinin İngilizce çevirisiydi. Bir telefon kulübesi olduğunu sonradan fark ettiğim minik beton bir binada “Kamu Yıldırım Hoparlörü” ifadesine denk geldim ve altında Japonca karakterlerde Japonca kelime “Denwa” yazılıydı.

Motorlu taşıtlardan çok sayıda vardı ama onların yanı sıra at arabaları ve belli bir sayıda tahtirevan da vardı. Denizin açığında küçük, yüksek pupalı, antik bir yelkenli gemi gördüm ve ufukta ise büyük bir okyanus gemisi kara dumanının izini sürüyordu.

Belli bir noktada Törene yol verdim ve dükkânların sıra sıra dizildiği sokaklara geçtim. Pencereleer Sebt günü için örtülmüştü. Büyük dükkânların çoğunun İngilizce olanlarının yanında Çince veya Japonca tabelaları da vardı. Budist tapınağı olduğunu varsaydığım küçük bir Asyalı binayı geçtim. Girişinde gösterilen basılı duyuruları incelerken yalnızca Asyalı ziyaretçiler için değil ayrıca İngiliz mühtediler için de hizmette bulunduğu hükmüne vardım. Rotam beni daha yoksul bir muhite sürükledi ve kasabanın bu kısmının aşırı kalabalık ve pisliğini fark edince şoke oldum. Parçalanmış yerli İngiliz elbiseleriyle sürüsüne bereket sokak çocuğu her olukta oynuyordu. Ben yaklaşınca kaçmak gibi hoş olmayan bir eğilimleri vardı, yine de bazıları oldukları yerde kalıp asık bir suratla kâkülleriyle oynadı. Çoğu ya sıska ya da kapanmayan yaralar içindeydi. Bu yoksul muhitin kalbinde eski bir Gotik kiliseye rastladım. Bölge kilisesi ve Roma-Katolik olduğu

ortaya çıktı. Bir kapıdan girip diğer kapıdan çıkan hiç durmayan bir dindar, çoğu oldukça kılıksız, akışı vardı.

Bir süre sonra sokaklar gelişmeye başladı ve çok geçmeden hem Asyalı hem de modern olduğunu şimdi fark ettiğim tarzda gösterişli evlerle ve bahçelerle çevrili büyük bir bulvara çıktım.

Bu küçük konaklardan biri belli ki benimdi çünkü hiç izin almadan girdim. Latif ve hatta lüks bir binaydı ve düşündüm ki dünyamı değiştirirken “dünyaya fırlatılmış-tım.”

Girişimin sesiyle bir uşak belli belirsiz bir “Beefeater” tarzı bir üniformayla ortaya çıktı. Mayomu ve havlumu ona hızla vererek, giriş holünden bir kapı açtım ve oturma odasına girdim. Anlam vermeye vakit bulamadan bir kadın yerdeki minderlerden ayağa kalktı ve beni kolları arasına aldı.

“Tom! Adi Tom,” dedi, neşeyle gülerek. “Daha evleneli bir ay oluyor ve şimdiden pazar günü akşam yemeğine geç kaldın! Aptallık bende, seni Asyalı su alışkanlığını yerine getirmene bir başına göndermemeliydim!”

Bir bekâr olarak bu tepkiye şaşkınlıkla karşılık vermiş olabilirdim ama kendimi ona sahiplik belirten bir özgüvenle sarılırken ve dudaklarını şevkle öperken buldum.

“Tatlı Betty, izin ver sana bakayım,” dedim, “beni özlemiş misin göreyim.”

Demek ki bu benim eşimdi ve adı Betty’ydi ve bir aydır evliydik ve görünüşe bakılırsa bundan gayet memnunduk. Sarışın, alabildiğine Nordik’ti. Gülen gözlerinin ışıltısı altında mühiş bir içtenlik fark ettim. Uzun boyluydu. Yeşil ipek

kimonosu bir Amazon'un konturlarını saklıyordu. Benden kurtulup kapıdan sıvışırken omzunun üzerinden bana bakıp gülümsediğinde, nasıl oldu da böylesine olağanüstü bir canlıyı benimle evlenmeye ikna ettiğimi merak ettim.

Pazar günü akşam yemeğimizi haber veren gonk (bir Çin bronz) çalıyordu. Yıkanmak için telaşla üst kata çıktım ama çıkar çıkmaz Japon misafirlerimize rastladım. Erkek sade gri brokarlı, orta yaşta, ince biriydi. Kadın ise çok daha genç, pantolonu lacivert şantung, üstü ise kıızıldı. Işık arkasındaydı, o yüzden yüzünü hiç göremedim.

İyice öne doğru eğildim ve Japonca konuşmaya başladım. Uygun düşüncelerin zihnime girip tamamen bihaber olduğumu varsaydığım bir dilde akıcı bir şekilde vücut bulmasını izlemek oldukça korkunçtu. "Umarım ki, efendim, iyi bir sabah geçirmişsinizdir ve bugün tekrardan bizi bırakmak zorunda kalmazsınız." Çift selamıma karşılık verdi, sandım ki biraz üzgün bir şekilde. Çok geçmeden kasvetlerinin sebebini öğrenecektim.

"Yazık," dedi, "bu sabahki deneyimimize bakılırsa halk içine elimizden geldiğince çıkmasak daha iyi olurdu. Krizden beridir sizin hemşehrileriniz Sarıları sevmiyor. Hâlâ izin verirsiniz işim bitene ve gemimiz kalkana kadar sizinle kalacağız fakat sizin ve kendi iyiliğimiz için, daha fazla sıkıntıyı göze almasak daha iyi olur." Tam itiraz edecektim ki elini kaldırdı, gülümsedi ve eşini aşağıya doğru yönlendirdi.

Çinili ve krom kaplamalı banyoda (musluklar yanlış yönde vidalanmıştı) yıkandıktan sonra, saçımı taramak için aceleyle yatak odamıza gittim. Ayna hâlâ aşına olduğum yüzümü gösterince bir rahatlama geldi ama ya yıkanmanın canlandırmasından ya da daha kalıcı etkisi olan

başka sebeplerden, diğer dünyamda alışık olduğumdan daha sağlıklı ve daha müreffeh görünüyordum.

Makyaj masasının üzerinde bir gazete vardı. Ekseriyeti İngilizce yazılmıştı ama birkaç sütun ve birkaç reklam Japoncaydı. Onu yatakta sabah çayıyla birlikte okuduğumu hayal meyal hatırladım. Adı sanırım, The Sunday Watchman'di. Gazeteyi açtım ve ana sayfada, koca manşetlerde "Sarı Halklara Ültimatom. Ellerini çek Avrupa. Britanya müttefiklerini savunacak."

Betty'nin berrak sesi beni acele etmem ve çok da "özel" bir kıyafet seçmemem konusunda beni teşvik etti.

Alt kata indiğimde oldukça kusurlu ama yine de anlaşılır Japoncasıyla misafirlere sözlerini dinleyip onlar için tipik bir İngiliz yemeği sipariş ettiğini açıklıyordu. "Buna rağmen," dedi, zayıf bir vurguyla, "biz kendimiz artık daha ziyade Doğulu beslenme tarzına alıştık."

Bana düşen de eski İngiltere'nin rozbifini oyarken aynı zamanda Japonca sohbet etmeye çalışmak oldu. Bu eylemleri bir arada yapmamın kolaylığından mütevellit ikisine de alışkın olmam gerekir.

Gelgelelim deneyimimin her hareketi tamamen acayip ve fantastikti. Merakla ve bilakis aşinalıkla gözlerim odayı taradı. Yemek takımı her iki anlamıyla Çin'dendi. Özellikle yerli olması için çabalanan yemeğin sunumu için kalaylı veya ahşap olmalıydı. Biraz şaşkınlıkla bizim zarif, küçük, ince saplı, düz çanaklı gümüş sake kupalarımızın altın işlemelerini fark ettim. Doğu'ya son ziyaretimde bunları Nagasaki'de almıştım. Örnek bir İngiliz yemeğinde oldukça yersiz kalsalar da belli ki eşim onları gösterme cazibesine yenik düşmüştü. Mobilyalar, âdeta Tudor

gibiydi. Duvarlarda Çinli veya Japon olduğunu bildiğim, gerçi bazıları kafa karıştırıcı bir şekilde diğer dünyamda ki modernist Avrupa sanatını andırıyordu, boyalı ipekler asılıydı. Üzerinde sonbahar ağaçlarıyla çevrili, çok ince-likle ve soyut olarak sunulmuş narin bir çağlayan olan ipekten bir panoyu özel bir gurur ve alakayla takdir ettim. Sis çelenkleri veya dallar kalan yeşilliklerin üzerini örtüyordu. Yukarıda ve daha uzakta, orman kubbeleri birbiri ardına geri çekiliyor, bulutların arasından hayalet gibi belirliyordu. “Orman orman üstünde takılı kaldı aklında,” diye kendi kendime mırıldandım ve merak ettim acaba bu yeni, garip dünyamda Keats’e hiç yer var mı. Epey değerli olan bu panoyu, bakır ve altından ve inci rengi bu ipeksi ormanı, Tokyo’da bir sanatçıdan almıştım.

Eşlik, oda gibi katışıktı. Başlıkları ve bağlı korseleriyle iki İngiliz hizmetçi arka planda çekingen bir şekilde hareket ediyordu. Benim karşımda zarif İngiliz eşim oturuyordu, güneşlenmiş kollarının sıcak tonu Japon hanımefendinin parşömenimsi soğuk derisiyle zıtlık oluşturuyordu. Vakur ve hafiften kır saçlı Bay Kawamura daha ince ruhlu olanlardan tipik (yarısını tahmin ettim, yarısını hatırladım) bir Japon iş adamıydı. Armatörün Japonca karşılığı olan “gemi yöneticisiydi.” Japonya’da, anımsadığım üzere, bütün üretim araçları artık devlete aitti.

Bu olgu, sohbetin gidişatında zuhur eden diğerleriyle birlikte, yeni dünyanın eskisiyle olan ilişkisini gözden geçirmeme sebep oldu. Japonya ve Britanya’nın rollerinin tersine döndüğünü tahmin etmiştim. Ama belli ki durum bundan daha karışıktı, zira Japonya bir tür sosyalist bir devletti. Meseleyi daha da karmaşıklaştıracak kanıtlara erişmek üzereydim.

Her şey hakkındaki yoğun merakım ve kendi davranışlarımın beni aldatacağına dair duyduğum endişem, üçüncü bir ilgiyle, yani Bayan Kawamura'nın kişiliğine hayranlıkla tutulmak üzereydi. Başta onu Hanımefendi Murasaki'nin modernize edilmiş ve dünyaya düşkün bir reenkarnasyonu gibi düşünme eğilimindeydim ama kısa sürede onun aslında Japonya'nın değil Çin'in yerlisi olduğunu öğrendim. Parlayan siyah saçı kısa kesilmesine rağmen, ve bütün duruşu, elbisesi gibi, açıkça modern olsa bile, yüz hatları ve aynı zamanda ağırbaşlı zekâ ifadesi ırkının kadim kültürünü yansıtıyordu. "Alagarson" saçına ve çıplak kollarına rağmen, bana çok zarif bir Çinli minyatür ressamını hatırlatıyordu ve ipeğe nakışlıydı. Bununla çok uzun zaman önce diğer dünyamda karşılaşmıştım ve mükemmel soluk yüzü Çin'deki gelmiş geçmiş en iyi sembolüm olmuştu. Bayan Kawamura'nın bu yüzün biraz daha büyüğü ve ilaveten daha neşelisiydi. Ağır göz kapakları ona ebedî bir meditasyon ifadesi veriyordu. Gözlerinin ve dudaklarının çevresinde tatlı ve incelikli bir alay oynuyordu. Ama özellikle tavırları, ellerini oynatma ve kafasını çevirme tarzıyla ilgimi çekmişti. Bütün tutumu bana oldukça belgin fakat mebzul, kesinliğinin yanı sıra akıcı, bir fırça işine kendini vermiş bir sanatçının eylemini hatırlatıyordu.

Olan bitenlerin arasında Bayan Kawamura torbasından bir sigara tabakası çıkardı ve bir İngiliz yemeğinin böylesi ilk evrelerinde sigara içmek için izin var mı diye sordu. Betty, ufak bir duraksamadan sonra aceleyle, "Ne demek, elbette, seyahat edenlerin evlerinde," dedi. Bu noktaya kadar rolümü kusursuza yakın oynamıştım ama şimdi sonunda hata yaptım. Otomatik olarak cebimden bir kibrit kutusu çıkarıp bir kibrit çaktım ve onun rahatına sundum. Bayan Kawamura bir anlığına tereddüt etti,

gözlerimin içine baktı, eşime bir bakış attı, sonra gülerek kafasını salladı ve kendi sigara çakmağını kullandı. Gördüm ki Betty'nin yüzü kızarıyordu ve şaşkınlığını ve sıkıntısını gizlemeye çalışır bir vaziyettedir. Birdenbire İngiltere'de (bu yeni dünyanın) çok samimi olunmadığı müddetçe bir kadının sigarasını yakma teklifinde bulunmadığını hatırladım. Bir özür kekelemeye başladım; o esnada Bay Kawamura gülerek Betty'ye, "Eşiniz bu hareketin alelade bir kibarlık kabul edildiği Japonya'da olmadığını unuttu galiba," diyerek durumu kurtardı. Bu bahaneye atladım. "Evet," dedim, "buna çok alıştım. Ve bugün başıma çok güneş geçti." Şimdi Betty'nin olabildiğince gülme sırasıydı. İngilizceye geçerek, "Senin Doğulu hareketlerin beni her seferinde şaşırtıyor, Tom, ama onlara alışacağımı umuyorum," dedi. Japoncaya geçerek ekledi, "Elbette İngiltere bazı konularda ziyadesiyle aptal sayılır."

Bayan Kawamura, Betty'ye doğru eğildi ve hâlâ gergin bir şekilde bir ekmek parçasını ufalayan eline dokundu. Eylemde patronluk taslamaya dair bir iz yoktu; olsaydı bile, hâlâ gözler önüne serecek birçok şeyi olan kültür için hâlihazırda tümüyle bir çiçek gibi açılmış olan kültürün içten ve oldukça utangaç saygısıyla zararsız bir şekilde ifa edilmişti. "Siz İngiliz kadınları," dedi, "işiniz zor. Erkekleriniz İngiltere'de en iyi olanı koruyup Doğu'da en iyi olanı almaya çalışırken olanlara seyirci kalmak zorundasınız." Eşine gülümseyerek devam etti, "Erkeklerin hepsi çocuk gibi. Yeni, gösterişli şeylerin peşinden koşup iyi denenmiş eski şeyleri bir kenara atarlar. Azuki, orada, ülkemin kıyas kabul etmez edebiyatındansa yeni turbo-elektrik gemisiyle daha çok ilgili." Bu haylaz espri belli ki iyi doğrultulmuştu, zira Bay Kawamura amatör bir edebiyatçı olduğunu öne sürerek dost canlısı bir içerlemeyle karşılık verdi

ve “Kimse gemiler ve diğer pratik meselelerle ilgilenmezse kimsenin Çin edebiyatının tadını çıkarmak için boş vakti olmazdı,” diye ekledi.

Şimdiye dek sohbet hepimizin aklındaki konuyu es geçmişti, uluslararası kriz. Ortak rızayla yalnızca kişisel meselelerden, Kawamura’nın Canton’da okuyan yeğeninden, Betty’nin Londra’da Doğululaştırılan bir okuldaki genç kız kardeşinden konuşmuştuk. Ama sohbet şimdi mutlak surette Doğu ve Batı arasındaki farklara dönmüştü. Misafirlerimiz seksen yıl içerisinde Britanya’yı feodal düzenden birinci dereceden modern bir endüstriyel topluluğa çeviren cesaret ve girişimciliği takdir etti. Buna Japonya’nın dehasının yaratmış olduklarını kopyalamakla yetindik diyerek kibarca karşılık verdim. İnsanlık tarihinin en mühim dört yüzyılı sırasında mekanik icatların ve ticari organizasyonun öncüleri Japonlar olmamış mıydı? “Roma’nın yıkılışından sonra, devrimizin şafağında, biz İngilizler Japonların her daim olduğu gibi usta denizciler olmuştuk, hatta sizin önünüze geçmiş bile olaabiliriz. Fakat Nordik korsanlar her ne kadar soyumuza katkıda bulunmuş olsalar da onların denizcilik alışkanlıklarını korumadık.” Kelimeler ağızımdan kolayca akıp gitti ama zihnim için sarsıcı bilgilerdi.

Bayan Kawamura, Doğu’da ticari anlayışın ve mekanizasyonun yarardan çok zararı dokunduğuna dair güçlü bir kanaat geliştigiine değindi. Hayatta en çok arzu edilen her şeye karşı büyük bir kesimi kör etmişti. Yeni endüstriyel güçleriyle dünyayı domine etme telaşındaki İngilizler şimdi kendi takdire şayan yerli kültürlerini mahvetme tehlikesinde değiller miydi? “Bizim için,” dedi, “korkunç görünüyor, bizim trajik örneğimize rağmen bugün artık

kaçma çabası içinde olduğumuz modern barbarlığa ve kabalığa kör bir şekilde dalmaktasınız. Ve şimdi, barış ve bilgelik ve genel mutluluğun başlangıçlarını sonunda bulmuşken, Çin ulusları sonunda asırlık husumetlerinin üstesinden geliyorken, bütün Sarı Halklar Rusya'nın yarısı-Avrupalı fakat yumuşayan kültürüyle bile uzlaşmaya varıyorken sizinki ve Yeni Japonya arasındaki korkunç kavgaya tutuşmalı mıyız? Savaş varsa sizi, iki sevgili İngiliz insanını nasıl düşmanım olarak görebilirim?"

Yeni Japonya'dan bahsedince anlık bir şaşkınlıkla bütün Kuzey Amerika'yı içine alan büyük bağımsız Federasyonu hatırladım. Bu muazzam topluluk Japonya'nın kolonilerinden vaktiyle en başarılı olanıydı ve o zamandan beri "Doğu Güçleri'nin" en güçlüsü oldu.

"Ama neden," diye sordum, "dâhil olmalı mısınız? Bu kavga sizden çok uzakta. Bize satmak üzere olduğunuz Cebelitarık haricinde artık başka hiçbir Avrupalı sahipliğiniz yok.

"İmparatorluğunuz sizden düştü, ve onsuz daha mutlusunuz. Azalan nüfusunuz sizin dış ticarete çok daha az bağımlı kalmanıza sebep oluyor. Ezilenleri savunma geleneniz sizi bizimle taraf olmaya teşvik ediyor veya en azından bize karşı olmamaya. Ve dâhil olarak kazanacağınız ne var? Toplumsal şartlarınız Doğu'nun olduğu gibi Batı'nın da size gıptayla bakmasını sağlıyor. Ve politik olarak tutulmaya uğraşmış olsanız dahi Kuzey Çin'le dünyanın kültürel liderliğini paylaşıyorsunuz. Savaş, en basit tabiriyle, bütün bunları yok edecek. Dâhil olursanız sizin daha güçlü ve daha az medeni yakınlarınız tarafından yalnızca bir araç olarak kullanılacaksınız. Neden ortada sizin dâhil olmanız gibi bir mesele var?"

“Doğrusu neden?” dedi Bay Kawamura. Sonra, kısa bir duraksamadan sonra, “Asıl neden, sanıyorum ki bu. İmparatorluğumuzu kaybetmiş olsak da hâlâ ona bağlıyız. Güney Afrika ve Güney Japonya’daki (bu isimle Avusturalya’yı kastettiğini biliyordum) eski egemenliklerimiz ve dostumuz Maori Krallığı’nın bize sıkı bir desteği var. Şu anki hâliyle dış ticaretimizin (ve dış ticarete hâlâ ihtiyacımız var) neredeyse tamamı onlarla. Pekâlâ, o eski egemenliklerimizden bazıları sizin yükselen gücünüzden son derece çekiniyor. İşgal edilmemiş geniş arazilere sahiplerken siz ve ayrılmaz dostlarınız İrlandalılarınsı kalabalık. Uzun zaman önce nüfusumuzun artışını kontrol etmeyi öğrendik ama siz öğrenmemekte ısrar etmeyi sürdürüyorsunuz. Kaçınılmaz olarak topraklarınızı genişletmek istiyorsunuz. İrlanda’yla beraber ve Avrupalı bağlı devletlerinizin desteğiyle sağlam bir askerî güç teşkil ediyorsunuz.” Burada tereddüt etti. “Sizin emperyalizminiz en az bizim eski günlerimizdeki kadar gaddar. Eski kolonilerimiz onlara er ya da geç saldıracağını biliyor. Diyorlar ki olacaksa hemen olsun, siz yenilmez bir güç hâline gelmeden önce.”

Betty araya girdi, “Ama görüyorsunuz ki Avrupa’yı özgür kılmalıyız. Politikamızın sert ve kışkırtıcı olduğunu biliyoruz. Her daim haklı olduğumuzu düşünenlerden biri değilim. Ama bu kez duruşumuz sağlam olmalı. Bu kutsal bir görev.”

“Aslında,” diye devam etti Bay Kawamura, “her şey hesaba katılırsa güçlü bir dayanağınız var; yine de elbette gerçekten Avrupa’yı özgürleştireceğinize inanamayız. Avrupa’nın yönetimini Yeni Japonya’dan devralacaksınız. Yaşlı devlet adamlarınızın gerçek amacı bu. Ne olursa ol-

sun, Japonya'nın savaşa girmesini makul bulmuyorum. Ama ırksal tutku körüklendi, kısmen Yeni Japonya'daki ticari kaygıların propagandasıyla, kısmen de sizin kendi basınınızla. Ve kraliçeniz, sizin büyük fakat tehlikeli kraliçeniz, halkımızın daha az dengeli kesimlerini zıvanadan çıkaracak şeyler söyledi."

"Evet, Azuki," dedi Bayan Kawamura. "Ama şimdi halkımızın daha az dengeli kesimlerinin hükûmet faaliyetleri üzerindeki etkisi muhakkak çok az. Neticede, Büyük Değişimimizden beri birkaç sinsi hakarete gülüp geçecek kadar hızla medeni ve kozmopolitan bir hâle geliyoruz." Kendini kontrol etti, küçümser gibi Betty'ye güldü ve devam etti. "Hayır, devletimiz dışında kalmak isteseydi, kalabilirdi. Ama bir şekilde cesaret edemiyor gibi görünüyor. Yeni Japonya'nın üzerimizde korkunç, gizli birtakım finansal kontrolü olup olmadığını merak ediyorum. Dâhil olarak onlara aslında pek yardım edebileceğimizden değil. Ama Yeni Japonya'nın zengin sınıfı bizden nefret etme eğiliminde çünkü onların bir türlü öğrenemediği dersi biz öğrenmiş bulunmaktayız. Onlar farkındalar ki savaş mütevazı refahımızı mahvedecek ve yeni, zor kazanılmış kültürümüzü berbat edecek. Sırf garazı oldukları için bizi dâhil ediyor olmasınlar?"

Kocasını kaşını kaldırdı ve bir şey demedi. Tatlı yeni bitmişti ve "misafir odasına" geçtik. Burada yemek odasına göre daha fazla Japon kültürü etkisi vardı. Mobilyalar vernikliydi. Ne var ki devasa bir taş veya beton şömüne evin İngiliz karakterine ihanet ediyordu.

Çay, Bayan Kawamura'nın hayranlığını nazikâne belirttiği yumurta kabuğu porseleni fincanlarda servis edilmişti. Betty çayın geleneksel İngiliz beslenme düzeninde

yeri olmasa da bu en tazeleyici Doğu ieeğine çok bağımlı olduklarını ve pazar yemeklerinden sonra onsuz yapma ihtimalini göze alamayacaklarını zfarkındalıkla açıkladı. Alışkanlık sahiden de hızla yayılıyordu.

Oturmadan önce bir atlas olduğunu umduğum büyük bir kitabı elime aldım. Sonraki sohbet esnasında sayfalar arasında kaybolmuş vaziyetteydim. Karşıma ilk olarak Britanya Adaları'nın bir haritası ıktı. "İrlanda Krallığı" yeşil renkteydi, İngiltere ve İskoçya Krallıkları ise kırmızı. Kasabalar, dağlar ve nehirler çoğunlukla tanıdık isimlerdeydi. Bir nüfus haritası Londra evresi ve endstriel Kuzey'deki iyi bilinen yoğunlaşmaları gösteriyordu ama kasabalar ve kırsal bölgeler benim "diğer dnyamdakilerden" daha yoğun nfusluydu. Dahası, İrlanda'nın neredeyse İngiltere kadar çok nüfusu vardı, galiba tarihi boyunca bağımsız bir topluluk olarak gelişmişti. Britanya Adaları'nın toplan nüfusu yetmiş milyondan fazlaydı.

Bir Avrupa haritasına geldiğimde, Fransa'nın kuzey yarısının "Fransa Krallığı" diye adlandırıldığını gördüm ve rengi Britanya gibi kırmızıydı. Hollanda ve Batı Baltık'ın bütün sahil bölgelerinin rengi pembeydi ve "Kurtarılmış Nordik Prenslikleri" diye isimlendirilmişti. Pembe "Britanya Himayesindeki ve Bağlı Devletler" anlamına geliyormuş. Bu prensliklerin çoğu, Orta Avrupa ve İtalya'nın büyük kısmıyla birlikte kırmızı bir sınırla çevriliydi. Bu muazzam arazi boyunca "Kutsal Roma İmparatorluğu" yazılıyordu. Bu bölge, ve doğrusu Avrupa'nın büyük bir kısmı, prenslik, dklk, zgr kentler mozaikine blnmşti. Kıtanın bütün kıyıları boyunca dağılmış kk sarı parçalar vardı, içlerinden en byğu Hamburg'du. Sarı ise "Yeni Japonya tarafından ele geirilmış topraklar"

anlamına geliyordu. İber Yarımadası, Balkanlar, Batı Rusya'daki büyük topraklar ve İmparatorluğun doğu sınırları deve tüyü rengindeydi ve "Savaş Beyleri" veya "Yerleşik Devlet Yok" veya "İşçiler Meclisi" diye isimlendiriliyordu. Rusya'nın doğu yarısı ise efsaneyi taşıyordu, "Sosyalist Konsey Cumhuriyetleri Birliği."

Bir dünya haritası bu "Sovyet" Birliğini (öyle tercüme edersem) Pasifik'e uzanır gösteriyordu. Ağırlık merkezi açıkça doğudaydı, başkenti ise Çin sınırından pek uzakta değildi ve bana yabancı gelen Moğolca bir ismi vardı. Çin üç büyük cumhuriyetten oluşuyordu. Kore ve Mançurya bağımsız "İmparatorluklardı." Hindistan yarı bağımsız eyaletler yığınıydı. Tüm alt kıta boyunca uygun tarihlerle beraber "Japonya'dan Kurtarılmış Ari Halklar" yazılıydı. Diğer birçoğu da Yeni Japonya'nın sarısındaydı. Arktika'dan Meksika'ya uzanan, en heybetlisi olan "Doğu" Güçleri, Japonca isimlerle kaplıydı. Başkenti San Francisco olması gereken yerdeydi. Birçok eyalete bölünen Güney Amerika'da öyle isimler yerli olmadığı gibi belli ki Çince kökenliydi. Güney Yarı Kürenin üç büyük Britanya egemenliğinin yerinde "Afrika Japonyası", "Güney Japonya" ve "Maori Krallığı" vardı ve hepsi de bağımsızdı.

Atlasa dalıp gitmişken kilise çanı saati çaldı. Betty ayağa kalktı ve misafirlere, "Kraliçe'nin konuşma zamanı neredeyse geldi. Umarım dinlememize izin verirsiniz, zira bugün Majesteleri'ni dinlemek bütün Britanyalı'ların kutsal görevidir." Kawamura'lar ikna oldu, İngilizce anlamsalar da dünyaca ünlü sesi memnuniyetle dinleyeceklerdi. Betty onlara teşekkür etti, düğmeye bastı, ve yerini aldı.

Haber bülteni yoğun bir şekilde terbiyeli İngiliz sesiyle anons edildi. Dil "diğer dünyamda" Babu ve Elizabeth İn-

gilizcesinin muhteşem bir karışımı olarak görmem gereken türde bir İngilizceydi. Tanıdık kelimeler ya garip olsa da anlaşılır anlamlar taşıyordu ya da etkileyici bir şekilde biçimsizdi. Dinlerken misafirlerimiz için arada bir Japonca tercüme yapıyordum. Hafızam beni yanıltmıyorsa duyduklarım kabaca şöyleydi, gerçi çoğu dilsel garipliği tam olarak anlamasam da, Londra'nın Doğu Yakası'nda, ses bize güvence verdi, tepki şimdi durulmuştu. Lord Yüksek Şerif'i, dış vahametten haberdar, bu çirkin vahameti sıkı sıkıya ele almıştı. O bölgenin hatalı vatandaşlarını yabancıların dil oyunları ile yoldan çıkarıldıkları ve zeki Britanya halkının hainliklerine aldanmayacağı konusunda ikna etmeye kararlıydı. Tüm iyi Avrupalılar farkında olmalı ki Rusya kısmen Avrupalı, Konsey Birliği'nin tehlikeli politik düşünceleri ve casusları tamamen Asyalı'dır. Lord Şerif dolayısıyla bütün tepkili bölgeyi savaş kuşağıyla çepeçevre sarmıştı. Thames'teki iki savaş gemisi bütün isyancı birlikler dağıtılana kadar Poplar ve Canning Kasabası'nda bombalama yapmıştı. Şafaktan hemen sonra birlikler ilerledi. Baskılı hareketleri hiçbir aykırılıkla karşılaşmadı. İsyancılar silahlarını indirdi ve on iki elebaşı tutuklandı. Bunlar yargılandı ve gereğince asıldı, sıraya dizildi ve Tanrı'ya şükreden bir kalabalığın önünde sorguya çekildi. Daha az göze çarpan birkaç bin isyancı Essex'te Majesteleri'nin kararını beklerken geçici kamplarda tutuluyor.

Bir duraksamadan sonra ses etkilenmiş bir ses tonuyla devam etti, heyecanını ustalıkla bastırıldığı anlaşılıyordu. Dinleyiciler, dedi, Hükümdarlarının canlı sesini duymak üzereydiler. Konuşmacı tüm dinleyenlerin ayağa kalkmasını ciddiyle emrettiğinde Betty ve ben derhâl ayağa kalktık. Misafirlerimiz, şaşkınlık içerisinde kaldıktan sonra bizi takip ettiler. Sunucu etkileyici, monoton bir

sesle bildirdi: “En Saf ve Yenilmez Majesteleri, Godiva, Tanrı’nın Yardımıyla, Hristiyan İmanı’nın Savunucusu, Kutsal Roma İmparatorluğu’nun Koruyucusu, Kraliçe.”

Başka bir duraksamadan sonra biraz farklı bir ses, biraz boğuk fakat krallara layık, ve üstelik baştan çıkarıcı bir kontralto, havayı sardı.

“Tebaalarım! En sadık dostlarım, İngiliz ve İskoçlar! Ve siz, az sayıda ama inançlı Galliler! Herkes, evi Britanya olan herkes, bu yarı cennet, bizim ölümsüz Güçlüyay’ımızın adını verdiği, gümüş denizde kurulu bu kara parçası. Ve siz, benim yürekli Fransızlarım! Ve benim yorulmak bilmez Cermenlerim! Ve diğerleri, size sesleniyorum; Yeşil Ada’daki sevgi dolu komşularım, sevgili kuzenim Shean’ın tebaaları. Ve yalnızca bunlara değil bütün Avrupalılara konuşuyorum, hangi milletten ve devletten olursa olsun. Hepimiz, hep birlikte, bu ekseriyetle ciddi ve ani vahametle karşı karşıyayız. Ah benim halklarım, ismen olmasa da ruhen benimlesiniz! Yalın farklılıklarımız şimdi bizden kayıp gidiyor. Kendimize hatırlatmalıyız ki bizler tek bir soydanız, nitekim hain, kalpsiz, şehvet düşkünü ve Tanrı-sız Sarılar’a karşı sonunda iş birliği içindeyiz.”

Böylesi diplomatik olmaktan epey uzak bir dil, bizim açık sözlü Kraliçe’mizden gelse bile, tedirgin ediciydi. Açıklaması hemen peşinden geldi.

“Son büyük savaş kanlı, karanlık kanatlarıyla kıtımızı kapladığından bu yana çok geçmedi. Ben kendim, kadınlığımın baharında tam bir çiçek gibi açmış olsam dahi,” (Betty bu noktada bir şaşırma hareketi yaptı) “ben bile yabancı şeytanların aklını çeldiği kahraman fakat yanlış düşünen Almanlara karşı Britanyalı ve Fransızların muzaffer jestini hatırlayabiliyorum.

Britanya'nın çocuk Kraliçesiiken sevinç içindeki Parisliler ve taçlı Fransa Kraliçesi tarafından alkışlandığımda, dolayısıyla atalarımın geç kalmış unvanını devam ettirdiğimde, barış töreninden hemen sonrasını, o günü gayet iyi anımsayabiliyorum. O zaman kendi hain prenslerini yok eden Kuzey Alman lordlarının nasıl da şimdi isteyerek ve memnuniyetle küçük taçlarıyla ayaklarım, küçük satenli ayaklarım kapandıklarını hatırlayabiliyorum."

Kraliçe bu noktada durdu. Bayan Kawamura bunu fırsat bilerek sigarasının iyice uzayan ve düşmek üzere olan sigara külünü attı. Göz göze geldik. Hiç İngilizce bilmiyordu ama sanki yalnızca Kraliçe'nin vokal tutumundan durumun özünü anlamış gibiydi. Yapmacık bir şekilde sıkıntımı bildirdiğimde bakışının tarafsız nezaketinin nasıl rahatlamayla ve üzgün bir eğlenceyle alevlendiğini unutmayacağım.

Majesteleri devam etti. "Ah, Büyük Beyaz Halklar, o savaştan beri, çok şey oldu. Bütün o yıllar boyunca kılıç kuşanmış Mesih'in bana bahsettiği göreve, Avrupa'nın kurtuluşuna, layık olmak için elimden geleni yaptım. Hepimizin iyi bildiği hakikati hatırlayalım. Kiliselerimizin tamamında, ilahi ve cesurların en cesuru Önderimiz Kılıç'ın kabzası ve bıçak ağzı üzerinde asılı duruyor. O aynı Kılıç'ı, mezarından dirilip kendi ellerine aldı ve bugün İnançlıları yönetiyor. Barış getirmeye gelmedi. Ve ben, bugüne kadar kendi emellerimi müzakere yoluyla kuşatma altına almış olsam da onun vekiliyim. Müzakere ve entrikalarla da olsa ben ve müşavirlerim Japonları tüm antlaşma limanlarından kovmayı başardık, o barışçıl savları ikna edici kılan ordumun, donanmamın ve hava kuv-

vetlerimin göz kamaştırıcı gücü oldu. Ama şimdi, bugün, savlar başarısızlığa uğradı ve buradan sizleri, bütün Beyaz Halkları, canla başla silahlanmaya davet ediyorum. Yeni Japonya'nın yağmacılığına dur demenin vakti geldi, yoksa hep beraber uğruna baş koyduğumuz davaya geri dönüşü olmaksızın ihanet etmiş olacağız."

Garip, diye düşündüm kendi kendime, daha dün, gizemli öbür dünya düşümden önce (zira hangi dünyanın gerçek hangisinin hayali olduğu görüşüm tersine dönmeye başlıyordu) Kraliçe'nin savunmasını alkışlamış olabildim! Ve işte Betty karşımda, şimdiye kadar ruh ikizim, kuruntuya kapılmaksızın asil sözleri kendine mal ediyordu.

Kraliçe devam etti. "Almanlar, Hamburg; Fransızlar, Bordo ve Lombardlar, Cenova adına henüz ve haklı olarak iddiada bulundum. Bildiğiniz üzere, Avrupalılar, müzakere başarısız oldu, iyice düşündükten sonra ültimatom vermeye mecbur kaldım. Ama şimdi sizlere, benim halklarım, güzel haberlerim var. Açıkça ültimatomun reddedileceğini önceden tahmin ederek, Yeni Japonya'nın mukabelesinin önüne geçtim. Saldırdım. Ve hâlihazırda, şu anda konuşurken bile bana Hamburg savunmalarının cesur hava kuvvetlerimce yok edildiğinin haberi geliyor. Yiğitçe bir hareket ve çok güzel haberler, ah Beyaz Halklar! Ama kendimizi kandırmayalım. Kötü günler bizi bekliyor. Yeni Japonya, Çin Cumhuriyeti ve tesadüfen Japonya da bütün kuvvetleriyle bize karşı koyacak. Bizi artık çılgın cesaretimizden başka hiçbir şey kurtaramaz."

Kraliçe tekrar duraksadı. Betty'nin büyük gözleri benimkileri aradı ama onlarla yüzleşmeye cesaret edemedim. Bayan Kawamura'nın gözleri pencereden bir mavi

baştankaranın seyriyle oyalanıyordu. Kocası ise majeste-ye karşı suç işlemekten oturup oturamayacaklarını şüphesiz merak ediyordu.

Asil ses kaldığı yerden devam etti. “Avrupa’nın baylar ve bayanları! Hepimiz savaşların en büyüğü ve en çarpıcı olanına karşı birlik ve beraberlik içinde olmalıyız. Gökyüzünden alev ve zehir yağacak. Milyonlar ölecek. Fakat ah Avrupalılar, hakikatine baş koyduğumuz kılıç kuşanmış Mesih’e söylediğimiz şarkılarla ölelim. Kıtamızın doğal zenginliğinin sömüren ve çarçur eden, kendi yumuşak hayat görüşlerini bize empoze ederek bedenlerimizin doğal sertliğini bozan, kutsal Kilisemizin yalanlar üzerine kurulu olduğuna ve Mesih’imizin kendi Buda’ları gibi yüreklilikten nezaketi takdir ettiğine ikna ederek ruhlarımızın gücünü bozan Doğu’nun bu çekik gözlü tüccarlarından Avrupa’nın bütün kıyıları arındırılana kadar yaşayalım, Sarılar’a nefretle yaşayalım. Bize afyon verdiler. Analığın kutsal yükünü engellemek için birliktelik içindeki sevgililerimizin aklını kirli bilgileriyle baştan çıkarıp dolayısıyla sayımızı azaltmayı umdular. Avrupa’nın kadınları, iyi dinleyin! Japonya’da erkekler erdeme o kadar az değer veriyorlar ki, kocalar hanımlarını misafirlerine sunuyorlar. Ne hanımı, ne kadını! Boyanmış! Göğüslerini iffetsizce sergiliyorlar ve...”

Radyoya fırladım ve düğmesine bastım. “Tom, Tom,” diye bağırdı Betty, kolumu sıkıca tutarak. “Neyin var? Majesteleri! Ya biri onu kapattığını duyarsa!” Sonra beni bir gülme tuttu. Bayan Kawamura gülümsedi, kafası karışmış, vakur. Gözlerimin önünde sisler ve alakasız şekiller belirdi. Hâlâ gülüyorken, “diğer dünyamda” uyandım. Pansiyonumun oturma odasındaki şöminenin önünde sal-

lanan sandalyedeydim. Pazar günü akşam yemeğimi toplayan ev sahibem de gülüyordu, belli ki söylediğim veya yaptığım bir şeye çünkü “Pekâlâ, sen acayip biriymişsin,” diye belirtti. Dantel perdeler açık pencereden dalgalanıyordu. “Mayom” ve havlum ise bahçedeki çamaşır ipinde sallanıyordu.

Kontrolden Çıkmış Kollar

SÖR JAMES CAN ALICI MEKTUP İÇİN KALEMİNİ ÇIKARDI. Tarihi yazdı ve "Sevgili Meclis Üyesi Saunderson." Sonra eli hareketsiz kaldı. Devamında gelecek kelimeler zihninde hazırды fakat eli hareket etmeyi reddetti. Parmakları gevşedi. Kalem elinden kayıp düştü ve yuvarlandı. Almayı denedi ama sağ kolu güçsüz kaldı.

İrkilip paniğe kapılmış olmasına rağmen bir sevinç parıltısı hissetti ve çabucak zapt etti.

Masasından kalktı. Kolu yanında gevşek bir hâlde düştü ve yeni avlanmış bir kuşun boynu gibi sallandı. Endişeyle diğer kol ve bacaklarını kontrol etti ve onların normal olduğunu buldu. Ama bir dağı yerinden oynatabilecek olsa dahi sağ kolunu ne yaparsa yapsın artık kılmıdatamıyordu. Odayı geçti ve rahat bir koltuğa yığıldı. Felçli kolu arkasında kaldığı için bütün ağırlığıyla elinin üzerine oturdu. Rahatsız uzvunda hiçbir acı, hiçbir his yoktu.

Sör James Power başarılı ve saygı duyulan bir vatandaşı. Şu anki mevkisine düpedüz sıkı çalışma ve zekâsı sayesinde gelmişti. Büyük bir taşra şehrinde büyük bir mağazanın başlıca hissedarı ve idari müdürü olarak hem işletmesinin verimliliğinden hem de çalışanlarına davranışından kendisiyle gurur duyuyordu. İyi çalışma koşulları, iyi maaşlar, bir kâr paylaşım planı ve hastalık durumunda cömert ilgiyle makul surette talep edebilecekleri her şeyi onlara sağlıyordu. Doğru, onlardan çalışmalarını, düzenlemelerine uymalarını ve ayrıca kendisinin her daim gösterdiği özverinin aynısını şirkete göstermelerini bekliyordu. Onlara yalnızca özel bir şirket hizmetlileri değil aynı zamanda kamu hizmetlileri olduklarını söylemekten hiç bıkmazdı. Nasılsa teşvikleri umduğu etkiyi yaratmadı. Kadrodan birkaçı sahiden özveriyle karşılık verse de şirkete ve onun toplumsal işlevine sadakatten ziyade kendisine şahsi saygıdan ötürüydü. Fakat diğerleri, aslında büyük çoğunluğu, belli ki onun kendilerinden daha fazla kamu yararını düşündüğüne inanmadıklarından kendi çıkarlarıyla ilgililerdi. Onun teşviklerini özel kazanca meyilli sırf köle çalıştırma numaraları olarak görüyorlardı. Çok azının (öyle hissetti) kendi sıkı çalışmalarının tamamının asıl güdüsünün kamusal hizmet olduğunu fark etmeye yetecek denli hayal gücü vardı. Onların iyiliğini sanki kendi çocuklarıymış gibi istediğini anlamakta hâlâ güçlük çekiyorlardı.

Kamusal konumundan dolayı mektubu yazmak zorunda hissetti. Polisin belli başlı asabi delikanlılara muamelesini protesto etmeliydi ve ilk adımı ona gelen bilgiye göre polis eylemine önyak olmuş olan Belediye Meclisi üyesine özel bir protesto olmalıydı. Delikanlılar işsiz bırakılmıştı ve işsizleri bir araya getirip eylemler düzenleyerek

otoritelerle aralarını bozmuşlardı. Onlara önceden iş vermiş olan büyük çelik firmasına karşı hatırı sayılır kamusal düşmanlık uyandırmada başarılı olmuşlardı. Meclis üyesi Saunderson o firmanın başıydı. Protesto hareketinin liderleri yasalara uygun davranmada çok dikkatli olmuşlardı. Polis müdahale etmek için yerinde bir sebep bulmakta uzun müddet başarısız oldu. Fakat sonunda hareketin ana merkezine baskın düzenlediler ve hayal gücünü zorlayarak kışkırtıcı ve dahası birlikleri hedef aldığı şeklinde yorumlanabilecek, çok sayıda bildiri buldular. Davanın detaylarının Sör James'in bu garip hastalığı rivayetiyle bir ilgisi yok. Yalnız delikanlıların nihayetinde hapsedildiğini ve Sör James'e, birey haklarının yılmaz bir savunucusu olarak, kendi adlarına onun nüfuzunu kullanmak için değerli birçok topluluk tarafından acilen başvurulmuş olduğunu söylemem gerekir. Harekete geçmek için çok tereddütlü davrandı. Politikaya ilgisinin bireysel özgürlüğün ve özel girişimciliğin savunmasıyla sınırlı olduğu konusunda her daim ısrarcı olmuştu. Politik parti tercihi de bundan hareketleydi. Fakat komünizmin şiddetli fikirleri toplumun memnuniyetsiz kesimleri arasında huzursuzluğa sebep oluyordu ve meseleler ciddileşmeden önce bastırılmalıydı. Bir politik teori olarak komünizm hakkında neredeyse hiçbir şey bilmiyordu ve umrunda değildi. Ama bildiğini sandığı bir şey vardı. Bu kritik dönemde, devrimci fikirler tehlikeliydi. Dahası, insanlarla kendi deneyiminden çıkardığı ders, kendi çıkarının peşindeki özel girişimciliğin toplumun can damarı olduğuydu. Ve işsizliğe gelirsek buhran zamanlarında ona katlanmak maalesef zorunluydu böylece refah zamanlarında yeteri kadar iş gücü havuzu olacaktı.

Bu sebeplerden dolayı Sör James mektubu yazarken

acıdan kıvranıyordu. Özgürlük düşüncesine alışık sadakati onu yazmaya itti ama yasalara ve düzene inanan ve var olan toplumsal sisteme destek veren biri olarak sorumsuz eylemcilere karşı otoritenin tarafındaydı. Dahası, mektubu yazarak kaçınılmaz surette seçkin vatandaşlarla ve güçlü kuvvetlerle ters düşmeliydi. Tamamen farkına vardı ki mektubu yazmak kendisini ayaktakımının tarafına ve her daim iyi geçinmeyi başarmış olduğu oldukça saygın kişiliklerin karşısına almış olacaktı. Eylemi bir savaş ilanı olarak ele alınacaktı. Dahası, talep etmesi gereken kamu sorgulaması kendi kariyerindeki yasa dışı olmasa bile alışılmadık biçimde namuslu ve özgürlük şampiyonu olan birinin hayatında bir şekilde biraz tutarsız görünecek bazı belli gerçekleri gün yüzüne çıkarabilirdi. Doğrusu düşmanları onlar üzerine oldukça kötü niyetli yorumlamalar getirebilirdi.

Zira Sör James'in kendisi çalışanlarına karşı bazen acımasız olurdu. Çoğunluğun dalaletini engellemek adına, alenen tasdik edilmeyen yöntemlerle olsa bile, birinin bazen azınlığı ezmesi gerektiği ilkesiyle hareket etmişti. Birkaç yıl önce, kadrosundan belirli birkaç eleman komünist doktrinleri iş arkadaşları arasına yaymaya başlamıştı. Belli miktarda huzursuz uyandırmada başarılı olmuşlardı ve zamanında bütün kadronun ahlakını baltalayabilirdi. Sör James, müdahale etmeye karar verdiğinde elbette işin politik kısmını değil işletmesinin verimliliğini düşünüyordu. Hassas bir mesele olmuştu. Politik düşüncelerinden dolayı eylemcileri kovmuş olduğu ithamından kaçınmak konusunda özellikle endişeliydi. Dolayısıyla istemeyerek de olsa kendilerini baştan çıkarıcı bir konumda bulacakları bir hâle sokarak meseleyi halletti. Detaylar, bir kez daha, konuyla alakasız. Firmanın mülkiyetini büyük çapta çal-

ma fırsatı verildiklerini söylemek yeterli olur. İçlerinden ikisi baştan çıkarmanın etkisine kapıldı, eylem sırasında yakalandı, suçlu bulundu ve hapsedildi. Geri kalanları da şüpheli niyetine işten çıkarmak kolay olmuştu.

Tuzağı hazırlamada yardımcı olmuş belli başlı kişiler maalesef artık Sör James'in kontrolü altında değildi. Hikâyeyi anlatarak şöhretine zarar vermek istemişlerse de şimdiye dek onlara kimse inanmadı. Oldukça saygın bir meclis üyesine karşı kin besleyen kişiler tarafından böylesi bir ithama inanılması nasıl beklenebilirdi ki. Gelgelelim Sör James'in yeni düşmanları bir skandala sebep olmak için bilgiyi gayet memnuniyetle kullanacaklardı. Yani birden fazla sebepten dolayı mektubu yazmaya bir türlü başlayamıyordu.

Ve şimdi son anda kaderin garip bir oyunu ona engel olmuştu.

Birkaç dakika boyunca Sör James büyük deri koltuğunda oturup felç geçirip geçirmediğini merak ediyordu. Şüphesiz vakit kaybetmeden doktoru araması gerekiyordu ama nedense aramadı. Alışılmadık biçimde sağlıklı bir adam olmaktan ve küçük rahatsızlıkların tıbbi yöntemlerden ziyade spiritüel yöntemlerle üstesinden gelmekten kendisiyle gurur duyuyordu. Aslında bir Hristiyan Bilim Adamı değildi ama çoğu hastalık için en iyi tedavinin dua ile hastalığın reddinin bir kombinasyonu olduğuna inanıyordu. Gizliden gizliye fiziksel hastalığın daima spiritüel hastalığın bir işareti olduğuna inanıyordu. Kendisinin oldukça sağlıklı olduğu gerçeği muhtemelen bu inancının başlıca sebebiydi. İlaç, onun gözünde şarlatanlıktan başka bir şey değildi. Temiz hava, ölçülü yeme ve "tümünden perhiz" fiziksel taraf için gerekli olan her şeydi. Geri kalanı

için, temiz bir vicdanla Tanrı'yla y zle ebiliyorsanız, O sizi zinde tutacaktır.

Fakat bu ani bela da neyin nesiydi? Herh lde tükenmeye ba lamak için daha çok gençti. Kırklarında  yle iyi görünüyordu ki herkes on ya  genç göründüğünü söylüyordu. Elbette büyüyen işletmesi ve gittikçe aktifle en sosyal hayatıyla son zamanlarda kendisini aşırı zorlamı tı. Ve son birkaç haftadır o mektubu yazma ihtiyaıyla neticelenen bu bir hayli istisnai kaygı vardı. Bu yükümlülükten kaytarmak üzücü bir şekilde baştan ıkarıcıyd , zira çok kolayca bütün meselenin kayıp gitmesine izin verebilirdi. Evet, ama onun kasten sessiz kalmış olduğunu, ve  apel hayatında arkadasında durduğu her şeye, işletme ahlak  üzerine ettiği onca vaaza, ve endüstrinin ve  ehir babalarının başkanlarının vesayetine ihanet ettiğini herkes   renecekti.

   yapılımalıyd .  zerine basa basa sigarasını söndürdü ve birden sa  eliyle yaptığını fark etti. Test etmek için kolunu hareket ettirdi. Aya a kalktı ve sandalyeyi kaldırdı. Omuz hizasında havada tuttu. G r n  e bakılırsa her şey tekrardan yolundaydı ve bütün meselenin bir tür illüzyon olup olmadığını merak etmeye başladı.

Bir kez daha masasına oturdu ve i çekerek kalemini aldı. Bir süre doğru giriş cümlesi düşündü ama zihni çok geçmeden hülyalara dald . Sonra birdenbire "Sevgili Meclis  yesi Saunderson"dan sonra, "O genç haylazlara iyi yapt n, deste im seninle. Bizim gibi insanlar sağlam bir duruş almay p birlik olmazsa kontrolü kaybederiz. İyi  anslar, seni ya lı h nzır!" yazmış olduğunu ke fedince irkilerek kendisine geldi.

S r James mektubu sol eliyle kapt  ı gibi buru turup

ateşe fırlattı. Başka bir kâğıt aldı ve tekrar başladı. “Sevgili,” ama sağ kolu yine felç geçirdi. Ayağa kalktı ve odanın etrafında yürüdü. Çok geçmeden sağ eliyle burnunu sildiğini fark etti. Kolu tekrardan normaldi.

Bu noktada sekreteri, ona yazması için vermiş olduğu bazı karalanmış notlardaki belirsiz bir pasajı danışmak için odaya girdi. Bayan Smith, ailesi için Mildred, ideal sekreterden de fazlasıydı. Telefonda sesi şüphesiz gün ışığı gibiydi. Stenosu ve yazısı şüphesiz mükemmeldi. Birçok vesileyle sırrını paylaşmış olduğu için neredeyse İdari Müdür kadar işletme hakkında bilgi sahibiydi. Daha da göze çarpanı, insan karakterini sezgisel kavrayışı o kadar güçlüydü ki işvereni kadro elemanları hakkında çoğunlukla ona danışırdı. Onun eleştirisine istinaden hareket ettiği için Sör James’in kendisini bile eleştirmesiyle biliniyordu. Genelde söylemek istediğini dolaylı bir şekilde söylerdi ve öyle incelik ve mizahla yapardı ki ima ettiği kınamayı itibarsızlaşmadan yapabilirdi. Eleştirisi neredeyse her zaman diğer kişinin bakış açısını Sör James’in tasavvur edebileceğinden daha açık bir şekilde ortaya koyan ve Sör James’in niyet ettiğinden daha az keyfi bir eylem tarzı öneren bir biçim alırdı.

Takdire şayan erdemlerine rağmen mükemmel değildi. Bazen işvereni mizah anlayışının meydanı boş bulmasına izin verdiği için onu azarlamak zorunda kalırdı. Bir keresinde kadronun genç bir elemanı ile yapılan zorlu bir mülakatın sonunda küstahlığından ötürü genç adamı kovmak durumunda kalmıştı. Bayan Smith sonrasında Sör James’e “oynadığı fare tarafından ısırılan bir kedi gibi görüldüğünü,” söyledi. Sör James şakasını hiç komik bulmadığını açıkça beyan etti.

Diğer kıymetli özelliklere ilaveten Bayan Smith'in cazibesi vardı. Geleneksel standartlara göre bir güzellik değildi. Burnu narin fakat itibara zevali olan küçük bir mantar gibiydi; ağzı ise çekici olmaktan çok gülünçtü. Fakat yüz hatları ortalamanın üzerindeydi ve parlak ve cömert bir ruh içeriden onları aydınlatıyor gibiydi. Bu cazibesini işverenin hizmetinde, onu istenmeyen çağrılardan hiç gücenmeye sebep olmaksızın koruyarak ve böyle şeylerde gayet etkili bir şekilde kullanıyordu. Hatta işverenin üzerinde bile kullandı. Cazibesinin ve aynı zamanda samimiyetinin ve liyakatinin farkında, bütün sanatını bu yakışıklı, dürüst, zengin ve seçkin şövalyeyi ikisinin birbirleri için yaratıldıklarına ikna etmek için kullanan güzel bir kadını kim suçlayabilir ki? Dahası, anlaşılması güç bir şekilde, böylesi rahatsız edici bir gerçeği kabul edemeyecek olsa da onun çoktan kendisine âşık olduğundan emindi. Elbette, ona her daim çok özel bir izan ve saygıyla davranmış olsa da hiçbir zaman (öyle varsayıyordu) daha yakın bir anlam çıkarmasına cesaretlendirecek bir şekilde davranmamıştı. Doğrusu daha fazlasını vermesini ummaya nasıl cüret ettiğini kendisi de merak ediyordu. O kendisinin çok üzerindeydi ve öyle meşguldü ki kendisini fark etmeye zamanı bile yoktu, yalnızca verimli bir sekreter, zaman zaman da genç bir arkadaş olarak görüyordu. Yine de yalnızca bir sekreter olarak değil bir eş olarak kendisine ihtiyacı olduğuna kanaat getirmişti.

Büyük adam ve sekreteri karalanmış kâğıtlara odaklanmış bir şekilde duruyordu. Birdenbire kadın bağırdı, "Ah, lütfen, Sör James, yapmamalısınız!" O ana kadar sağ kolunun onun belini kavradığından ve sağ elinin büyük bir arzuyla onun üzerinde olduğundan bihaberdi. Farkında olmadan onu yanına oldukça güçlü bir şekilde bastırmıştı

ve korktuğu gibi onu bırakamadığını anladı. Uzun kendi başına hareket ediyordu ve nasıl ki kustuğunda veya hapşırıldığında, bu refleksler engellenemiyorsa o da kontrol edemiyordu. Kendisini kurtarmak için nazikçe mücadele etti. Kavrayışı sıkılaştı. "Lütfen, lütfen beni bırakın!" diye ona yalvardı ama o yakınlıkla cevap verdi, "Sizi bırakmıyorum, bırakmıyorum." Bunun üzerine Bayan Smith, kişisel durumları hissetmede genel olarak çok hünerli olsa da bu sefer fena bir hata yaptı. Bu lafı kontrol edilemez aşkın bir itirafı olarak aldı, "Ah, canım," diye iç geçirdi ve başını omzuna yasladı. Ama o karşı çıktı, "Ben değilim, benim kolum. Korkunç bir şey başına geldi." Sol eliyle sağ elini açmayı nafile denedi. Ama şimdi kendini gülünç duruma düşürdüğünü fark ederek iki eliyle göğsüne bastırıldı ve kurtuldu. "Gerçekten çok özür diliyorum," dedi sağ kolunun eforuyla soluk soluğa kalmış bir şekilde, "ama bana inanın, Bayan Smith, gerçekten hastayım ve kolumu hiç kontrol edemedim." Kapıya doğru telaş etmişti. Aceleyle ekledi, "Sanırım benden ayrılmak isteyeceksiniz. İyi bir iş bulmanız için elimden gelen her şeyi yapacağım. Lütfen, lütfen, inanın bana hiç saygısızlık etmek istemedim." Bir eli kapı kolunda döndü ve ona baktı. Başını eğmiş bir şekilde, neredeyse haşarı bir öğrenci gibi duruyordu. Sağ kolu gevşek bir şekilde asılıydı. Tam bir dakika boyunca onu izledi; sonra kapıyı açtı, sonra kapadı. Bir solukta, "Doğrusu size inanıyorum. Ama ah size ne kadar gülünç görünmüş olmalıyım!" dedi. Elinden geldiğince duygularını kontrol etmeye çalışarak, titrer bir vaziyette ekledi, "Sizi terk etmek istemiyorum. Bana ihtiyacınız olacak ve size yardım etmek istiyorum. Ama ah, şimdi burada kalamam." Sessizlik oldu. Sonra neredeyse fısıldayarak, "Çok naçizane, çok, çok naçizane, kalmanızı istiyorum," dedi.

Dış ofiste telefon çaldı ve Bayan Smith çağrıyla cevaplamak için aceleyle çıktı. İşveren ve sekreter kısa süre içinde günün işlerine gömüldü. İkisi de yaşanan aksiliğe hiçbir atıfta bulunmadı ve isyankâr kol sanki hiçbir şey olmamış gibi normal görevlerini yerine getirdi. Ama mektup yazılmamıştı.

Gün sonunda ayrılmadan önce Bayan Smith, Sör James'i doktoru araması için teşvik etti ama o ikna olmadı. Ne var ki, o akşam Hristiyan Forumu'ndaki yapacağı konuşmayı iptal etmesine izin verdi. Akşam yemeğini yalnız başına yedikten sonra kahve ve sigara için çalışmasına ara verdi. Kedi koltuğunda kıvrıldı. Varlığında tamamen huzurlu ve keyifli olduğu tek canlıydı. Onu nazikçe kaldırdı ve kucağına alarak oturdu. Kahvesini yudumlayıp piposundan çekerek, ara sıra kedinin parlak siyah tüylerini okşayarak gün içinde yaşananlar üzerine düşündü. Kolunun zıvanadan çıkmış olmasının hiçbir izahı yoktu, oldukça sessiz ve doğal bir şekilde parmakları ipek kürkün üstünden geçti. Mırlayarak, kedi yeleğine kadar uzandı. Kulaklarının arkasını kaşıdı. Birdenbire parmakları hayvanın boynundan yakaladı ve vahşice sıktı. Çırpındı ve savaştı. Korku içinde Sör James sol eliyle kediye kurtarmayı denedi ama sağ kolu hayvanı omuz hizasında ve yana doğru tuttuğundan sol kolu yetişemedi. Sandalyesinden kalktı ve sağ kolunu duvara doğru ittirip bükerek sol elinin uzanabileceği kadar yaklaştırmayı denedi. Omuz ve göğüs kasları acı dolu bir çatışmayla gerildi, kimi efsunlu sağ kolun garip iradesine itaat ediyordu, kimi Sör James'in kendisine. Sağ kol bir sopa gibi kaskatı kaldı. Kavrayışı insanüstü bir şekilde güçlü görünüyordu, zira kedinin dili dışarı çıkmıştı ve hiçbir ses çıkaramıyordu. Kısa süre içinde mücadelesi zayıfladı, sonra kesildi. El onu

saldı ve gevşekçe yere yığıldı. Kol da gevşeyerek düştü, felç oldu. Sör James büyük bir kederle kedinin yanında diz çöktü, "Ah Tanrım, ben ne yaptım!" diyerek hıçkırıklara boğuldu. Kedi hâlâ hayattaydı ve çoktan iyileşme belirtileri göstermeye başlamıştı. İki eliyle onu yerden kaldırdı ve ateşin önünde bir mindere koydu. Sonra kendisini bitkin ve baygın hissederek rahat koltuğuna doğru sefil bir hâlde yavaşça süzüldü.

Şüphesiz doktoru aramalıydı ama sonunda kendisini kaderini kabul etmeye zorladığında ve çoktan telefon ahizesine uzandığında, doktorun onu bir psikiyatra yönlendireceği aklına geldi. Tüm bu zihin iyileştirme şarlatanlıktan daha kötüydü; şeytaniydi ve son derece tehlikeliydi. Bu insanlar, kani olmuştu, Şeytan'a alet olmuşlar. Seksten bir fetiş yapmışlar ve bütün tavırları şoke edercesine ahlaka aykırı. Üstelik, bir kere pençelerine düşmeye gör, gizli saklı hiçbir şeyin kalmazdı. İnsanın gizli düşüncelerini ortaya çıkarıp kendi kişiliklerine zihinsel olarak esir ederlerdi. Hayır, bu şeytansı şeyi kendi kuvveti ve dininin yardımıyla yenecekti. Muhakkak onu test etmek amaçlı gönderilen bir sınavdı. Ama bu sırada, insan içine nasıl çıkacaktı? Kolunun ne tür oyunlar oynayabileceğini kestiremezdi. Aklına iyi bir fikir geldi. Kolunu sakatladığını ve onu destek amaçlı vücuduna yapışık bir şekilde giydiğini söyleyecekti. Birkaç dakika düşünüp taşındıktan sonra ayağa kalktı, koltuğu şiddetli bir şekilde yere savurdu, kediyi onun yanına yatırdı ve temizlikçisini aradı. O geldiğinde ona ustaca bir hikâye anlattı. Yüksek kitaplığın en üst rafından bir kitaba ulaşmak için koltuğun arkasına çıkma gafletine düşmüştü. Koltuk devrildi ve sert bir şekilde kedinin üzerine düştü, kolu kötü sakatlandı. Kedi iyileşiyor gibi görünüyordu ama biraz bakıma ihtiyacı ola-

çaktı. Kendisine gelirse, ceketinin altından kolunu vücuduna sıkıca bandajlamasına acaba yardım edebilir miydi?

Sonraki gün ofisinde bu hâlde ortaya çıktı. Sekreterine sırrını anlattı, kedi olayından dolayı tedirgin olduysa bir çırpıda gitmesine izin verecekti. Ama kötü durumu ona göz kulak olma konusunda daha kararlı olmasına yol açtı. Günler geçerken ona gittikçe daha bağımlı hâle geliyordu, yalnızca sağ kolunun yerine geçmesi bakımından değil ayrıca cesaret ve akıl sağlığı kaynağı olarak. İsyankâr kolunun sarılmasını hoş karşıladığı gerçeği kendisine itiraf etmeye cüret ettiğinden daha büyük bir tatmin sağlıyordu. Ayrıca muhtemel bir karışıklığa karşı da tetikte olmasını sağlıyordu. Fakat çok tuhaf ve hatta tehlikeli bir konumda kalma girişimine hayran olmamak elinde değildi. Ona davranışı resmî nezaket ve şimdiye dek göstermemiş olduğu saygılı bir yakınlık arasında gidip geliyordu. Bazı zamanlar onu gerçekten fark ettiğini ve sadece sekreter yeterliğinden başka niteliklerine hayran olduğunu hissetti.

Günler geçti ve başka bir olay yaşanmadı. Kullanışsız bandajları çıkarıp durumla başa çıkana kadar herhangi bir isyankâr eylemi ertelemeye yeteceğine inandığı bir kol askısı giymeye karar verdi. Özel ofisinde yalnız olduğundan bir kol askısının bile gerekmeyeceğine çok geçmeden karar verdi. Bir ziyaretçi aradığında veya bir kadro elemanı ona danışmak için geldiğinde, Bayan Smith özel odaya girecek ve ziyaretçi kabul edilmeden önce kol askısını giymesine yardım edecekti.

Neredeyse tamamen tedavi olmuş gibiydi, yalnız tek bir açıdan her hâlükârda anormaldi. Her ne zaman mühim mektubu yazmaya kalsa sağ kolu felç oluyordu. Dahası tutukluk sağ kolundan öteye yayıldı. Mesela sol

koluyla bile mektubu yazamıyordu. Bandajını her daim eksik etmeden taktığı dönemde sol eliyle yazmayı öğrenmek için elinden gelenin en iyisini yapmıştı ve hatta sol el imzasını bankaya göndermişti böylece çekleri imzalayabilecekti. Şimdi kararlıydı ki sol eli sağ elinin reddettiği şeyi yapmalıydı. Ama ne yazık ki ne zaman kalemi o amaçla eline alsa, dikkati karşı konulamaz bir şekilde mektuptan sağ kol sorununa çekiliyordu. Düpedüz zihnini işe zorlayamıyordu. Diğer zamanlarda mektubu derhâl yazmayı dert edinmediğinde hakkında gayet açık bir şekilde düşünebiliyordu ve aslında her cümlesini kafasında kurmuştu.

Zaman daralıyordu. Genç delikanlılar kurtarılmalıydı. Kendi ahlaki şöhretinin haklılığı kanıtlanmalıydı. Ümitsizlik içinde Bayan Smith'e bütün mesele hakkındaki sırlarını, geçmişteki tartışmaya açık işleri de dâhil olmak üzere, anlattı, bu sayede mektubu onun imzalaması için yazabilecekti. Dolayısıyla onu iç ofise çağırdı ve onu masasının yanındaki sekreter sandalyesine değil ateşin yanındaki iki koltuktan birine yönlendirdi. "Seninle çok zor bir problemi tartışmak istiyorum," dedi, "o yüzden, rahat olalım." Ona bir sigara uzattı, çakmağını yaktı ve ona doğru uzattı. Tam da bu sırada, sağ kolundaki bir huzursuzluk uzvun her an bir şeytanlıkta bulunabileceği konusunda onu uyardı. Sanki bir refleksini kontrol etmeye çalışır gibi bütün gücüyle kolun doğru durmasını istedi. Bayan Smith bu esnada sigarasını yakmak için aceleci değildi. Bu küçük sosyal temasın yakınlığı hoşuna gitti. İlişkilerindeki yeni bir eşitliği sembolize ediyordu. Sonunda sigarası yandığında, göz göze gelmek için ona baktı. Fakat o kendi eline bakıyordu ve yüz ifadesi onu şoke etti. Korku ve iğrenmenin bir ifadesiydi. Aceleyle uzaklaştı ve onun karşısındaki öteki koltuğa oturdu. Sessizlik oldu. Bir süre

sonra, “Nereden başlayacağımı bilemiyorum,” dedi, sonra yine sessizleşti. Korkunç ve obsesif fanteziler fırtınası ona sorununu anlatmasına engel oldu. Kolunu kontrol edemezse neler olabileceği evhamının altında eziliyordu. İsyankâr uzuv, çakmağı yüzüne dayar veya saçını ya da bluzunu ateşe verir diye düşündü. Veya belki de... Ama zihnini kaplayan sadist ve müstehcen görüntüleri çılginca uzaklaştırmaya çalıştı. Bir süre sabırla bekledikten sonra, “Size nasıl yardım edebilirim?” diye sordu fakat gergin bir sesle, “Kol askısını tekrar takmalıyım,” diye cevap verdi ve onun bulunduğu dolaba telaşla gitti. Bayan Smith ona yardım etmek için yanına geldi ama Sör James, “Benden uzak dur, Tanrı aşkına!” diye bağırdı. Buna rağmen, o kendi sağ bileğini sıkıca tutarken, dolaptan kol askısını alıp onun için taktı. “Şimdi iyi olacaksın,” dedi, dostane elini omzuna koydu ve tasalı gözlerinin içine bakarak gülümse-di. Tuhaf bir şekilde, “Bana çok iyi davranıyorsun canım,” diye mırıldandı.

Sanki aynı şekilde devam edecekmiş gibi göründü ama anlık bir tereddüitten sonra masasına geri döndü.

Bu andan itibaren mektubu yazmak için hiçbir girişimde bulunmadı. Ve birkaç haftalık bir süreden beri bir başka anormal olay daha yaşanmadı, kol askısını bir kez daha çıkardı.

Fakat bir akşam başka garip bir olay daha yaşandı. Şapelin yeni ve parlak genç papazı, Muhterem Douglas McAndrew, Şapeli daha etkili bir merkezî ısıtma sistemiyle donatma önerisi hakkında ona danışmak için gelmişti. Misafiri gittiğinde Sör James üzerinde sohbet sırasında karaladığı notlar olan kâğıt parçasını aldı. Şimdi gördüğü şey onu ürküttü. Listesindeki her maddenin karşısında

farklı bir elle, kaba, arsız, baştan savma ve çocukça bir elle yazılmış, küfürbaz ve bazen kâfir bir yorum vardı. Mesela, "McA'ın önerileri" başlığının karşısında "McA'ın canı cehennemde, ikiyüzlü papaz," yorumu vardı.

İlk şoktan sonra kendine geldiğinde ve yorumların onun kıs kıs gülmesine neden olduğunu fark etmekten başarıyla imtina ettiğinde, bir süre umutsuzluk içinde oturdu. Kendisini onun içerisinde kuran bu iblis, bu şeytan tarafından sonsuza kadar takip mi edilecekti? Şeytani ruh neyin peşindeydi ki? Çeşitli eylemlerini değerlendirdi. Vücudunu istila eden güç özellikle mektup konusunda kaygı göstermişti, belki kariyerini salt Don Kişotluk yoluyla mahvetmesini engellemeye çalışan bir tür koruyucu melek olarak da görebilirdi. Ama hayır! Varlık, veya her neyse, alenen kötüydü çünkü fena hâlde cinseldi ve zulümden zevk alıyordu.

İblis kendisini yazı yoluyla ifade edebildiği için ona adamakıllı konuşma şansı verebilir, böylece neyin peşinde olduğunu öğrenebilirdi. Belki o zaman onunla başa çıkabilecek ve hatta (düşünce aklına geldiği gibi sert bir şekilde kovuldu) boyun eğmeye zorlayabilecekti. Derin bir suçluluk duygusuyla, çünkü büyücülükle haşır neşir olmaların her türlüşünü son derece uygunsuz buluyordu, boş bir kâğıda uzandı, bir kalem aldı, ve elini yazma pozisyonuna getirdi. Bir süre el hareketsiz kaldı ama kısa sürede kararsız hareketlerde bulundu ve sonra kalem ileri geri kelimeler halinde aktı. Yazı yine düzensizdi. Baştan savma ve yapmacıktı; yine de kendi yazısıydı, kendi el yazısının çarpık ve çocuksu bir versiyonuydu.

Dehşete kapılmış fakat büyülenmiş bir hâlde okuduğu şey garip bir deli saçmasıydı. Büyük bir kısmı tutarsız

küfür ve müstehcenlikten oluşuyordu ama gitgide daha anlaşır hâle geliyor, çılgın amaçları ve sapkın ideallerinin hüsrânıyla işkence çeken kaba ve kızgın bir kişilik ortaya koyuyordu. Yazar kendisini gerçek Sör James olarak ve bir şekilde hapsedilmiş ve neredeyse gücünü tamamen yitirmiş görüyordu. En anlaşılır pasaj şuydu:

“Bana ne oldu? Neden şu lanet aptal mektubu yazmak zorunda hissediyorum? Hiç de benim işim değil ve öyle olsaydı onları kırbaçlatırdım ve sonra cüret edersem muhtemelen onları astırırdım. İşçiler yerlerini bilmeli. Yine de elimden gelen tek şey o mektupla kendimi aptal durumuna düşürmeme ve bütün bu yıllar boyunca inşa ettiğim her şeyi, bütün gücümü, şehirdeki bütün itibarımı çöpe atmama engel olmak. Hep o, insanın çocukluktan itibaren sızan, ruhun içine sızıp cesareti kıran bulaşıcı ahlak yüzünden. Şapelde insanlara yutturdukları saçmalık! Bir de onlara yardım ediyorum, ne kadar salağım. Pis köle-dinleri kanıma işledi. Canı cehenneme! Biliyorum ruhen ben doğuştan bir efendiyim, köle değilim. Ne var ki kölelerin kölesi olmuşum. Bedenen ve zihnen bağılıyım, sağ kolum haricinde, o da şimdi olduğu gibi bazen. Zehirli ahlaklarına lanet olsun! Benim kendi ahlakım var, içimdeki efendinin iradesi. Ama köle zihinler tarafından kandırılmama izin verdim. Bundan böyle boş laflarına bağlı kalmayacağım. Ben güç adamıyım, güç adamlarına önderlik etmek ve köleleri dilediğim gibi kullanmak için doğdum. Benim için ter döküp acı çekecekler, benim efendi zihnim için. Tanrı sevgi değildir, O güçtür, nazik değil acımasızdır. Zalim Tanrı'nın şanı adına köleleri ölene kadar çalıştıracacağım. O güçlü ve kanlıdır ve kölelerin acısı onun yaşamının nefesidir. Kölelerin ve kadınların. Neden kadınlara karşı hastalıklı bir sorumluluk hissederek onlardan hep çekindim?

Mildred! O bana sahip olmak istiyor, ben de ona ve Tanrı'nın izniyle ona sahip olacağım ve onun istediği şekilde olmayacak. Ona azılı bir tutku ve tatlı işkenceyle sahip olacağım. Ve onun takati kalmadığında başkalarına sahip olacağım. Neden vicdan azabı duyalım, neden utanalım? Kendi gözü pek erkekliğim nasıl isterse öyle yaşayacağım. Sonsuza kadar yaşayacağım. Bir yolunu bulurum. Biliyorum, ben Tanrı'nın sağ eliyim. Tanrı ve ben biriz. Ve tamamen uyandığımda tekrar ayan beyan Tanrı olacağım, köleler beni yakalamadan önceki gibi. Sonra onları sinek gibi ezecek, ve kahkaha atacağım."

Bundan sonra yazı çok vahşi ve şoke edici bir hâl aldığından Sör James gerisine katlanamadı. Sol eliyle kalemi çıkarıp attı, bunun üzerine sağ el solu pençeledi ve kan akıttı. Ani acı sağ kolun kendisini de etkilemiş olmalıydı çünkü masaya yığılıp kaldı.

Sör James'in zihni de felç olmuş gibiydi. Sağ eline bir tavşan gibi bakakalarak oturdu. Kısa süre sonra aynı akşam doktoru araması gerektiğine karar verecek kadar kendisini toparladı. Ama ilk önce dua etmeliydi, zira belli ki Şeytan içinde iş başındaydı. Sol eliyle yüzünü kapattı ve sağ eli de çabucak uysalca ona katıldı. Şapelinin Tanrı'sına bu lanetten onu kurtarması için yalvardı, bundan böyle masum bir dindar hayatı yaşayacağına söz verdi. Dua ettikçe tıbbi yardımın yenilginin, ruhani günahkârlığın bir itirafı olacağına inancı da arttı. Hayır, istilacıyı yalnız Tanrı'nın yardımıyla kendi başına alt edecekti.

Sonraki sabah kolu kuşkusuz normaldi. Hayatı kaldığı yerden devam etti ve her şeyin iyiye gideceğini kendisine inandırdı. Fakat Bayan Smith'in varlığı onu korkunç fantezilerle rahatsız ediyordu. Emirleri tutarsızlaşıyordu

ve büyük sıkıntı içinde olduğunu görebiliyordu. Sonunda başını ellerinin arasına aldı ve, "Ah, Tanrım, ne yapmalıyım?" dedi. Ani bir dürtüyle geldi ve üzerine doğru eğildi, elini omzuna koydu. "Söyle bana sorun ne. Bana her şeyi anlat. Yardım etmek istiyorum. Seni sevmiyormuş gibi davranmaktan bıktım çünkü biliyorsun seni seviyorum, bütün kalbimle." Sör James düşünmeksizin kendi sağ elini kaldırdı ve elini omzunu bastırdı. İsyankâr kol kendi başına harekete geçmek için birden uyandı ve omzundaki küçük eli yakaladı. Ayaklarına doğru fırlattı, neredeyse onu yere yapıştırıyordu ve ondan biraz uzaklaştı. Fakat sağ eli Bayan Smith'i öyle şiddetli tutuyordu ki bağırmasına sebep oldu, sonra Bayan Smith'i peşinden sürükledi. Sağ eli, parmak kemiklerini ve avucunu aşırı şiddetli kavrayışıyla sıkıyorken, Bayan Smith kendisini kurtarmak için nafile mücadele etti. Sol eliyle, Sör James tutsağı özgür bırakmak için boş yere çabaladı. Sonra, acının etkisini hatırlayarak masasına uzanıp bir kalem aldı ve tekrar ve tekrar sağ elinin arkasına sapladı. Hiçbir şey hissetmedi ama sağ kol felç oldu.

Bayan Smith kalkıp ezilen eliyle ilgilendi. Fiziksel acının gözyaşları ve zihinsel sıkıntı gözlerinden okunuyordu ve manzara Sör James'te ani ve şiddetli bir şefkat belirmesine sebep oldu. Birdenbire gözünde canlı bir kişiye dönüştü. Onu kendisinden çok daha hayranlık duyulması birisi ve kendisinin yüzünden acı çeken canlı bir ruh gibi gördü. Kollarıyla onu sarmak ve teselli etmek ve sonsuza dek onunla olmak istedi. "Canım," dedi ama ağzından başka kelime çıkmadı. Zira cömert duygulara bu ani erişim ona işkence eden şeytani gücün bir oyunu, sekreteriyle arasını yapmak için uğraşan bir numarası gibi göründü. Yakınlık belirmesi yerini hızlıca korku ve hatta tiksintiye bıraktı.

Ebedî baştan çıkarıcı, Şeytan'ın bir aletiydi. Duygusallığa yol verirse onunla evlenmeye kandırılabilirdi. Ve buna hiç niyeti yoktu. Çok önceden evcil mutluluktan ziyade kendine daha önemli bir gaye takdis etmişti. Kendisini Kilise veya daha çok Şapel hizmetindeki bir tür Hristiyan şövalye gibi görüyordu. Hayır, kesinlikle tuzağa düşmemeliydi. Şehirde yapacak önemli işleri vardı ve bir eş alacak olsa bile dikkatlice seçilmeliydi. Mildred Smith yalnızca onun sekreteriydi ve şövalyelik nişanı verilmiş bir meclis üyesi için uygun değildi.

Böylece tavrı birdenbire sıcaklıktan formaliteye dönüştü. "Bayan Smith," dedi, "en iyisi siz gidin. Bu acı dolu deneyimi yaşamak zorunda kaldığınız için gerçekten çok üzgünüm. Sizi tuttuğum için asıl suçlanması gereken benim ama hizmetlerinizi çok değerli buldum. Ne var ki, neticede, Firma ile ilişkinizi çok üzümlere sonlandırmak zorundayım." Araya girdi, "Ama sizi böyle bırakamam. Bu korkunç belanın sonuna kadar size eşlik etmeliyim. Ben-," ama o sözünü kesti. "Ben iyi olurum. Lütfen gidin. Siz yeni bir iş ararken maaşınız bir ay daha ödenecek ve size yardım etmek için elimden geleni yapacağım." Bayan Smith kapıya doğru yöneldi, soğuk bir şekilde, "Pekâlâ." dedi. Aceleyle ekledi, "Bana şahsen izin verecek olursanız, bütün yaptıklarınız için minnettarlığımın bir nişanesi olarak size bir yıllık elli paunt ödemeye içten mükellef olacağım; elbette buradaki talihsiz deneyiminizden kimseye bahsetmeme koşuluyla."

Ona şefkatin gazapla mücadele içindeymiş gibi görüldüğü bir ifadeyle baktı, sonra elini kapı koluna götürdü. O gitmeden telaşla yanına gitti, teklifini kabul etmesi için yıllık ücreti yüz paunta çıkardı. Kızgın bir şekilde kapı ko-

lunu çevirdi. Aceleyle fakat gururla rica ederek ona daha çok yaklaştı. Birden durumda bir değişim olduğunu fark etti. Sol eli kapı kolunda onun sağ elini tutmuştu. Elini çekmişti fakat sol eli nazikçe onu tuttu ve şimdi dudaklarına götürüyordu. Resmî ve patavatsız ihtarları bir öpücüğe gark etmişti. Dudaklarının olmasa da sol kolunun bütün hareketi otomatiktir; yine de sol eli onun elini dudaklarına doğru kaldırdığı esnada hareketi görene kadar doğrudan fark edememişti. Ve sonra konuşan dudaklarında yumuşak, pürüssüz dokunuşu hissetti. Elini aniden uzaklaştırmadan önce bir anlık duraksama olmuştu ve aynı anda o da geri adım attı. Öpücük, dudaklarının kendi rolünü üstlenmesine izin verdiğinden ve hiç kin gütmeyen, doğrusu hevesli bir şekilde, onu bir kez daha yakınlık parıltısıyla sarmıştı ve gözlerini son teklifinin merhametsizliğine açmıştı. Kısa sürede panik onu yakaladı. Bir anlığına kendisini koparması zor olmuştu. Ama yine de yaptı ve geri adım atarken sol kolu ona doğru uzanmış sessiz olduğu hâlde yanlış anlaşılmaya yer vermeyecek denli bir çağırıcı andıran eli ters dönmüş bir şekilde havada kalmıştı. Sonra sessizce yanına düştü.

Göz göze geldiler. Çok geçmeden yüzünün şefkat ve mutlu bir gülüncükle aydınlandığını fark etti ve aynı zamanda, korktuğu gibi ona şunu söylemiş olduğunu anladı, "Ah beni affet! Sen sevecen, akli başında ve cömert birisin. İyileştiğimde sana tevazuyla evlenme teklifi edeceğim." Ama şimdi telaşla ve basık bir sesle bağırdı, "Hayır! Ben öyle demedim, ben değil, başka biri söyledi." Sendeleyerek masasına gitti, oturdu ve yüzünü ellerine gömdü ve sızlandı, "Tanrım, bana ne oldu böyle?"

Sekreteri endişesini soğuk, etkili bir şekilde gizleyerek

telefona doğru yürüdü, “Bir an önce doktora görünmelisin. Ben telefon edeceğim.” Ama o dikildi ve ona emin adımlarla engel oldu, ısrarla hiçbir doktorun onu tedavi edemeyeceğini söyledi. Bu onunla Tanrı arasında bir meseleydi. Telefon ahizesini kaldırdı, sert bir şekilde, “Saçmalama! Doktora görünmelisin,” dedi. Ama sert ve kızgın bir sesle bağırdı, “İndir şunu! Anlaşılan benim üzerimde kötü bir etkide bulunuyorsun. Beni anlamıyorsun. Lütfen git!”

Büyük bir keder ve kafa karışıklığıyla Bayan Smith odadan çıktı.

Tek başına, ofisinin içinde dört döndü. “Artık sonuna geldik,” dedi kendi kendine. “İçimdeki şeytanı alt etmeden bu odadan ayrılmayacağım. Dua etmeliyim.”

Fakat dua edemedi. Odanın içinde dört dönmeye devam etti. Öğleden sonrasının son demleriydi, kâtipler ve daktilocular zanaat aletlerini bırakıp eve gitmek için hazırlanıyordu. Kısa süre sonra bu gürültüler kesildi. Yalnızca sokak seslerini, tramvayların uğulutusunu, korna seslerini duyuyordu.

Kış alaca karanlığı ortalığı kuşatıyordu. Işığı açtı ve perdeleri kapattı. Bir sigara yaktı; sonra söndürdü, zira niyeti dua etmektir. Masasına oturdu, yüzünü ellerinin arasına aldı ve mırıldandı, “Ah İsa beni kurtar! Mektubu yazmak ve kariyerimi feda etmek ve bu şehirde senin hizmetin için planlamış olduğum bütün işlerden vazgeçmek niyetindeyim. Ben istiyorum ama bana işkence eden şeytan izin vermiyor. Ah İsa beni ele geçiren bu korkunç yaratığı defetmem için bana güç ver. Beni kurtar, beni kurtar! Kârları en son sınırına dek zorlayacak olsa dahi satış elemanlarının maaşını artıracacağım.” Zihni işletme sorunlarına gitti. Dua etmeyi bıraktığını birden fark etti, bu

yüzden ayağa kalktı ve odada dört dönmeye tekrar başladı. Düşüncelerini yeniden dinine yoğunlaştırdı. "Tanrı Oğlunu günahkârlar için ölsün diye gönderdi," diye düşüncelere daldı. "Her insan gibi ben de günahkârım ve tövbe ediyorum; Tanrı'yı elimden geldiğince seviyorum. Ve yine de şeytan hâlâ içimde. Neden, neden? Ne yapmalıyım? Tövbe etmekten ve o mektubu yazma görevini kabul etmekten başka ne yapabilirim? Elbette şeytan şimdi beni terk etmeli. Elbette Tanrı beni tekrardan bütün kılmalı, böylece O'na hizmet etmeye devam edebilirim." Sör James bir kez daha dua etti. "Ah, Tanrım," diye yalvardı, "ne yapmalıyım göster bana."

Pencerenin yanında sırtı dönük bir şekilde duruyordu. Tam bu sırada sol kolu tuhaf bir biçimde arkasına uzandı ve perdeyi çekti. Döndü ve karanlığa baktı. İki büyük ticari yapının tepelerinin arasında, sokağın karşısında, gökyüzünün bir kısmı görülüyordu ve parlak bir yıldız vardı. Sol kolu yavaşça karanlığa, yıldızla doğru uzandı. Elinin arkası üstteydi, parmakları gevşekçe yayılmıştı. Bir an kolu hareketsiz kaldı, sonra yavaşça yanına indi. Harekette yanlış anlaşılacak bir şey yoktu. Selam, kendini adama, barışı ifade ediyordu.

Tam bir yarım dakika boyunca yıldızı seyretti. Diğer insanlar gibi entelektüel olarak evrenin enginliğini ve gizemini kabul etse de duygusal olarak ona karşı çıkıyordu. O yarım dakikada şüphesiz yeterince tarif edemeyeceği yeni bir deneyim yaşadı. "Gök kubbe açıklıyor," diye fısıldadı ama alıntısını tamamlayamadı; öyle ki bir anda gelen insan dilinin acınası kifayetsizliği hissi onu susturdu. "Güzellik, gizem, aşk," dedi, "ve dehşet bile! Ve hepsi, hepsi memnuniyetle, kalben kabul edilmedi."

Fakat bunu söyler söylemez korkmaya başladı. Deliriyor olabilir miydi? Korku kabul edilmeli mi? Şimdi yıldız, kaba kuvvetin ve maddi evrenin akılalmaz enginliğinin mutlak bir sembolü hâline geldi. Böylesi bir evrende ilahi aşka yer yokmuş gibi geldi. İnancı un ufak oldu ve kati inkâr ve nefretle baş başa kaldı. Ani, tutkulu bir özgüvenle sağ yumruğunu sıktı ve yıldıza karşı kaldırdı. Fakat sonra sol eli kalktı ve kalkan yumruğu nazikçe okşadı ve aşağı inip sessizliğe gömülene kadar yatıştırdı.

Bir anlığına içi huzurla doldu; doğrusu anlaşılmaz bir huzurdu çünkü bu enginlik ve gizemin ve inancının kifayetsizliğinin onu korkudan başka bir duyguya sürüklemesi ona mantıksız göründü. Bu garip deneyimi şeytanın bir oyunu olarak yorumlayarak sabırsızca sağ eliyle uzandı ve perdeyi çekerek geceyi örttü. Bir kez daha masasına oturdu ve dua etmek için elleriyle yüzünü kapadı. Fakat aklına hiçbir şey gelmedi. Zihninin muğlak hengâmesini ifade edecek hiçbir kelime düşünemedi.

Çok geçmeden, gözleri dua etmek için hâlâ kapalıyken sol elinin artık yüzünde olmadığını fark etti. Gözlerini açtı ve elin masada arandığını gördü. Görme duyusundan yardımını alır almaz bir kâğıt ve bir kalem buldu ve yazmaya başladı; neredeyse okunacak gibi değildi çünkü Sör James sol eliyle yazmayı öğrenmede pek yol katedememişti. Dahası kâğıt, diğer eliyle sabit tutmadığından kayıp duruyordu. Sol elinin neler yazmış olabileceğini öğrenme tedirginliğiyle şimdi sağ elini indirdi ve kâğıdı sabit tuttu.

Sol el şunu yazmıştı: “Acaba şimdi sol kolumu kontrol edebildiğim gibi tamamen uyanıp bütün bedenimi kontrol edebilir miyim! Acaba kendisini gerçek ben olarak gören ve normalde bütün bedenimi kontrol eden ahmak,

duygusuz parçam yerine her daim akli başında hâlim olabilir miyim! Artık açık seçik görebiliyorum. Tüm dirayetli 'realizmine' rağmen diğer ben, o zavallı, kör, kayıp ben hiçbir şeyi açık seçik göremiyor. Şimdi, bütün geçmiş kariyerimi ekseriyetle bir sahtelik, soylu güdülerin kisvesi altında boş bir kendini arayış olarak görüyorum. Yine de yalnızca kendini arayış değil. Hayır! Sanırım, gerçekten, özgürlük ve kardeşliğin tarafını tutmak istedim ama kendi itibarıma olan düşkünlüğüm bütün gidişatımı berbat etti. Ve bu yüzden bir türlü o mektubu yazamadım. Bir şekilde yapmak istedim ama her defasında benim en kötü, vahşi parçam beni bundan alıkoydu. Ve sonra Mildred! Akli başında, sevecen, sadık Mildred! Yalnız kendi gerçek açık hâlimdeyken ona âşık olduğumu kabul etmeye cüret edebiliyorum ve yalnız sol elim ona beceriksizce anlatabiliyor. Bir tek o beni benden kurtarabilir ve Tanrı'nın yoluna koyabilir. Ne var ki anlayışsız hâlimdeyken kendimi ondan üstün görüp ona karşı savunma hâline geçiyorum! Kendini beğenmiş, adi ve duygusuz ben, nasıl oluyor da kendimi Mildred Smith'ten üstün görüyorum! Ve sonra Şapel! Ah Tanrım, Şapel! İçten içe, kuşkusuz, ona inancım tam çünkü basit tabiriyle, kendi arkaik sembolizminde, gerçekte anlaşılmaz bir şekilde ilahi olan Aşkî yücelttiğini biliyorum. Fakat bütün o mitoloji ve kendi kökleşmiş öz güvenimle büsbütün dikkatim dağılmış durumda. Ben daima, daima uyanık olmalıyım. Şapelde bir yerlerde gizli olan ruhun kendisiyle (fakat o Mildred'de daha belirgin parlamakta) onun Şapeldeki, kendi yaşantımdaki, işlemesine yardım ettiğim çürümüş toplumdaki bütün acınası taklitleri arasında daima ayırım yapmalıyım. Vahşi, çocuksu parçamı ehlileştirene kadar mektubu yazmayacağım ve şu anda nasıl ki geçici olarak uyanığım, tamamen, kalı-

cı olarak uyanana kadar yazmayacağım. Fakat mektubu yazmaktan çok daha fazlasını yapmalıyım ve sonrasında sonuçlarına karşı kendimi severek savunmalıyım. Mazlunum tarafına katılıp onların yanında savaşmalıyım. İşletmemin bütün tabiatını ve yapısını değiştirmeliyim. Şapele yeni bir ruh getirmeli ya da olduğu gibi bırakmalıyım. Ve sevdiğim kadınla evlenme cesaretini göstermeliyim.”

Bu noktada Sör James daha fazla katlanamadı. Sağ eliyle kâğıdı hızla kaptı, buruşturdu ve ateşe attı. Bir süre sol el kurutma kâğıdında yazmaya devam etti. Fakat sağ el, şimdi kontrolden çıkmış hâlde bir kalem aldı ve kalemin ucunu deriye vahşi bir güçle geçirerek sol ele saplamaya başladı. Sör James bir şey hissetmedi ama sol el felç oldu. Kan görüntüsüyle birlikte içini delice bir neşe sardı ve sağ el tekrar tekrar sapladığında, o gülüyordu. Kısa süre sonra kurutma kâğıdına kanlı kalemle kızgın bir şekilde yazmaya başladı. Kenef müstehcenlikler ve kaba pornografik çizimlerin beraberinde megaloman iddialar ve sol koldaki “hınzır ruha” duyulan nefret geliyordu. Zaman zaman, kalem kurudukça sol elin kanından dolduruyordu. Sör James neşeyle izledi, kendi saygın tarafı aklından çıkmış gibiydi. Ama sol kolun felci ve uyuşukluğu çabucak kesildi. Acının keskinliğinin farkına vardı. Aynı zamanda kan ve mürekkep karışıklığından bir tiksinti kabarması hissetti. Ve sonra sağ kolun vahşetini kabullenışıyle tutulmuş olan normal tarafı kendi saygın değerleri ve vahşetin bu kabarmışı arasındaki korkunç çatışmayı fark etti. İradesinin bütün gücüyle bağırdı, “Ah, Yüce İsa, beni kurtar, beni kurtar.” Duası sessizlik getirdi. Bir süreliğine bekledi, sessizliğe kulak verdi. Sonra cinnet gark etti.

Sabah temizlikçiler geldiğinde harap olmuş bir oda

buldular. Masanın çekmecelerinin hepsi yerinden çıkarılmıştı, içindekiler ise yere dağılmıştı. Sandalyeler ters çevrilmiş, resimler parçalanmış, camları kırılmıştı. Dehşet içindeki kadınlar hırsızların geldiğini düşündü. Sör James bir koltukta, her nasılsa kırıldığı sağ koluyla ilgileniyordu. Ona soru sorduklarında birçok “kaba saba kelime” ve saçmalıkla cevap verdi. Sol eli durmadan yazı yazma hareketleri yapıyordu, bu yüzden kadınlardan biri ona bir kalem verdi ve altına bir kâğıt parçası tuttu. “Doktor” kelimesini ve bir telefon numarası yazdı ve sonra “M” harfini. Ama tam da bu esnada bütün bedeni nöbet geçirir gibi titredi ve başka bir şey yazmadı. Kırılan kolu yerine takıldıktan sonra, Sör James zihinsel hastalıklarda uzmanlaşmış bir özel kliniğe götürüldü. Uygun tedaviyle birlikte akıl sağlığını geri kazanacağı umudu belirsizliğini hâlen daha sürdürüyor.

Ses Dünyası

ODA TİKA BASA DOLU VE HAVASIZDI. Müziğin anlaşılr bir biçimi yoktu. Kuru gürültüden ibaretti. Tekrar bir enstrüman ve tekrar bir diğeri yarım bir nağme haykırıyordu, bu beyhude müzik yaratıklarının her biri daha toparlanamadan öldürülüyordu. Başka düşmanca bir yaratık üzerine düşmüş ve onu yiyip bitirmiş ya da bütün cangıl onu boğmuşt .

Bu varoluş mücadelesini takip etme gerginliğı beni yordu. Gözlerimi kapadım, uyuyakalmış olmalıyım çünkü birden bir irkilmeyle uyandım. Veya uyanıyor gibi oldum. Tuhaf bir şey oldu. Müzik hâlâ devam ediyordu ama ben felç olmuştum. Gözlerimi a amadım. Yardım için bağıradamadım. Ne vücudumu hareket ettirebildim ne de onu hissedebildim. Vücudum hiç yoktu sanki.

M ziğ  ve duyumu da bir şeyler olmuşt . Ama ne? Seslerin dokusu kıyas kabul etmez bir biçimde daha güçlü ve daha girift bir hâl almıştı. Ben müzikle uğraşan biri

değilimdir ama birdenbire fark ettim ki bu müzik, tabiri caizse, normal yarım tonlar arasındaki aralıklara taşmıştı, yani normal kulağa şüphesiz bir işkence gibi gelecek bir efektle yalnızca çeyrek tonlar değil “santitonlar” ve “militonlar” da kullanıyordu. Bana, değişmiş hâlimde, sıradan müzikte eksikliği oldukça hissedilen bir zenginlik, bütünlük ve canlılık hissi verdi. Dahası, bu tuhaf müziğin başka bir servet kaynağı daha vardı. Normal duyuş kapsamının ötesindeki birçok oktav arasında iniş çıkışlar yapıyordu. Buna rağmen onu duyabiliyordum.

Dinledikçe bu yeni jargona şaşırtıcı bir biçimde alışıyordum. Kendimi bu ses dünyasındaki her çeşit anlaşılır müzik biçimini kolayca birbirinden ayırt ederken buldum. Aşağı yukarı sabit akorların ve “yaprak” hışırtılarının muğlak, egzotik bir arka planı karşısında öne çıkan ve durmadan değişen birtakım ses figürleri oynuyordu. Her biri ısrarlı müzik nesnesiydi, jest detayında dalgalanıyor ve bazen gamda tümüyle yukarı veya aşağı yayılıyor olsa bile.

Birdenbire inanılmaz olması gereken bir keşif yaptım, yine de o sırada gayet olağan ve bariz göründü. Kendimi bu aktif ses figürlerinin canlı, hatta zeki olduğunu fark ederken buldum. Normal dünyada, canlı şeyler görülür ve duyulur karakterlerin değişen düzenleri olarak algılanır. Bana gitgide gayet yalın görünen bu çılgın dünyada, canlı şeylerin algılanır bedenlerini renk ve şekil düzenleri değil ses düzenleri oluşturuyordu. Bir “program müziği” diyarına düşmüş olduğum aklıma geldiğinde bir anlığına iğrendim. Burası müzik sanatının gerçek esaslarının çiğnendiği bütün bir dünyaydı! Sonra bu müziğin hikâyesini yalnızca anlatmadığını onu aslında yaşadığını kendime hatırlattım. Doğrusu bu sanat değil, hayattı. Bu yüzden ilgimi başıboş bıraktım.

Önümde kendilerince eğlenen bu yaratıkları gözlemlerken bu dünyanın bizim görü ve duyuyla algıladığımız şekilde gerçek bir mekâna sahip olmadığını keşfettim, ya da daha ziyade yeniden keşfettim, gerçi yine de bir çeşit mekânı vardı. Çünkü bir anlamda bu canlı şeyler bana ve birbirlerine ilişkin olarak hareket ediyorlardı. Görünüşe bakılırsa bu dünyanın “mekânı” yalnızca iki boyuttan oluşuyordu ve bunlar nitelik bakımından tamamen birbirinden farklıydı. Biri bariz bir şekilde bu dünyanın güç algılanan “klavyesindeki” tonalite ya da perde boyutuydu. Diğeri yalnızca dolaylı bir şekilde algılanıyordu. Normal dünyadaki tek ve aynı enstrümanın duyulan yakınlığına veya uzaklığına karşılık geliyordu. Nasıl ki şeylerin yakın veya uzak olduğunu renk ve perspektif mealiyle görüyorsak bu garip dünyada da belli tını, harmonik, ahenk karakterleri “yakınlık”; diğerleri ise “uzaklık” hissi iletliyordu. Çoğunlukla gürültüyle birlikte gelen garip bir yaygara “yakın” demekti; tınıdaki belirli bir düzlük veya ruhsallık “uzak” demekti. Bu “hemzemin” boyutta (ben öyle adlandırdım) geri çekilen bir nesne güçlü tınısını, detayını ve kesinliğini gittikçe kaybedecekti. Aynı zamanda daha sönük hâle gelecek ve sonunda duyulmaz olacaktı.

Sanki bu dünyadaki her şey tek ve aynı enstrümanla çalınan bir melodiymiş gibi her ses-nesnenin kendine özgü bir tınısı olduğunu eklemeliyim. Ama kısa sürede keşfettiğim üzere canlı şeylerde her bireyin tını-mesafesi çok genişti; zira duygusal değişimler beraberinde enstrümanlarımızı ayırt eden tınılardan daha büyük değişimler getirebilirdi.

Alacalı fakat neredeyse sabit arka plana veya manzara ya zıt olarak canlı şeyler durmadan hareket hâlindeydi. Bireyselliklerini, tonal düzenlerinin temel kimliğini her

daim koruyarak ya “hemzemin” boyutta geri çekilecek veya yakınlaşacak ya da gamda yukarı aşağı gidecekti. Hiç kesilmeyen bir müzikal jestin dalgalanan oyunundan ayrıca keyif alıyorlardı. Sıklıkla bu yaratıklardan biri gamda yukarı aşağı giderken bir diğeriyle karşılaşacaktı. Sonra ya ikisi bir göletteki birbirleriyle kesişen dalga trenleri gibi basitçe birbirine geçecekti ya da bir çeşit ortak biçim yeniden düzenlemesi olacaktı, böylece görünürde “çarpışma” olmadan birbirlerini es geçebileceklerdi. Ve bu dünyadaki çarpışma bizim dünyamızdaki ahenksizliğe çok benziyordu. Bazen, çarpışmadan kaçınmak için, bir yaratığın yalnızca tonal biçiminde küçük bir değişiklik yapması gerekiyordu ama bazen kenara çekilmeliydi, yani “hemzemin” boyut adını verdiğim diğer boyuta geçmeliydi. Dolayısıyla bir süre duyulmaz hâle geliyordu.

Tekrar ilginç bir aşinalıkla şimdi başka bir keşifle aydınlanmış bulundum. Bu dünyada benim kendi “bedenim” vardı. Bu, bütün ses-nesnelerin “en yakınıydı.” Öyle “yakın” ve öyle barizdi ki eyleme geçene kadar onu hiç fark etmedim. Bu beklenmedik bir biçimde oldu. Hareket eden yaratıklardan biri benim müzikal bedenimin küçük bir parçasıyla kazara çarpıştı. Maddemin hafif ihlali bende küçük, keskin bir acıya neden oldu. Derhâl, önce refleksle sonra bilerek başka bir çatışmayı daha önlemek amacıyla müzikal şeklimi yeniden ayarladım. Böylece bu dünyada gönüllü eylemin gücünü keşfetmiş veya yeniden keşfetmiş oldum.

Bir anda anlamlı bir konuşma olduğunu bildiğim, gürültülü bir müzikal jest parıltısı gönderdim. Hatta o dünyanın dilinde, “Lanet olsun size, o benim ayak parmağım, parmağımdı,” dedim.

Diğerindense cevaplayan, özür dileyen bir mırıltı geldi.

Bir yeni gelen sessiz uzaklıktan benim edepsiz ahbaplarıma katılmak için şimdi yaklaştı. Bu varlık bana bir hayli çekici ve etkili bir biçimde tanıdık geldi. Kıvrak figürü, lirik fakat hafif hicivli hareketi cangılı Arkadya'ya çevirdi. Onun için bilinmez olmadığımı, hatta hiç de itici olmadığımı öğrenince keyiflendim. Mutlu bir jestle beni oyuna davet etti..

İlk defa müzikal uzuvlarımın duruşunu değiştirmekle kalmadım, hem perde boyutunda hem de "hemzemin" boyutta bedenlen hareket ettim. Yaklaşır yaklaşmaz kahkaha atarak benden uzaklaştı. Onu takip ettim ama çok geçmeden cangılda kaybolup gitti, sessizlik uzaklığında. Doğal olarak azimle onun peşine düşmek istedim. Onsuz daha fazla yaşayamazdım. Ve iki doğamızın seçkin harmonisinde harika, yaratıcı ihtimaller hayal ettim.

İzin verin, bu dünyadaki devininim yöntemi ve deneyimini kısaca açıklayayım. Fark ettim ki, herhangi bir boyutta veya ikisinde, bir müzikal uzvu uzatarak ve ucunu bir mesafedeki sabit bir nesnenin ses-düzenine bağlayarak ona tutunmuş oluyor ve bütün bedenimi ona doğru çekebiliyordum. Ondan sonra daha uzaktaki başka bir noktaya başka bir uzvumu uzatabiliyordum. Böylece bir gibbon hızı ve isabetliliğinde ses ormanını tırmanabiliyordum. Herhangi bir boyutta ne zaman hareket etsem hareketimi sırf etrafımdaki dünyanın zıt bir hareketi gibi deneyimliyordum. Yakın nesneler daha yakın veya daha az yakın oluyordu; uzak nesneler daha az uzak oluyor ya da daha uzağa kayıp kayıplara karışıyordu. Benzer şekilde müzikal gamda yukarı aşağı hareketim bana diğer bütün nesnelerin perdesinin bir derinleşmesi veya yükselmesi gibi görünüyordu.

Devinim sırasında genellikle şeklimi değiştirerek kur-

tulabildiğim ahenksizlik çarpışmasında diğer nesnelerden hiçbir direnç deneyimlemedim. Ben ve başkası arasındaki belli bir ahenksizlik derecesinde çok az direnç ve hiçbir acı hissetmediğimi keşfettim. Doğrusu böylesi irtibatlar keyifli bile olabilirdi. Fakat şiddetli gürültüler bir işken- ceydi ve sürdürülemezdi.

Gamdaki mümkün yukarı aşağı hareketimde bir sınır olduğunu çok geçmeden buldum. Bir noktada normal durumumun altındaki çoğu oktavda sıkışmış ve miskin hissetmeye başladım. Aşağı inmeye çabaladığımda rahat- sızlığım artıyordu, ta ki, bir tür baygınlık hâlinde, doğal müzikal düzlemime tekrar çıkana kadar. Bu düzlemin üzerine yükselirken ilk önce canlılık hissettim ama birçok oktavdan sonra bir tür sersemlik ve vertigo beni yakaladı ve çok geçmeden normal habitatımın birkaç oktavına ba- şım dönmüş bir hâlde geri indim.

“Hemzemin” boyutta devinim gücümde hiçbir sınır yok gibiydi ve kayıp su perisini esas olarak bu boyutta ara- dım. Hiç durmadan değişen tonal manzaralar boyunca hız- la ilerledim. Bazen uzak, sönük, müzikal nesnelerin “hem- zemin” dehlizlerine, bazen de üstümde ve altımda yüzlerce oktavı açığa çıkararak derin ve azametli “tonal” dehlizlere açılıyorlardı. Bazen görüntü, yoğun müzikal “bitki örtüsü” yüzünden, birkaç oktav yüksekliğinden uzun olmayan bir tünele daralıyordu. Böylesi bir pasajdan güç bela geçebil- dim. Bazen, içinden geçilmez nesnelerden kaçınmak için tize veya basa doğru tırmanmam gerekiyordu. Bazense, boş bölgelerde, tünekten tüneğe atlamam gerekiyordu.

Sonunda yorulmaya başladım. Hareket tiksindirici, algı belirsiz oldu. Dahası bedenimin biçimi hoş bütünlüğün- den bir şey kaybetti. İçgüdü beni şimdi zekâmı şaşırtan bir

eyleme sevk etmişti, hiç tereddüte kapılmadan gerçekleştirdim. Belirli, nefis, küçük müzikal nesnelere, tınının ve harmoninin belirli, çok basit fakat zinde, küçük, dayanıklı düzenlerine yaklaşıp onları yiyip bitirdim. Öyle ki her birinin ses düzenlerini parçalayıp daha basit düzenler hâline getirdim ve bunları kendi harmonik biçimime dâhil ettim. Sonra yenilenmiş bir şekilde devam ettim.

Hemen bana doğru paldır küldür yuvarlanarak gelen ve kendi hızlarıyla birbirlerine toslayan zeki varlık kalabalığıyla karşılaştım. Duygusal tınları öylesine korku ve dehşet ifade ediyordu ki benim kendi müzikal biçimime de bulaştı. Çoğunlukla tizde olan hummalı gidişlerinden kaçınmak için telaşla birkaç oktav basa doğru çıktım, onlara bana meselenin ne olduğunu söylesinler diye bağırardım. Onlar yanımdan kaçıp giderken şu şekilde tercüme edilebilecek bir haykırış durdum, “Büyük Kötü Kurt.”

Bunun oldukça genç yaratıklardan oluşan bir sürü olduğunu fark edince korkum geçti. Böylece rahatlayarak güldüm ve aradığım sevimli varlıkla karşılaşıp karşılaşmadıklarını sordum. Ve ihtiyaç duyduğumda bana gelen müzikal adının kolaylığı ve tatlılığıyla kendi kendime güldüm. Uzakta kaybolup giderlerken verdikleri tek yanıt çocuksu üzüntünün yükselen bir çılgılığıydı.

Huzursuz bir şekilde yolculuğuma devam ettim. Ansızın çok uzaktan gelen uğursuz bir gürlemeyi duyabildiğim büyük, boş bir bölgeye geldim. Daha net bir şekilde duyabilmek için durdum. Gitgide yaklaşıyordu. Biçimi uzaktan zuhur etti ve detaylıca duyulabiliyordu. Kısa süre içinde çocukça bir öcünün yerine devasa ve gaddar bir canavar olduğunu fark ettim. Bastaki hantal hareketiyle beraber, uzuvları onu şaşırtıcı bir hızda ileri doğru sürü-

yordu. Onun kulak tırmalayan ses dokunaçları, tize doğru bir o yana bir bu yana hareket ediyor, avını arıyordu.

Sonunda sevgili eşimin muhtemelen başına gelen kaderi fark edince dehşetle rahatsızlandım. Bütün müzikal bedenim baygınlıkla titredi ve bocaladı.

Ne yapacağıma karar vermeden önce canavar beni, daha ziyade benim sesimi gördü, bir trenin veya yaklaşan bir güllenin kükremesi ve çılgılığıyla harala gürele bana doğru geldi. Kaçtım. Birden avantajımı yitirdiğimi fark edince önümde duyduğum, tizde meydana gelen bir kaotik ses çalısına dalıverdim. Müzikal biçim ve rengimi elimden geldiğince çevredeki yabana uydurmaya çalışarak tırmanmaya devam ettim. Dolayısıyla hem kendimi gizlemeyi hem de yaratığın dokunaçlarının menziline kaçmayı umdum. Rakımdan neredeyse bayılacak gibi oldum, o mevzideki sabit nesnelerin düzeniyle müzikal uzuvlarımı birleştirerek bir tünec seçtim. Dolayısıyla demir atmış bir şekilde hareketsiz bekledim.

Canavar şimdi yaklaşırken beni arayarak daha daha yavaş hareket ediyordu. Henüz tam altımda, basın çok aşağısında uzandı. Şimdi bedeni çok açık bir şekilde güreleme ve geçirtinin çirkin bir kakofonisi olarak duyuluyordu. Cıyak cıyak dokunaçları altımda bir uçurumun dik yüzüne tutunan bir adamın altında dalgalanan ağaç tepeleri gibi hareket ediyordu. Hâlâ arar vaziyette altımdan geçti. Öyle rahatladım ki bilincimi bir an kaybettim ve kendimi toparlayana kadar birkaç oktav aşağı kaydım. Hareket konumumu ele verdi. Yırtıcı hayvan geri döndü ve bana doğru tuhaf bir biçimde güçlükle tırmanmaya başladı. Rakım çok geçmeden ilerleyişini yavaşlattı ama bana tek bir dokunaçla, feryat eden bir arpejle uzandı.

Can havliyle kendimi tize doğru çekmeye çalıştım ama canavarın uzvu etimin ses düzenine kendisini bağlamıştı. Telaş içinde mücadele ederken aşağıya, boğucu basa doğru sürüklendim. Orada, ses dişleri ve pençeleri işkenceyle beni lime lime etti.

Sonrasında birdenbire konser salonunda gıcırdayan sandalyelerin büyük kargaşasına uyandım. Dinleyiciler gitmeye hazırlanıyordu.

Tohum ve iek

Tanrı bir tohum ekti ve oldu bir iek.
Kutsaldır Tanrı ve dünyadır O'nun ieği.

ÜZERİNDE tüm gün çalıştığı bir tarlası olan yoksul bir adam vardı. Bir kızı vardı, tek çocuğuydu ve onu çok se-verdi. Gün batımında, içinden sonra, arsaya baktı ve alaca karanlık üzerine çöktü ve yıldızlar belirdi. Tanrı'nın ie-ėi açık bir hâlde üzerinde asılıydı, ve o bunu bilmiyordu. Ama kızını evden çağırdı ve elini onun başına koydu. Ve "Tarla iyi ürün veriyor; sana ayakkabı ve çorap alacağım," dedi. Böylece, kızı karanlıkta dans edip eğlendi; adam onda Tanrı'yı gördü.

şafak vakti doğudan bir ordu geldi ve tarlayı tahrip etti. Evi ve malları ateşe verdiler ve kızı iğrenç işlerine alet etti-ler. Adam düşmanlarına karşı öfkeden kudurdu ve üç kişi-yi öldürdü. Ama kalanlar adamı vurup kafasını açtı ve sonra bir kenara attılar. İşleri bittikten sonra gittiler ve kız öldü.

Adam bilinçsizce bütün gün yerde uzandı. Fakat akşam yukarı baktı ve gökyüzünü gördü. Ve parlak bir yıldız onu huzurla yatıştırdı; böylece acısını umursamadan yalnızca Tanrı'yı düşündü. Kafasını hafif çevirince kızı gördü ve hatırladı. Yanına sürünerek gitti ve saçını öptü. Ve bir ant içti.

Bu yüzden yarası iyileştiğinde, derhâl asker olmaya koyuldu. Kızını hatırında tutarak yoldaşlarıyla büyük savaşa gitti. Kanlarıyla sarhoş olana dek her gün düşmanı öldürmekten büyük zevk aldı.

Öyle ki ölmek üzere olan birine denk geldi, bir düşmandı. Düşman, "Benimle kal, sana yalvarırım, ben ölürken," dedi. Uygun görmediğini ima etmek için yavaşça yoluna devam etti. Ama düşman, "Diz çök, sana yalvarırım; elimi tut," dedi. Düşman, "İki oğlum var ve eşim beni sever," dedi. Sessiz kaldılar. Ve düşman öldü.

Adam onu kargalara ve karıncalara bıraktı ama uzaklaşırken kederlendi. Ruhu güçsüz düştü ve yere uzandı. Yerde birbirini öldüren bir sürü karınca gördü ama yanında sayısız yaprağıyla kocaman, yaşlı bir ağaç vardı. Rüzgâr ağacın bütün yapraklarını harekete geçirerek büyük bir ses çıkardı. Ses adama huzur verdi ve uyudu.

Gece uyandı, gökyüzü sayısız yıldızla kaplıydı. Yaprakların uğultusu bütün yıldızların şarkısı gibi göründü. Ve dünya da şarkı söyledi ve her yerde hayat vardı ve ordular şarkı söyledi ve ölümler. Ve hepsinin başında kızını duydu. Böylece adam şafak vaktine kadar dinledi, güneş doğana kadar. Ve güneşin karşısında ayağa kalktı ve bir ant içti.

Silah arkadaşlarının yanına gitti ve "Kardeşlerim, öldürmek utanç duyulması bir şeydir; ölmek bile daha iyidir.

Kardeşlerimizin yanına gidelim ve barışalım," dedi. Ama onlar, "Bir milyonu nasıl ikna edersin? Hayır, toprağı korumalıyız," dediler. Ama onlara saldırmaları söylendiğinde adam saldırmayacaktı. Bir subay onu gördü ve zorladı. Ama adam, "Kardeşim, öldürmek utanç duyulası bir şeydir, ölmek bile daha iyidir," dedi. Subay kahırlandı ve adamı öldürdü.

Tanrı bir tohum ekti: güzelliğin peşine düştü.
Bütün Ruhların Gayesi o çiçeğin güzelliğidir.

Hiçbir koşulda kimseyi öldürmeyecek, soylu, genç bir adam vardı. Bir düşman, halkına karşı ayaklandı ve bütün arkadaşları asker oldu ama genç adam matemli, evde kaldı ve çayırarda bir başına dolandı. Fakat düşman sığırları ve hasatları yakıp yok etti ve halkını katletti ve genç adamın içi içini yedi, zira kuşkuya kapıldı. Tanrı'yla yüzleşmek için bir dağa gitti. Mısır tarlalarını, kulübeleri, ve uzaktaki şehri gördü. Ve "Ruhumu kaybetsem dahi, halkı kurtarmalıyız," dedi.

Böylece içine sinmeden bir asker oldu. İnsanları savaşa soktu ve insanlar öldürüldü. Fakat savaştan sonra bir kenara çekildi ve kendini yere attı ve öldürülenler için ve yaralıları için ağladı. "Ah, Tanrım beni öldürmekten alıkoy, ruhum elvermiyor," diye bağırdı.

Fakat tekrar savaşa girdi ve katliam iyiydi. Ve bittiğinde ölülerin arasında dikildi, düşündü. Dedi ki, "Ölüm nedir? Onda ne kötölük vardır? Ölüm derin uykudur, acı ise bir düş. Hayatın olduğu yerde, mücadele vardır; ruh böyle büyürdü. Ve bütün kederin gayesi Tanrı'dır."

Sonrasında birçok defa kendisini zorlayarak insanları savaşa soktu. Yalnızca halkı ve davayı düşünecek, ölüleri

görmeyecekti. Yiğitçe ve incelikli işlerde bulundu ve sevildi.

Bir gün adamlarına saldır emri verdiğinde biri karşı çıktı. Ve adamı saldırıya zorladı ama adam, “Kardeşim, öldürmek utanç duyulması bir şeydir; ölmek bile daha iyidir,” dedi. Subay diğerlerinin ondan etkileneneğinden ve davanın kaybedileceğinden korktu. Bu yüzden adamı öldürdü fakat kahırlandı.

Subay savaşa girdi ve onun sayesinde kazandılar. Binlerce düşman katledildi ve apar topar sürüldü ve genç adam bütün askerlece onur duyulan, büyük bir kumandan oldu. Fakat dava için yaşadı ve kahırlandı.

Ölü arkadaşı getirildiğinde karanlık bir geceydi. Arkadaşını düşünmek için rüzgâr ve yağmura çıktı. Yağmurda sıırıslıklam oldu ve gökyüzü kapalıydı; buna rağmen yıldızları hatırladı, onları görmek istedi. Şiddetli bir rüzgâr gelip ağaçları eğdi ve yapraklar ve küçük dallar koptu, yüzüne çarptı. Şiddetle Tanrı'ya bağırdı, “Benden ne istiyorsun? Öldürmektense ölmek kat kat daha iyidir.”

Ona genç bir düşman getirdiler, bir casus olduğunu söylediler. Fakat genç adamın gözlerine baktı ve onlarda bir kurnazlık görmedi. Genç adam, “Katil! Benim işim halklar arasında barışı sağlamaktır. Halklar savaşı lanetler: onlar seni lanetler,” dedi. Fakat subay onun bırakılmasını emretti ve ona dedi ki, “Kardeşim, öldürmek utanç duyulması bir şey olduğundan, ölmek kat kat daha iyidir.” Ve subay dışarı çıktı ve kendini öldürdü.

Tanrı bir tohum ekti, çiçekten emin fakat insan, Tomurcuk gonca verene kadar şüphe etmelidir.

Zeki, yetenekli bir demirci olan genç bir adam vardı. Ustalarıyla tartıştı, bu yüzden onu tehdit ettiler. Ama o yoldaşlarını kendisine destek olmaya çağırdı, "Hak benimle," dedi ve çalışmayı bırakıp onu desteklediler. Bir ay sonra ona geldiler ve "Biz bitkin düştük," dediler ama o, "Dava haklı," diye cevap verdi ve uzaklaştılar. Bir ay daha sonra tekrar geldiler ve "Eşlerimiz ve çocuklarımız açlıktan ölüyor," dediler ama o, "Dava haklı," dedi ve uzaklaştılar. Fakat bir ay sonra yine geldiler ve "Biz yenildik," dediler. "Siz ölseyiz de dava haklı," dedi. Ama onu terk edip işlerine döndüler.

Genç adam şehir şehir dolaştı, iş ve hakikat aradı. Ve şafaktan önceki bir gece iyice bir kitaba dalmıştı ama hikmetinden bitap düştü ve pencereyi açtı; çatı ve bacalara göz gezdirirken bir yıldız gördü. "Yıldızlar amaçsızca bir o yana bir bu yana fırlatılmış; insanlar bir o yana bir bu yana fırlatılmış ve Tanrı yok," diye düşündü. Ve düşündü ki, "Yıldızlar çarpışmaz ama insanlar çarpışır; dünyaya cennetteki gibi bir düzen getireceğim."

Fakat iki büyük ordu doğudan ve batıdan geldi ve genç adam askere alındı. Fakat onu alırlarken düşünüp taşındı ve dedi ki, "Bütün halklar birdir: savaşmak aptallıktır: ben savaşmayacağım." Ona kızdılar fakat ikna olmadı. Bu yüzden onu mecbur edebilecekleri madenlere çalışmaya götürdüler. Bütün gün yerin altında çalıştı ve ruhuna karanlık çöktü. "Halk ayaklanmasın diye zenginler savaş çıkarır. Zenginleri yok edin, hırsızlar ve katiller," dedi.

Genç adam madenlerden kaçtı ve halklar arasında barış yapmaya gitti. Ama düşman, bir casus diye yakaladı ve bir subayın karşısına çıkardı ve genç adam subayı halkların adına lanetledi. Fakat subay onu serbest bıraktı ve

“Kardeşim, öldürmek utanç duyulması bir şey olduğundan, ölmek kat kat daha iyidir,” dedi. Sonra subay kendini öldürdü ve genç adam memnun oldu. Ama askerler subaylarına çocuklar gibi ağladılar çünkü onu severlerdi. Genç adam utandı.

İki ordunun arasından kendi ülkesinin sınırlarına kaçtı. Subay yüzünden ve Tanrı yüzünden kafası karışmıştı. Şimdi bir yol kenarına oturup düşünüyor ve Tanrı için mavi gökyüzüne bakıyordu. Tam o sırada içinde insanların ve mallarının olduğu birkaç at arabası geldi ve son at arabası fena hâlde geri kalmıştı çünkü at yaşlıydı. At arabasında yaşlı bir adamla bir kız vardı, arabayı kız sürüyordu. Genç adam son at arabasına yaklaştı ve sordu, “Siz kimsiniz?” Kız ona baktı ve kızın kutsal olduğunu gördü. Ama gözlerini ondan çevirdi ve “Düşman bize saldırdı,” dedi. Onlar yüzünden kalbi çarpıyordu, bu yüzden bağırdı, “Düşmana lanet olsun.” Ama kız, “Sen kimsin de lanet ediyorsun?” diye sordu. Genç adam, “Ben bir barış adamıyım,” diye cevap verdi. Kız gözlerinin içine baktı, “Öyle misin?” diye sordu.

Genç adam kafası karışmış bir hâlde uzaklaştı, yaşlı adam ve kız için üzüldü. Bütün gün ve gece onu düşündü. Ve hayal etti ki yıldızların arasında durup onları yönlendiriyordu ve subay yanına geldi, pişmandı çünkü bir yıldızı yanlış yola sokmuştu. Bu yüzden subayı lanetledi ve onu cehenneme gönderdi. Ama kız önünde durdu, ona sitem etti ve “Onun kanı senin üzerinde ve babamın kanı senin üzerinde. Kendini beğenmişliğine onları öldürdün. Seni gidi Tanrı’ya oynayan küçük ruhlu adam,” dedi.

Sabah genç adam halk için savaşan bir asker oldu. Gururundan sıyrılmış ve en mütevazı olandan daha mütevazı

olmuştı. Ve kış başladığında savaşa girdi ve memnuniyetle savaştı.

Tanrı bir tohum ekti: yavaşça gonca verir çiçek:
Tanrı arzu ettiğinde yolacak.

Kızının kendisine baktığı eli iş tutmayan yaşlı bir adam vardı. Akşam evlerinin kapı aralığında oturuyorlardı ve yaşlı adam hayatının baharından söz ediyordu ve kız dikiş dikiyordu. Fakat biri koşarak evlerine geldi, "Düşman, düşman!" diye bağırdı. Yaşlı adam öfkeyle dikildi ve "Allah onların belasını versin!" dedi. Ama kız onu eve götürdü ve yolculuğa hazırladı; sandıktan birikimlerini aldı, dokuz altın parçası ve onları bir mendile düğümleyip üzerinde sakladı. Sonra düşman askerleri gürültülü bir şekilde geldiler, eğlence arıyorlardı ve kızı gördüklerinde bayram ettiler. Fakat kız önlerinde durdu ve "Dostlar, bizim olan her şey sizindir ama babam ve ben size değil, Tanrı'ya aitiz." Onun kutsal olduğunu gördüler ve utandılar ama babası ve hane mallarıyla uzaklaşmaları gerektiğini söylediler çünkü savaş çıkacaktı. Böylece yaşlı atı arabaya dizginledi ve babasını arabaya bindirdi ve hane mallarını bir araya getirdi ve onları arabaya yerleştirdi. Sonra babasının yanına çıktı ve uzaklaştılar.

Sonraki gün yolda asker olmayan genç bir adamla karşılaştılar. İçten içe onun korkak olmadığını, bir barış adamı olduğunu biliyordu ve bu yüzden onu gönülden onurlandırdı ve hatırında tuttu.

Onlara tahsis edilmiş yere gelene kadar beş gün boyunca yola devam ettiler. Onlara toprak ve ahşap bir kulübe verildi ve oraya yerleştiler. Kız, evi babası için hoş bir hâle getirdi ve toprağı sebze için sürdü. Bütün genç erkekler savaşta olduğundan arsada tek başına çalıştı. Fakat

onunla çalışanlar ona göz ucuyla baktılar çünkü "Acaba hepsi barış adamı olacak mı?" dedi.

Kışla birlikte büyük soğuk ve kar da geldi ve yaşlı adam çok feci bir şekilde hastalandı. "Tanrı başımıza bunu getiren düşmana cezasını versin," dedi. Ama kız, "Ne yazık, onlar da Tanrı'nın çocukları ve O onları da sever," diye cevap verdi. Ve "Genç barış adamını hatırlıyor musun?" dedi. "Nehirler denize kan dökse de ve halklar sonbahar yaprakları gibi ölse de, bütün topraklar harap edilse de, yine de dünya barış adamlarıyla dolacak," dedi.

Ellerini kızına götürüp onu kutsadı ve "Tanrı'nın senin gibilere ihtiyacı var, kızım, canım," dedi. Sonra öldü ve kız tek başına ağladı. Onu uygunca temiz bir kefenle hazırladı, ve şafağa kadar ölüyle oturdu, ölümü düşündü.

Bir bahar akşamı tarlaların arasında eve geldiği sırada, "Ben barış adamıyım," diyen genç adam karşısına çıktı. "Senin sayende bir asker oldum, kalbim el vermedi. Senin sayende kendimi beğenmişliğimi bir kenara aldım ve memnuniyetle savaştım. Ama öyle ki elimde silahla bir adamı takip ettim ve o yere düştü. Ve elim onu vurmaya gitmedi çünkü yere düşmüştü. Büyük bir öldürme korkusu beni sardı, böylece bir deli gibi kaçtım. Bu kadar askerlik yeter dedim, bu yüzden ölecek olsam bile. Söylemeliyim ki, günlerce seni aradım," dedi. Şimdi kız kelimeleriyle şaşkına döndü ve onu sevmeye başladı. Ve tarlalar boyunca birlikte dolaştılar, ayrılmak içlerinden gelmedi ama sonunda bahçesine geldiler, ve yeşil şeylerin arasında durdular. "Yıldızlara bak, onlar da Tanrı'nın çocukları. Şüphesiz onlar severler ve öldürmezler," dedi. Ama genç adam ona yıldızlardan, onların büyük güneşler

ve dünyalar olduğundan bahsetti ve kız, “O dünyalarda yaşayanlar, peki ya onlar?” dedi. Ellerini gökyüzüne doğru kaldırdı, o insanları selamladı ve onlara, “Tanımadığım kardeşlerim; siz de çalışır, ağlar ve sever misiniz? Öyleyse ben de sizi seviyorum. Siz de nefret eder, öldürür ve savaşır mısınız? Sizi yine de seviyorum,” dedi. Sonra yıldızların ihtişamı ve birbirlerinin gizemi önünde bir süre sessiz kaldılar. Genç adam, “Tanrı’nın ne olabileceğini bilmiyordum ta ki sen bana gösterene kadar. O bütün yıldızların ihtişamıdır ve bir kızın ruhudur,” dedi.

Onu arayan adamlar geldi ve asker kaçağı diye tutukladılar. Dediler ki, “Cesur adamlar ölüyor, sen burada bir fahişeyle saklanıyorsun.” Genç adam öfkeden kudurdu ve onlara zarar verdi. Ama onu alt edip öldürdüler ve cesedi götürdüler.

Kız bahçenin patikasında, çimenlerin arasında dikildi. Tekrar ellerini gökyüzüne ve oradaki halklara kaldırdı; onlara bağırdı, “Ağlayın benimle, ağlayın benimle, ey halklar. Dostumu benden aldılar.” Ama o ağlamadı. Bir o yıldıza, bir bu yıldıza bakındı durdu, ölüme hayret etti. Dostunun yakın varlığından dolayı büyük bir dehşet ve neşe onu sardı.

Tanrı bir tohum ekti. Başarısızlığa uğramayacak.
Yine de sonbaharda yapraklar solar.

Dünya bir savaş alanı ve şehirler harabeye dönmüştü. Bütün erkekler savaştaydı: çalışacak kimse yoktu. Ordular aç ve çok yorgundu ama yine de savaşıyorlardı. Kadınlar ve çocukların cesetleri açıkta duruyordu, bebekler yine de doğuyordu. Kıranlar halkları perişan etmişti; dünya menfurdu.

Savaş gittikçe daha azılı oluyor ve kimse galip gelemiyordu. Halklar ayaklanmaya başladı ve kafa karışıklığı büyüdü. Nitekim her yerde savaşa karşı mücadele veren barış adamları vardı ve katliama oğul yetiştirmeyecek barış kadınları vardı. Askerler düşmanla haşır neşir olmaya başladı ve savaşların arasında birbirleriyle dost oluyorlardı; yine de emir gelince öldürmek için geri döneceklerdi. Herkes kendi kendine, “Savaş cehennemdir; ondan hiçbir iyilik gelmez,” diyordu. Ama komşusuna, “Büyük davamız için acı çekiyoruz,” diyordu. Ve böylece savaş her şeyi tüketti ve bütün kötülükler büyüdü.

Savaş alanında yaralılara bakan bir kadın vardı. Güneş onları yakıyordu ve hiç su yoktu. Hezeyan etmeye başladılar ama yapılabilecek bir şey yoktu. Kadın onlarla meşguldü ama derin derin düşünüyordu, erkekler savaş için çoğu şeye katlanırken, barış için hiçbir şeye cüret edemiyorlardı.

Şimdi düşmanın takip ettiği büyük bir kitle uzağa koşuyordu; onlar koşarken öldürülüyordu. Kadın onlara karşı merhametle dikildi ama onları engelleyemedi. Öfkeyle yanından geçip gittiler ve yeni düşenlerin arasında kaldı. Ama bir süre sonra düşman esirlerle birlikte geri döndü. Ona el koyabilirlerdi ama o kutsal bir öfkeyle kabardı, bu yüzden cüret edemediler. Bağırды, “Dostlarım, hepiniz savaştan nefret ediyorsunuz; neden savaşmak zorundasınız? Sevebildiğiniz ve buna rağmen öldürebildiğiniz için mi öfkelisiniz? Yoksa korkak mısınız da silahlarınızı yere atamıyorsunuz? Bütün dünya barış istiyor ve bütün dünya korkuyor. Savaş alanına bir bakın, ne yaptığınıza! Memnun musunuz? Nefret ediyorsunuz, nefret ediyorsunuz çünkü siz insansınız, kurt değil. Eşleriniz, anneleriniz ve

sevgilileriniz var ve çocuklar size güveniyor. Haziranın mavi göğü altında nasıl öldürebiliyorsunuz? Ah, hepimiz Tanrı'yı unuttuk ve bu yüzden hiç neşemiz kalmadı. Ne var ki Tanrı seven herkesin içindedir; herkesin kalbinde-
dir. Silahlarınız atın, atın onları. Öldürmektense ölmek daha iyidir. Ölüne daha iyi barış adamları, savaşıp yaşayacağına. Eğer siz cüret ederseniz başkaları da edecektir ve başkaları ve başkaları; ve böylece savaş sona ermeli."

Bir kalabalık onu dinlemek için etrafına doluştu ve her biri onun hakikati konuştuğunu biliyordu; zira herkesin kalbinde onun sesine cevap veren bir ses vardı, her birinin içindeki Tanrı konuşuyordu. Kalabalıktan bir uğultu yükseldi, böylece onayladıklarını herkes öğrendi. Ve silahlarını atmaya başladılar ve birden hepsi neşeyle bağırdı. Sonra kadınlar onları kırsala doğru barış adına konuşmaları için yönlendirdi. Ve "Birçoğumuz öldürülecek ama barış için," dedi.

Birdenbire düşmanları onlara saldırdı ve ezilmelerine izin verdiler. Çoğu hızla yok edildi ama barışı överek öldüler. Düşman hayrete düştü ve öldürmekte bocaladılar ve çok geçmeden onlar da silahları atıp barış adamları oldular.

Bütün o karışık kalabalık savaşı durdurmak için milleti ikna etmek üzere başka ülkelere dağıldı. Çoğu şehit edildi ama neşe içinde öldüler. Ve insanlar duymaya hazır; böylece söz yayıldı. Sonunda belirli bir günde bütün savaşın durması gerektiği kabul edildi ve bütün silahlar bir araya getirildi ve yok edildi. Ve o gün sona erdi. Her erkek düşmanın elinden tutarak bir ant içti. Bütün ordular eve yürüdü ve evlerinde neşe vardı.

Sonrasında erkekler yok edilenleri tekrar inşa etme-

ye başladılar ve barışın büyük yapıtlarını ortaya koymak için harekete geçtiler. Her yerde savaşın yol açmış olduğu keder ve sefalet hâlâ vardı ama umut da vardı. Erkekler çekismeye ve eline ne gelirse almaya başladı ama yeni bir ruh da ağardı. Erkeklerin ruhları yeni bir çağın başlangıcı için ıslah edildi. Tanrı'yı öğrenme ve bir neşe çağı olacaktı.

Kadın köyüne döndü ve kendine bir ev yaptı. Pazar için bitki yetiştirdi ve kendine kümes hayvanları tuttu. Bir dolu sepet taşıyarak her hafta pazara gitti. Komşularının çocukları onu sevdi ve ona bir isim koydular. Ve çoğunlukla geceleri bahçeye gidip yıldızlara baktı, ölen arkadaşını onlara sordu. Onları iyi tanıdığından yıldızları kendine göre isimlendirdi. Müziği duymaya başladı, bütün yıldızların şarkısını. Ve dostunu da öğrendi, o Tanrı'ydı. Ve neşe dünyaya geri geldiğinde, o öldü.

Tanrı bir tohum ekti ve bir çiçek oldu.
Tanrı kutsaldır ve dünya O'nun çiçeği

Yardımcı Mahalline Giden Yol¹

Belçika'da saat sabahın ikisinde, bir ambulans şoförü aracından dışarı çıktı ve esnedi. Önceki gecedен beri yağmur yağıyordu ve dünya sıırıslıklamdı. Fakat sonunda batı rüzgârı başarıyla bulutları kovalıyor, düzensiz eşliklerini bir-biri üstüne katlıyordu. Ay birden parıldadı. Sokağın bir yanındaki harabeye dönmüş beyaz evler, koyunlar gibi bir araya toplanmış, doğuya ve işaret fişeklerine doğru bakıyordu. Diğer taraftaki harabeye dönmüş koyu renkli evler yıkık dökük duvarlarını ve çatı kırışlarını gökyüzüne karşı tutuyordu. Şoför bir süre ayakta durup izledi: iç geçirmeye başladı fakat sonra onu bir esnemeye çevirmeyi başardı ve aracını iki sedye vakası için hazırlamak amacıyla uzaklaştı. Sonra bir zamanlar çocuk bahçesi olan yere yürüdü, bir zamanlar okul kileri olan yardımcı mahalline doğru. Bu gece okul kilerini çıkarmada ne kadar da yavaştlar. Bu gece yaralıları çıkarmada ne kadar da yavaşlardı? Bir

1 Olaf Stapledon'un yayımlanan ilk kurgu eseri. -y.n.

fişegin binaya girerken açtığı yeni deliği inceledi. Bir enkaz yığınının yanında dikildi ve Ay'ı izledi. Devasa bir dik beyaz bulut tepede uçuyordu. Sanki görünüşte evren kadar derin bir gökyüzünden her an üzerine devrilecekmiş gibi duran, Pisa Kulesi gibi abartılı şekilde eğik bir kulenin ayağında duruyormuş gibi bulutun kenarlarına baktı. Ay ona kendi tarzında, sanki can havliyle güzel haberler iletmeye çalışıyor gibi baktı. Bu ani güzellik karşısında hayranlık içinde bakakaldı. Sonra kendisini hatırladı ve Ay'ın yüzüne dikkatlice esnedi.

Yaralıları getirdiler; biri inlerken diğeri sessizdi; bir yüzün yarısı örtünün altında gizli ve perişan bir hâlde hareket ediyordu; diğer yüz ise beyaz bandajların altında tamamen gizliydi. Sedyeler çok geçmeden ambulansa yerleştirildi, şoför ve personeller koltuklarına oturdular ve eski taşıt sokaktan aşağı doğru sessizce ilerledi.

İnleyen adam aracın onu bir tümsekte bağırması haricinde düzenli bir şekilde inliyordu. Diğeri hareketsiz uzanıyordu. "Ne kaytarıcı bir aylağın tekiyim ben!" diye düşündü şoför. Bu eski dostlar hakkımda ne düşünüyor olmalılar? İnleyen adam savaşın kendisi için bir aykırılık, toprak sürme ve babalık etmeyle geçen bir ömrün son bölümü olduğu yaşlı bir adamdı. Aykırıydı ama o şikâyet etmemişti. Yiğitlik onun alanı değildi ama kendisinden yapması beklenen hiçbir işten de kaytarmamıştı. Acısı içinde dalmış bir hâlde uzanıyordu, ya yolculuğunun sonu için dua ediyor ya da kendisini ekinler, canavar ve patlayan fişeklerin grotesk görüntüleri arasında kaybedip tekrardan acı külhanı içinde buluyordu. Diğeri hareketsiz uzanıyordu; ruhunun nerede gezindiğini kimse tahmin edemezdi, dünya üzerinde mi yoksa içi boş gökyüzünde

mi? Acınası bir oyun, diye düşündü şoför. Neden uzun zaman önce kaydolmadım ki? Hiç barış ilkesi yoktu ve barışsever olduğunu söyleyen insanlardan hoşlanmazdı. Savaş korkunç bir hata olabilirdi ama asker dostları Gelibolu ve Flandre'de iyi bir şekilde can veriyorlardı. Kendilerini aşmışlardı. Yalnız bir ukala olmaktansa korkunç bir hata yapıp akranlarıyla acı çekmek daha iyidir. Onun için, savaş bilimsel nefret değildi; çılgına dönmüş bir aşkı. İngiltere onu talep etti ve İngiltere ona Tanrı'dan daha yakındı. Üstelik, kim demiş savaşmak yanlış diye? En iyi şeyler kavgayla kazanılır ve Tanrı, şeytanla savaştı. Nasıl bir Kayıp Cennet olurdu eğer Tanrı bir barışsever olsaydı!

Böyle düşündü şoför, mehtaplı caddeler boyunca ilerlerken. Hastanede araç boşaltıldı ve iki yaralıyı kendileri gibi birçoklarının alındığı kapıdan taşınırken gördü.

Şimdi şafak sökerken şoför telaşla geri döndü. Doğuda gül pembe bir parıltı vardı, sanki o yönden hiçbir kötülük gelmemiş gibi; sanki nefret bu dünyada hiç bulunmamış gibi. Bu masal diyarına doğru sürdü ve sabah neşesi içini sarmaya başladı. Fakat bu şeylerin tatlı görünüşü kararlılığını sarsmadı. Kesinlikle, kesinlikle, kaydolmalıydı ve hayatını dostlarıyla birlikte vermeliydi. Kızıl Haç onun için yeteri kadar ağır bir haç değildi. Gün doğumu gecedен kalmış olan yardımını yuttu; bütün gökyüzü alev altındaydı. Gidecekti, gidecekti. Yargılamak onun ne haddineydi, kendinden daha iyileri tereddüt etmeden savaşmışken? Ebeveynleri kahrolacaklardı ama yapmalıydı. Ebeveynlerinin kahrını düşününce çok üzüldü. Nitekim savaş doğrusu korkunç bir şeydi. Hatta savaşma azmi çoktan gözünü açmaya başlamıştı. İçinden bir ses "Sen savaşacaksın çünkü savaşmamış olmaktan utanıyorsun," dedi. "Kendi

gönül rahatlığın için savaşıyorsun, zafer için değil, dava için değil. Davada kendini unutmadın. Aradığın gönül rahatlığını bile bulamayacaksın.” Doğudaki bulut kümesinin ardından güneş parladı ve ağaçlar ve tarlalar ve ısıltılı kanal birden gülüyormuş gibi göründü, çok parlak hâle geldiler. Ah Tanrım, ne dünya!, diye bağırdı araç onunla gürlerken. Güneş ve kırsal, içindeki o sesi kuşkusuz şimdi doğruluyordu ki kendini onlara teslim etti.

Birinin “Nasıl ki kiralık katillerin modası geçtiyse savaşın da modası geçecek ve bu Savaş birçok bilinmez aydınlatılacağı yeni bir çağın kızıl şafağından başka bir şey değil,” dediğini duydu. Elbette Barış ve İyi Niyet bugünün düşüncesi olamayacaksa yarının düşüncesi olacaktır. Yarının o büyük düşüncesini öngörüp de bugünün yüksek idealleri uğruna onu terk edenlere eyvahlar olsun. Yazgılar onun savaşılan dostlarının önünde şafağı biraz da olsa görmesini sağladı: Olur da gözlerini kaparsa eyvahlar olsun ona.

Ne mutlu ne memnun, hatta ne de pozitif dönüş yolunda ama savaşmayacağından oldukça emindi. Yeni düşüncesinin (aynı zamanda bir hayli eski) vizyonu çok sönüktü ama yine de bir vizyondur ve onun tabiiyetine hükmediyordu. Belki neticede bir hata yapıyordu ama soylu bir hataydı. Kendi ruhunun yaşamını tehlikeye atsa dahi vizyonun peşinden gitmeliydi.

Şoför aracını yerine park etti; kampa doğru paldır küldür yürüdü; en büyük düşmanını yataktan kaldırdı, köpek yavrusunu aşçının uyuklayan yüzünü yalaması için ikna etti ve sabah tuvaletine başladı. Çoğu kez o şüphe yabanında baştan çıkarıldı. Her seferinde vizyon bir öncekinden daha belirgindi.

Tam bir tip, öyle değil mi?

Birinin "Nasıl ki kiralık katillerin modası geçtiyse savaşın da modası geçecek ve bu Savaş birçok bilinmezin aydınlatılacağı yeni bir çağın kızıl şafağından başka bir şey değil," dediğini duydu. Elbette Barış ve İyi Niyet bugünün düşüncesi olamayacaksa yarının düşüncesi olacaktır. Yarının o büyük düşüncesini öngörüp de bugünün yüksek idealleri uğruna onu terk edenlere eyvahlar olsun. Yazgılar onun savaşan dostlarının önünde şafağı biraz da olma görmesini sağladı: Olur da gözlerini kaparsa eyvahlar olsun ona.

Anlatılan Senin Yolculuğun...

 laputakitap	 laputakitap	ISBN 978-605-70329-4-2
 laputakitap	www.laputakitap.com	 9 786057 032942